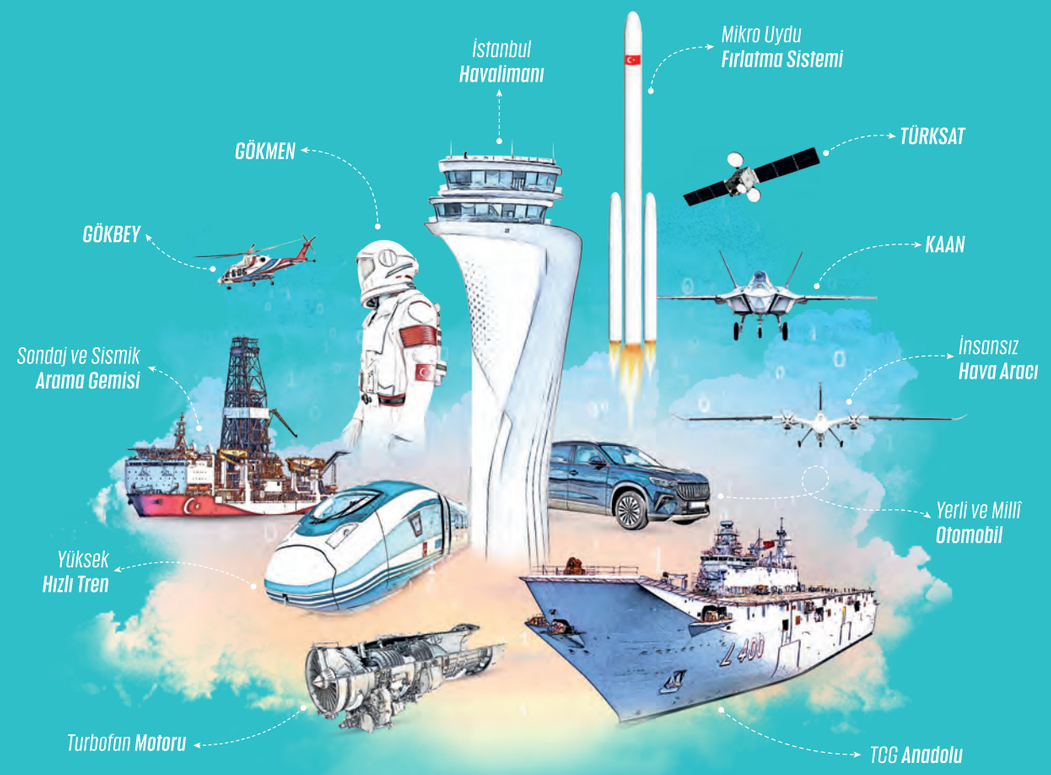
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-7928-9

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

KISA FİLM 11-12 DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

RADYO-TELEVİZYON ALANI

KISA FİLM

11-12

DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
RADYO TELEVİZYON ALANI

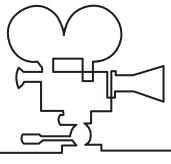
KISA FİLM
11-12
DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Belma AKKARGAN GÜL
Mehtap BEDİR
Murat TEMİZER
Özge AKCAN
Sema ERBEK

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 9442
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 3102

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI: Tuncer DELİBAŞ
Meryem ÖZDEMİR ÜNLÜ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI: Dr. Eda ÖZ

REHBERLİK VE GELİŞİM UZMANI: Cemal KOÇ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI: Gülhan ŞAHİN

GÖRSEL TASARIM UZMANI: Şule OĞUZHAN

ISBN: 978-975-11-7928-9

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

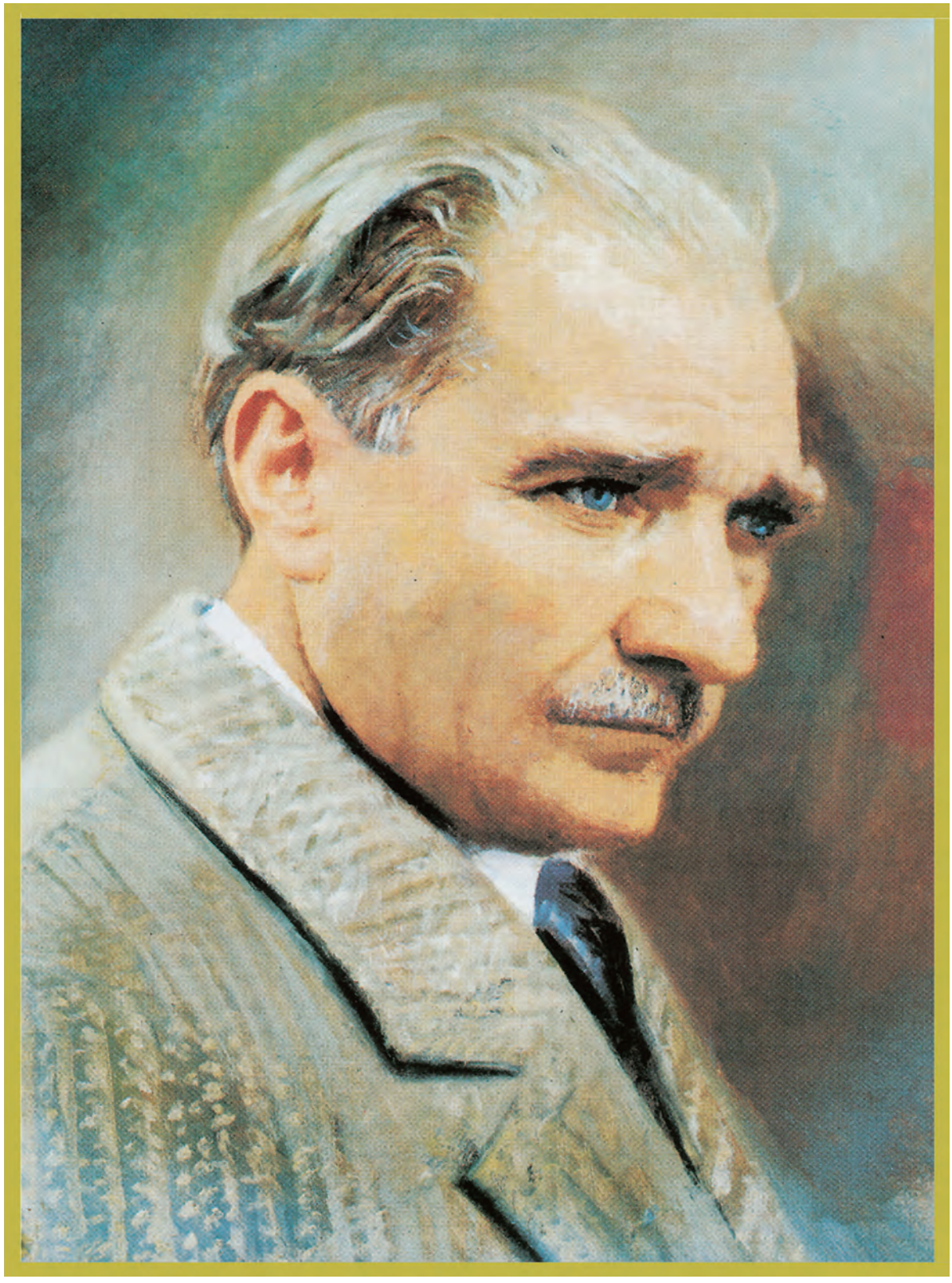
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI 11

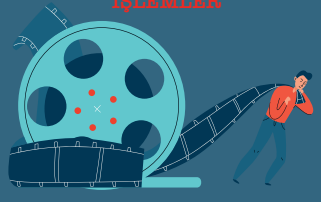

1.YAPIM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR 14
1.1. TEMA BELİRLEME 14
1.1.1. Tema 14
1.1.2. Temanın Temel Unsurları 15
1.1.3. Film Türünü Belirleme 20
1.2. SİNOPSİS YAZMA 22
1.2.1. Sinopsis Örneği 23
1.3. ÇEKİM SENARYOSU OLUŞTURMA 26
1.3.1. Temel Taslak 26
1.3.2. Teknik Dekupaj 30
1.3.3. Çekim Planı 33
1.4. TELİF HAKLARI VE ÇEKİM İZİNLERİ 35
1.5. STORYBOARD ÇALIŞMASI 38
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 42

2. ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR 46
2.1. FİLM EKİBİ 46
2.1.1. Yapım Ekibi 47
2.1.2. Reji Ekibi 47
2.1.3. Görüntü Ekibi 48
2.1.4. Işık Ekibi 49
2.1.5. Ses Ekibi 49
2.1.6. Set Ekibi 50
2.1.7. Sanat Ekibi 50
2.1.8. Kostüm ve Saç-Makyaj Ekibi 51
2.1.9. Kurgu Ekibi 52
2.2. MALZEMELERİN TESPİTİ 57
2.2.1. Kamera ve Kamera Ekipmanları 57
2.3. ÇEKİM FORMATINI BELİRLEME 64
2.4. ÇEKİM TAKVİMİ 66
2.5. BÜTÇE 68
2.6. OYUNCU VE MEKÂN TESPİTİ 71
2.7. PROVA 74
2.7.1. Soğuk Prova 74
2.7.2. Sıcak Prova 74
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 78

3. KISA FİLM ÇEKİMİ 82
3.1. ÇEKİM ÖNCESİ TOPLANTI 82
3.2. ÇEKİM AŞAMASI 84
3.2.1. Set Tasarımı 86
3.2.2. Kamera Teknikleri ile Dramatik Etkiyi Artırma 94
3.2.3. Aydınlatma Teknikleri ile Dramatik Etkiyi Artırma 98
3.2.4. Ses Kaydı 108
3.2.5. Yönetmenlik ve Oyuncu Yönetimi 109
3.3. ÇEKİM SIRASINDA İZLEME VE DEĞERLENDİRME 113
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 116

4. ÇEKİM SONRASI İŞLEMLER 120
4.1. KABA KURGU 121
4.1.1. Kurgunun Temel İlkeleri 125
4.2. İZLEME VE DEĞERLENDİRME 132
4.3. SESLENDİRME 138
4.3.1. Diyalog 141
4.3.2. Ses Efektleri 144
4.3.3. Müzik 146
4.3.4. Ses Kurgusu 148
4.4. RENK DÜZELTME 151
4.4.1. Birincil Renk Düzeltme 152
4.4.2. İkincil Renk Düzeltme 156
4.5. GÖRSEL EFEKTLER 158
4.5.1. Görsel Efekt Uygulamaları 160
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 166

5. YAPIM SONRASI İŞLEMLER 170
5.1. FORMAT VE FİLMİN BASIMI 170
5.2. DAĞITIM 176
5.2.1. Ticari Pazar 176
5.2.2. Gayri Ticari Pazar 176
5.2.3. Festivaller 176
5.2.4. Televizyon 184
5.2.5. DVD 184
5.2.6. İnternet 185
5.3. FİLM GÖSTERİMİ 185
5.3.1. Gösterime Girecek Film Seçimi 186
5.3.2. Film Gösterimi İçin Mekân Seçimi 186
5.3.3. Film Gösteriminde Kullanılan Ekipman 187
5.3.4. Film Gösterim Programının İçeriğini Hazırlama 189
5.3.5. Filmin Tanıtım Planını Hazırlama 190
5.3.6. Film Gösterim Gününü Belirleme 191
5.3.7. Film Gösterim Aşaması 192
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 194
CEVAP ANAHTARI 196
KAYNAKÇA 197

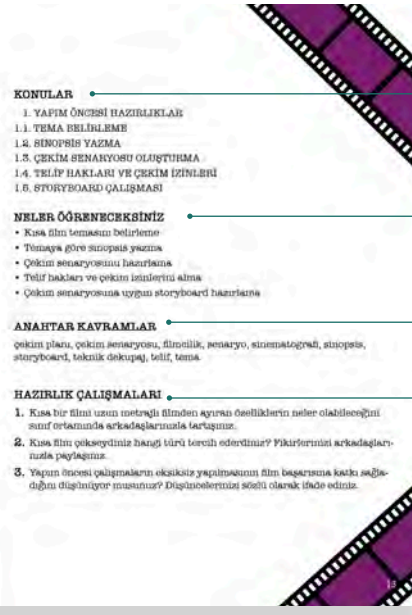
DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin numarasını gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama, oyun, soru vb. ilave kaynaklara ulaşılabilecek karekodu gösterir.

Öğrenme biriminin konu başlıklarını gösterir.

Öğrenme biriminde neler öğrenileceğini gösterir.

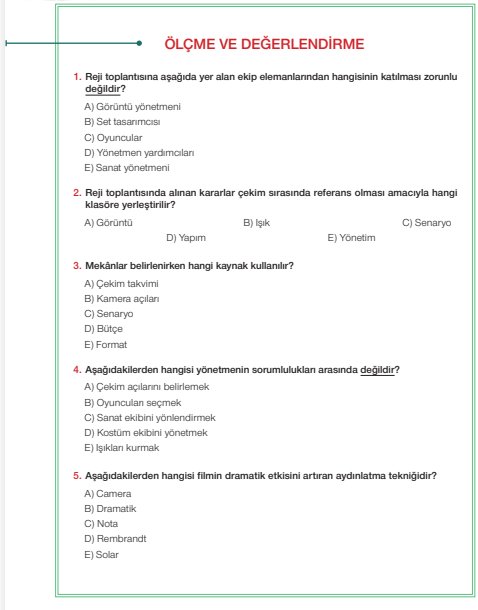
Öğrenme biriminin temel kavramlarını gösterir.

Öğrenme birimindeki hazırlık çalışmasını gösterir.

Öğrenme birimi adını gösterir.

Ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. **Reji toplantısına aşağıda yer alan ekip elemanlarından hangisinin katılması zorunlu değildir?**
A) Görüntü yönetmeni
B) Set tasarımcısı
C) Oyuncular
D) Yönetmen yardımcıları
E) Sanat yönetmeni

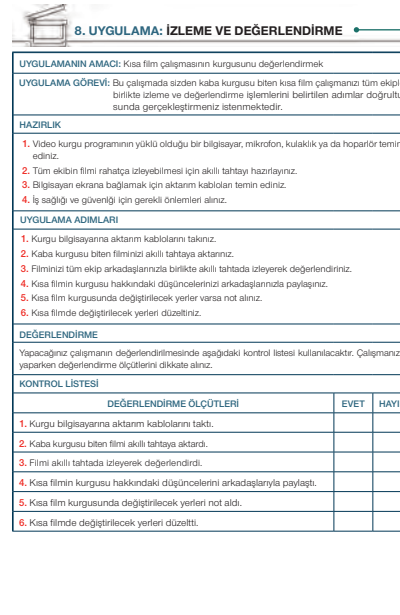
2. **Reji toplantısında alınan kararlar çekim sırasında referans olması amacıyla hangi klasöre yerleştirilir?**
A) Görüntü B) Işık C) Senaryo
D) Yapım E) Yönetim

3. **Mekânlar belirlenirken hangi kaynak kullanılır?**
A) Çekim takvimi
B) Kamera açıları
C) Senaryo
D) Bütçe
E) Format

4. **Aşağıdakilerden hangisi yönetmenin sorumlulukları arasında değildir?**
A) Çekim açılarını belirlemek
B) Oyuncuları seçmek
C) Sanat ekibini yönlendirmek
D) Kostüm ekibini yönetmek
E) Işıkları kurmak

5. **Aşağıdakilerden hangisi filmin dramatik etkisini artıran aydınlatma tekniğidir?**
A) Camera
B) Dramatik
C) Nota
D) Rembrandt
E) Solar

120

8. UYGULAMA: İZLEME VE DEĞERLENDİRME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film çalışmasının kurgusunu değerlendirmek
UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kaba kurgusu biten kısa film çalışmanızı tüm ekiple birlikte izleme ve değerlendirme işlemlerini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.
HAZIRLIK
1. Video kurgu programının yüklü olduğu bir bilgisayar, mikrofon, kulaklık ya da hoparlör temin ediniz. 2. Tüm ekibin filmi rahatça izleyebilmesi için akıllı tahtayı hazırlayınız. 3. Bilgisayarı ekrana bağlamak için aktarım kabloları temin ediniz. 4. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.
UYGULAMA ADIMLARI
1. Kurgu bilgisayarına aktarım kablolarını takınız. 2. Kaba kurgusu biten filminizi akıllı tahtaya aktarınız. 3. Filminizi tüm ekip arkadaşlarınızla birlikte akıllı tahtada izleyerek değerlendiriniz. 4. Kısa filmin kurgusu hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız. 5. Kısa film kurgusunda değiştirilecek yerler varsa not alınız. 6. Kısa filmde değiştirilecek yerleri düzeltiniz.
DEĞERLENDİRME
Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.
KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kurgu bilgisayarına aktarım kablolarını taktı.		
2. Kaba kurgusu biten filmi akıllı tahtaya aktardı.		
3. Filmi akıllı tahtada izleyerek değerlendirdi.		
4. Kısa filmin kurgusu hakkındaki düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaştı.		
5. Kısa film kurgusunda değiştirilecek yerleri not aldı.		
6. Kısa filmde değiştirilecek yerleri düzeltti.		

141

Öğrenme birimi uygulama başlığını gösterir.

Sayfa numaralarını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

YAPIM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

KONULAR

1. YAPIM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

1.1. TEMA BELİRLEME

1.2. SİNOPSİS YAZMA

1.3. ÇEKİM SENARYOSU OLUŞTURMA

1.4. TELİF HAKLARI VE ÇEKİM İZİNLERİ

1.5. STORYBOARD ÇALIŞMASI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ

- Kısa film temasını belirleme
- Temaya göre sinopsis yazma
- Çekim senaryosunu hazırlama
- Telif hakları ve çekim izinlerini alma
- Çekim senaryosuna uygun storyboard hazırlama

ANAHTAR KAVRAMLAR

çekim planı, çekim senaryosu, filmcilik, senaryo, sinematografi, sinopsis, storyboard, teknik dekupaj, telif, tema

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kısa bir filmi uzun metrajlı filmden ayıran özelliklerin neler olabileceğini sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Kısa film çekseydiniz hangi türü tercih ederdiniz? Fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Yapım öncesi çalışmaların eksiksiz yapılmasının film başarısına katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Düşüncelerinizi sözlü olarak ifade ediniz.

1.YAPIM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

Kısa film kavramı, üzerinde uzlaşmaya varılan genel bir tanım olmamakla birlikte ortak özellikleri düşünüldüğünde, bir eylemi ya da durumu sinema sanatının kurallarına bağlı kalarak kısa bir zaman diliminde anlatmayı amaçlayan sinema eserleri olarak tanımlanır. Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi 40 dakika ve daha kısa olan filmleri kısa film kategorisinde değerlendirir.

Kısa film yapım süreci birbirini takip eden beş aşamadan oluşur. Bu aşamalar şu şekildedir:

1. Yapım öncesi hazırlıklar
2. Çekim öncesi hazırlıklar
3. Kısa film çekimi
4. Çekim sonrası işlemler
5. Yapım sonrası işlemler

İlk aşama olan yapım öncesi hazırlık, kısa bir film çekmenin belki de en önemli aşamasıdır çünkü eksiksiz yapılan ön çalışma filmin başarı şansını yükseltir.

1.1.TEMA BELİRLEME

Kısa bir filmde yapım öncesi yapılması gereken hazırlıkların ilk basamağında filmin teması ve türünün belirlenmesi yer alır.

1.1.1. Tema

Tema, iletilmek istenen ve film aracılığıyla izleyiciye sunulan bir düşüncedir. Her filmde; genellikle yaşam, ölüm, aşk, gurur, cesaret gibi evrensel konularla ilgili bir tema vardır.

Tema, genellikle kısa bir tanımlama cümlesiyle ifade edilir. Tema örneği olabilecek bazı cümleler şu şekildedir:

- Sevgi, her şeyin ilacıdır.
- Savaş, insanlara acı getirir.
- Tarih, kendini yineler.
- Aşk, tesadüfleri sever.
- Kadere karşı gelinmez.
- Sanat, özgür olmalıdır.
- İyilik her zaman kazanır.

Tema, bazen de neden - sonuç ilişkisi şeklinde ifade edilir:

- Fazla gurur, aşkın sonunu getirir.
- Aşırı hırs, insanın çöküşene neden olur.
- Kıskançlık, insanı felakete sürükler.

Temanın filmin yapısına, filmin tamamı tarafından tanımlanması onu etkili bir biçimde sunmanın ön koşuludur. Filmin yapısına yedirilerek göze batması engellenmeli ve tema yapının doğal parçası olmalıdır. Bir film yalnızca “İyilik her zaman kazanır.” demez aynı zamanda iyiliğin her zaman kazandığını gösterir.

Bir filmin teması; öykü çizgisi, mekân, karakter, çatışma gibi filmin değişik unsurları aracılığıyla sunulur. Örneğin **Pamuk Prenses'in Maceraları** filminde Pamuk Prenses karakteri başlı başına "İyilik her zaman kazanır." temasını temsil eder (Görsel 1.1). Tema, didaktik ögeler taşımadan, sadece filme ait unsurlar kullanılarak etkili bir şekilde sunulabilir.

Görsel 1.1: Pamuk Prenses'in Maceraları

1.1.2. Temanın Temel Unsurları

Tema; konu, tez, simge (metafor-arketip) ve motif olmak üzere dört temel unsurdan oluşur.

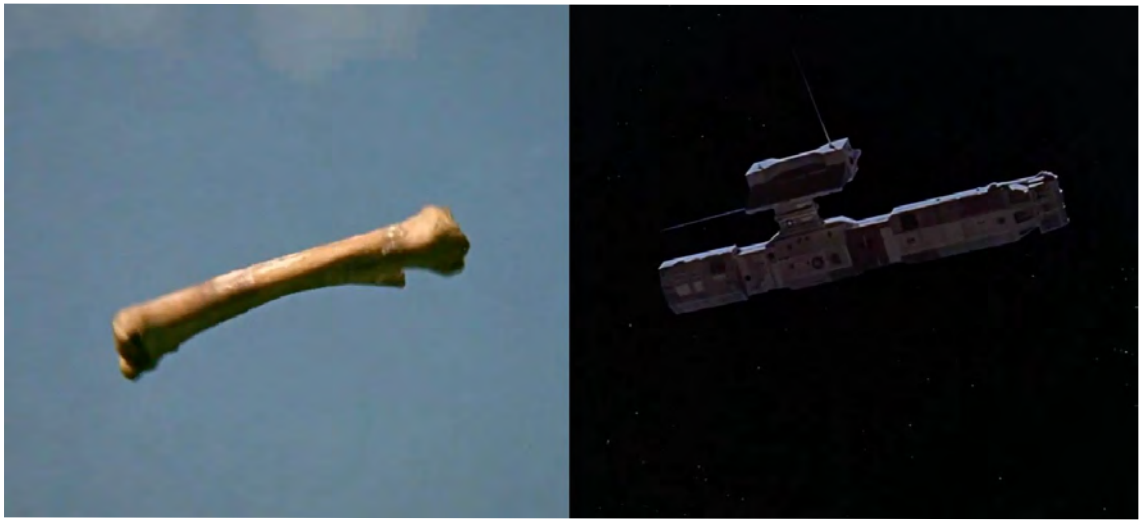
Konu: Bir filmin konusu, onun öyküsü ve karakterleri aracılığıyla somutlaşan anlamıdır. Konular bireysel, sosyal, ekonomik konulardan kültürel, siyasal, bilimsel, felsefi ve benzeri konulara kadar çeşitlilik gösterir.

Konular düz cümle olarak ifade edilebileceği gibi soru cümlesi biçiminde de ifade edilebilir. "Adaletsizliğe uğrayan kişi intikam alır.'', "Spor müsabakasına hazırlanan bir takım zafer kazanır.'' veya "Hapisten yeni çıkmış bir kadın topluma yeniden uyum sağlayabilir mi?" cümleleri konuya örnek olabilir.

Tez: Toplumun çoğunluğunu ilgilendiren genellikle güncel bir konu ya da sorun hakkında öne sürülen düşüncedir. Tez, kadına şiddet olaylarının artması, ekonomik krizin yarattığı sıkıntı ve benzeri bir toplumsal soruna odaklanabileceği gibi insanın aşkı bulamaması veya bir evliliğin zamana yenilerek mutsuz bitmesi gibi daha bireysel sorunlara da odaklanabilir. Bu ve benzer sorunlarla ilgili varsayımda bulunan tezler genellikle beklenti içerir ve bir soruyu da beraberinde getirir: "Aile bireyleri arasındaki ilişkiyi zayıflatan sevgisizlik değil, zamanla insanların hayat telaşına düşmesi ve önceliklerinin değişmesidir." , "Bu telaşa ne zaman bir mola verilecek?".

Simge: Bir filmde simge (metofor-arketip), görüntünün taşıdığı birincil anlamın ötesinde, kurduğu bağlantı aracılığıyla yeni bir anlam yaratarak filmsel anlatıyı zenginleştiren unsurdur. Simgeler, bir yandan yarattıkları yoğun anlarla filmin anlam dokusunu güçlendirirken öte yandan gereğinden fazla kullanıldıklarında dikkat dağıtarak anlamı bulanıklaştırır. Bu nedenle simgelerin doğru zamanda ve doğru yerde kullanılmaları gerekir. Basit, herkes tarafından kolayca anlaşılabilen ve oldukça yaygın olan simgeler **arketip** olarak tanımlanır. Beyaz rengin iyiliği, siyah rengin kötülüğü simgelemesi arketipe örnek verilebilir.

Filmlerde simgeler çeşitli filmsel ögeler aracılığıyla izleyiciye sunulur. Bazen tek bir karakter filmin vermek istediği mesajı simgeler. Örneğin **Terminatör** karakteri başlı başına, insanlar tarafından geliştirilen yapay zekanın onun kontrolünden çıkabileceği ve insanlığı yok etmeye çalışabileceği mesajını simgeler. Bazen simgeler nedensellik bağı kurmayı sağlar. Örneğin **Melekler Şehri** filminin son sekansında erkek karakter yemek masasında sevgilisinin gelmesini beklerken masanın üzerindeki mum bir anda söner, bu sevgilisinin kaza geçirdiğini anlatmak için kullanılan bir metafordur. Bazen de filmin içindeki bir öge bu işlevi görür. Örneğin **Yurttaş Kane** filminde Kane'in çocukken kullandığı "rosebud" adındaki kızağı, onun çocukluğuna olan özleminin ve çocukluğundaki mutluluğunun bir simgesidir. Simge doğru yerde ve doğru zamanda kullanıldığında yoğunlaştırıcı bir güce sahiptir. Örneğin **2001: Bir Uzay Macerası** filminde, mağara adamının elindeki kemiği gökyüzüne fırlattığı çekimden sonra gelen yörüngedeki bir uzay gemisinin görüntüsü, milyonlarca yıllık uygarlık tarihini simgesel bir geçişle özetler (Görsel 1.2).

Görsel 1.2: 2001: Bir Uzay Macerası (1968)

Motif: Bir filmde sık sık yinelenen anlamdır. Örneğin kahramanın zamana karşı yarıştığını hatırlatmak için hemen hemen her görüntüde bir saate yer vermek gibi. Motiflerin işlevi filmin o andaki dramatik yapısını güçlendirmek ve sahnedeki çatışmayı vurgulamaktır. Filmlerde motifler bazen temel karşıtlıklar biçiminde verilebilir: Doğu/Batı, çalışkan/tembel, teknoloji/doğa, bilgi/cehalet vb.

Bazı yönetmenler aynı motifleri her filmlerinde tekrarlar, bu motifler onların filmlerindeki değişmez unsurlardır. Örneğin **Ferzan Özpetek** filmlerinde, aile ve dostlar arasındaki **dayanışma**, film boyunca karakterlerin kendilerini keşfetmesi ve **değişmesi** her filminde yer alan değişmez motiftir.

1. UYGULAMA: TEMA BELİRLEME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film temasını belirlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden tema belirleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Üçer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Evrensel konularla ilgili üç başlık seçiniz.
3. Seçtiğiniz başlıkların her biri için tanımlama formatında üç tema cümlesi yazınız.
4. Seçtiğiniz başlıkların her biri için neden-sonuç ilişkisi formatında üç tema cümlesi yazınız.
5. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Üçer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Üç konu başlığı seçti.		
3. Her bir konu için tanımlama formatında üç tema cümlesi yazdı.		
4. Her bir konu için neden-sonuç ilişkisi formatında üç tema cümlesi yazdı.		
5. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

2. UYGULAMA: TEMANIN TEMEL UNSURLARI - 1

UYGULAMANIN AMACI: Temanın ana bileşenlerini belirlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Pamuk Prenses'in Maceraları filminde temanın ana bileşenlerinin analizi işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Pamuk Prenses'in Maceraları filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahtayı ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Pamuk Prenses'in Maceraları filminin konusunu analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
2. Pamuk Prenses'in Maceraları filminde sunulan tezi analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
3. Pamuk Prenses'in Maceraları filminde kullanılan simgeleri (metafor-arketip) analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
4. Pamuk Prenses'in Maceraları filminde kullanılan motifleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
5. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Filmin konusunu tespit etti.		
2. Filmde sunulan tezi analiz etti.		
3. Filmde kullanılan simgeleri belirledi.		
4. Filmde kullanılan motifleri analiz etti.		
5. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

3. UYGULAMA: TEMANIN TEMEL UNSURLARI - 2

UYGULAMANIN AMACI: Temanın ana bileşenlerini belirlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden temanın ana bileşenlerini belirleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. İki kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Bir kısa film konusu belirleyiniz.
3. Bir kısa film tezi belirleyiniz.
4. Nedensellik ilişkisi kuran bir simgeden (metafor-arketip) yola çıkarak kısa bir sahne yazınız.
5. Karşıtlık biçiminde ifade edilebilecek motiflere üç örnek yazınız.
6. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. İki kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Kısa film konusu belirledi.		
3. Kısa film tezi belirledi.		
4. Nedensellik ilişkisi kuran simgeden yola çıkarak bir sahne yazdı.		
5. Karşıtlık biçiminde ifade edilebilecek üç motif örneği yazdı.		
6. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

1.1.3. Film Türünü Belirleme

Kısa filmin teması belirlendikten sonra filmin türüne karar verilmesi gerekir. Film türleri kurmaca, deneysel ve canlandırma olmak üzere üç başlık altında incelenir.

Kurmaca: Kurgulanmış bir hikâyeyi ya da olayı anlatan film türüdür. Hikâye tamamen hayal ürünü olabileceği gibi gerçek ve yaşanmış bir olayın kurgulanması ile de elde edilebilir. Kısa filmlerin büyük çoğunluğu kurmacadır (Görsel 1.3). Kurmaca filmlerde genellikle giriş-gelişme-sonuç bölümlerinden oluşan üç perdeli anlatı yapısı görülür. Bu klasik anlatı yapısında; giriş bölümünde hikâyenin temel çatışması ortaya konur, gelişme bölümünde bu çatışma yan çatışmalarla geliştirilir ve hikâye ilerletilir, sürekli yükselen gerilim sonuç bölümünde doruk noktaya ulaşır ve hemen ardından hikâyenin çatışması çözülür.

Görsel 1.3: Film çekim ekibi

Deneysel: Daha önce hiç ele alınmamış veya ilginç konuları yaratıcı ve değişik tekniklerle anlatan film türüdür. Bu filmlerde öykü belirli bir zaman çizgisi üzerinde veya belli bir mantık sırasına göre gelişmeyebilir. Filmlerde teknik olarak sıra dışı ve özgün yöntemler kullanılır. Bu filmler; çizgiler, temel biçimler, geometrik yapılar, net olmayan görüntüler, hızlandırılmış-yavaşlatılmış hareket, asenkronize sesler gibi tekniklerle alışılmışın dışında bir görsellik sunar.

Canlandırma: Bu film türü, animasyon temeline, yani resimlerin arka arkaya hızlı bir biçimde gösterilmesiyle elde edilen hareketli görüntülere dayanır. Günümüzde çoğu animasyon bilgisayar teknolojisi ile üretilmektedir. Özel yazılımlar aracılığıyla çizilen iki ya da üç boyutlu animasyonların yanında stop motion (duraklı çekim) tekniği kullanılarak hazırlanan animasyonlar da bu türün kapsamında yer alır. Stop motion tekniği, kuklalar ya da oyun hamuru ile yapılmış modeller kullanılarak, durağan üç boyutlu objeleri hareket edermiş gibi gösterme temeline dayanmaktadır.

4. UYGULAMA: KISA FİLM TÜRLERİ

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film türlerini kavramak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kısa film türlerinin sunumunu verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Kurmaca, deneysel, canlandırma film türlerinden birini seçiniz.
3. Seçtiğiniz film türünü genel ağda araştırınız.
4. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri eleyerek kullanacağınız bilgileri belirleyiniz.
5. Seçtiğiniz türe uygun bir kısa film örneği bulunuz.
6. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırlayınız.
7. Hazırladığınız sunumu arkadaşlarınıza sununuz.
8. Seçtiğiniz türe uygun bulduğunuz kısa film örneğini arkadaşlarınıza izletiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Kısa film türlerinden birini seçti.		
3. Seçtiği film türünü genel ağda araştırdı.		
4. Elde ettiği bilgileri eleyerek kullanacağı bilgileri belirledi.		
5. Seçtiği türe uygun bir kısa film örneği buldu.		
6. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırladı.		
7. Hazırladığı sunumu arkadaşlarına sundu.		
8. Seçtiği türe uygun bulduğu kısa film örneğini arkadaşlarına izletti.		

1.2. SİNOPSİS YAZMA

Bir kısa filmin temelini oluşturan düşünce veya temel öykünün geliştirilmesinin ardından gelen aşama sinopsis yazımıdır. Yunanca kökenli bu sözcük "bir bakışta okunabilen" anlamına gelmektedir. Sinopsis filmin hikâyesinin kısa bir özetidir. Filmdeki olay ve kişiler 1-3 sayfada ana hatlarıyla sunulur (Görsel 1.4).

Görsel 1.4: Sinopsis yazım hazırlığı

Sinopsisin başında öykünün geçtiği yer ve zaman belirtilir. Ardından ana karakterler ve gerekli bazı yan karakterler temel özellikleriyle tanıtılır. Filmdeki olayların nasıl başladığı, nasıl ilerlediği ve nasıl sonuçlandığı yani giriş-gelişme-sonuç bölümleri ve filmin adı yer alır. Geniş zaman kipiyle yazılan sinopsiste diyaloglara yer verilmez. Senaristler için bir yol haritası niteliğindedir.

Sinopsis yazarken bazı soruların cevaplanması yazım sürecini kolaylaştırır. Bu sorular şu şekildedir:

- Olay hangi zamanda geçiyor?
- Olay nerede geçiyor?
- Olayın ana karakterleri kimlerdir?
- Ana karakterlerin temel özellikleri nelerdir?
- Olay nasıl başlıyor?
- Olay nasıl gelişiyor?
- Olay nasıl sonuçlanıyor?
- Filmin adı nedir?

Sinopsis, bir projenin bir filme dönüşebilmesi açısından belki de en önemli aşamadır çünkü yapımcı ve yönetmen projeyi hayata geçirip geçirmeyeceğine bu özete bakarak karar verir. Bu nedenle iyi yazılmış bir sinopsis filmin kaynak bulma ve gerçekleşme şansını yükseltir (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Sinopsisi hayata geçirilen bir proje

1.2.1. Sinopsis Örneği

Aşağıda bir sinopsis örneği yer almaktadır.

DENİZ FENERİ

1939 yılında Londra'da ailesi ile birlikte yaşayan 10 yaşındaki Jack Nash'in hayatı, İngiltere'nin İkinci Dünya Savaşı'na girmesiyle sarsılır. Başlayan Alman bombardımanları nedeniyle geçici bir süre için küçük bir sahil kasabasına, koruyucu aile yanına gönderilir. Jack gönderildiği sahil kasabasında Sarah Landon adlı bir kadının yanına yerleştirilir. Sarah kasabanın biraz dışında, deniz fenerinin yanındaki küçük evde yalnız yaşayan otuz yaşında bir bilim insanıdır. Zamanının büyük kısmını bilimsel çalışmalar ile geçiren Sarah, kasaba halkı tarafından dışlanan bir kadındır. Daha önce çocuk yetiştirme deneyimi olmayan Sarah ile ailesinden uzakta ve kendini yalnız hisseden Jack başlarda birbirlerine alışmakta zorlanır ve aralarında çeşitli sorunlar yaşanır. Zamanla aralarındaki bu sorunları çözerek birbirlerine alışırlar ve çok iyi anlaşmaya başlarlar. Sarah, Jack sayesinde kasaba hayatına daha çok katılmaya başlarken Jack'in hissettiği özlem ve yalnızlık duygusu Sarah ve onun öğrettiği yeni şeyler sayesinde hafifler. Ne var ki Jack'in dünyası aldığı bir haberle sarsılır. Londra'da kalan ailesi bir bombardıman sonucu hayatını kaybetmiştir. Hayatta tek başına kalan Jack bir yetimhaneye gönderilir. Birbirlerinden ayrılmak ve uzak kaldıkları süreç ikisine de çok zor gelir. Sarah kısa bir süre sonra Jack'i evlat edinerek bu ayrılığa bir son verir. Artık kendilerini ait hissettikleri sahil kasabasında, deniz fenerinin yanındaki küçük evlerinde birlikte yeni bir hayata başlarlar.

5. UYGULAMA: SİNOPSİS YAZMA-1

UYGULAMANIN AMACI: Bir filmde sinopsisin temel unsurlarını belirlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden sinopsisin temel unsurlarını belirleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Sinema tarihinde yer etmiş bir film temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahtayı ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Filmin hangi zamanda geçtiğini belirtiniz.
2. Filmin nerede geçtiğini not ediniz.
3. Filmdeki ana karakterleri ve özelliklerini kaydediniz.
4. Filmdeki olayı not ediniz.
5. Notlarınızdan yola çıkarak izlediğiniz filmin sinopsisini yazınız.
6. Yazdığınız sinopsisi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Filmin hangi zamanda geçtiğini belirtti.		
2. Filmin nerede geçtiğini not etti.		
3. Filmdeki ana karakterleri ve özelliklerini kaydetti.		
4. Filmdeki olayı not etti.		
5. Notlarından yola çıkarak filmin sinopsisini yazdı.		

6. UYGULAMA: SİNOPSİS YAZMA-2

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film sinopsisi yazmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden sinopsis yazma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Filmin hangi zamanda geçtiğini belirleyiniz.
2. Filmin nerede geçtiğini belirleyiniz.
3. Filmdeki ana karakterleri belirleyiniz.
4. Filmdeki olayın nasıl başladığını belirleyiniz.
5. Filmdeki olayın nasıl geliştiğini belirleyiniz.
6. Filmdeki olayın nasıl sonuçlandığını belirleyiniz.
7. Filmin adını belirleyiniz.
8. Filmin sinopsisini yazınız.
9. Yazdığınız sinopsisi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Filmin hangi zamanda geçtiğini belirledi.		
2. Filmin nerede geçtiğini belirledi.		
3. Filmdeki ana karakterleri belirledi.		
4. Filmdeki olayın nasıl başladığını belirledi.		
5. Filmdeki olayın nasıl geliştiğini belirledi.		
6. Filmdeki olayın nasıl sonuçlandığını belirledi.		
7. Filmin adını belirledi.		
8. Filmin sinopsisini yazdı.		
9. Yazdığı sinopsisi sınıf arkadaşları ile paylaştı.		

1.3. ÇEKİM SENARYOSU OLUŞTURMA

Senaryonun esas biçimidir ve iki aşamalı bir süreçte hazırlanır. Bu süreçler temel taslak (master scene script) ve teknik dekupaj (shooting script) olarak adlandırılır.

1.3.1. Temel Taslak

Temel taslak olarak adlandırılan ilk aşama senaryonun sahnelere bölünmüş biçimidir. Her sahnenin başına bazı temel bilgiler yazılır. Bu bilgiler şu şekildedir:

- Sahnedeki olayın iç mekânda mı dış mekânda mı gerçekleştiği,
- Sahnedeki olayın gündüz mü gece mi gerçekleştiği,
- Sahnedeki olayın nerede gerçekleştiği,
- Sahnedeki olayın kimler arasında gerçekleştiği yazılır.

Çekim senaryosunun bu aşaması sahneleri betimleyen bir taslaktır. Bu taslak sahnede gerçekleşen olayı ve diyalogları gösterirken aynı zamanda karakterleri ve mekânı betimler. Temel taslak yazımında kullanılan iki farklı format türü vardır.

Çift Sütunlu Format: Bu formatta metnin yazıldığı kâğıt iki sütuna bölünür. Soldaki sütun görüntü sütunudur. Buraya hareketler, nesneler, karakterlerin ruh durumu gibi görsel bilgiler yazılır. Sağdaki sütun ise ses sütunudur. Buraya diyaloglar, doğal sesler gibi dramatik işlevi olan işitsel bilgiler yazılır. Bu formatın avantajı sayfayı ikiye katlamaya olanak vererek çekim sırasında kolaylık sağlamasıdır. Çift sütunlu format (Fransız format) "Times New Roman" yazı tipinde ve 12 punto büyüklüğünde yazılır.

1.Örnek: Çift sütun

SAHNE 1. İÇ/ GÜN/ SALON/ DERİN-TARIK

Derin sıkıntılı bir şekilde salona girer, elinde telefonu vardır ve telaşla bir şeyler yazmaktadır. Koltukta oturan Tarık Derin'e doğru döner.

TARIK: Hayırdır Derin Karadeniz'de gemilerin mi battı bu ne surat?

DERİN: Tarık lütfen dalga geçmeyi bırak, başım büyük belada! Beş dakikaya kadar röportajı ayarlayamazsam işten kovulacağım.

Tarık yerinden kalkar ve Derin'e sarılır.

TARIK: Aman kuzum dert ettiğin şeye bak! Sen o derginin yazıları en çok ses getiren muhabirisin. Kim kovacakmış seni!

Tek Sütunlu Format: Bu formatta metin sahne betimlemeleri, karakterlerin ve mekânın tanıtımları, karakterlerin hareketleri tek sütun hâlinde satırın tamamına yazılır. Karakter isimleri ve diyaloglar ise sayfanın ortasından geçtiği varsayılan bir kolon üzerine yazılır. Bu formatın avantajı sayfanın tamamı kullanıldığı için üzerine not almaya olanak vermesidir. Tek sütunlu format (Amerikan format) "Courier New" yazı tipinde ve 12 punto büyüklüğünde yazılır.

2.Örnek: Tek sütunlu format

SAHNE 1. İÇ/ GÜN/ SALON/ DERİN-TARIK

Derin sıkıntılı bir şekilde salona girer, elinde telefonu vardır ve telaşla bir şeyler yazmaktadır. Koltukta oturan Tarık Derin'e doğru döner.

TARIK
Hayırdır Derin Karadeniz'de
gemilerin mi battı bu ne surat?

DERİN
Tarık lütfen dalga geçmeyi bırak,
başım büyük belada! Beş dakikaya
kadar röportajı ayarlayamazsam
işten kovulacağım.

Tarık yerinden kalkar ve Derin'e sarılır.

TARIK
Aman kuzum dert ettiğin şeye
bak! Sen o derginin yazıları
en çok ses getiren muhabirisin.
Kim kovacakmış seni!

7. UYGULAMA: ÇİFT SÜTUNLU FORMATTA TEMEL TASLAK

UYGULAMANIN AMACI: Çift sütunlu formatta temel taslak oluşturmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çift sütunlu temel taslak yazma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kelime işlemci programı yüklü bir bilgisayar temin ediniz.
2. Yazdığınız sinopsisi hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kelime işlemci programını açarak "Times New Roman" yazı tipi ve 12 punto yazı büyüklüğünü seçiniz.
2. Yazdığınız sinopsisi temel alarak hikâyenin giriş sekansını sahnelere ayırınız.
3. Her sahnenin başına gerekli bilgileri (iç/dış, gün/gece, mekân, kişi) yazınız.
4. Sahne betimlemelerini yazmak için sayfayı iki sütuna ayırınız.
5. Her sahne için sayfanın sol sütununa sahnedeki görsel bilgileri yazınız.
6. Her sahne için sayfanın sağ sütununa sahnedeki işitsel bilgileri yazınız.
7. Yazdığınız çift sütunlu temel taslağı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kelime işlemci programında yazı tipi ve büyüklüğünü seçti.		
2. Hikâyenin giriş bölümünü sahnelere ayırdı.		
3. Sahne başlıklarını oluşturdu.		
4. Sayfayı iki sütuna ayırdı.		
5. Sol sütuna görsel bilgileri yazdı.		
6. Sağ sütuna işitsel bilgileri yazdı.		
7. Yazdığı çift sütunlu temel taslağı sınıf arkadaşları ile paylaştı.		

8. UYGULAMA: TEK SÜTUNLU FORMATTA TEMEL TASLAK

UYGULAMANIN AMACI: Tek sütunlu formatta temel taslak oluşturmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden tek sütunlu temel taslak yazma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kelime işlemci programı yüklü bir bilgisayar temin ediniz.
2. Yazdığınız sinopsisi hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kelime işlemci programını açarak "Courier New" yazı tipi ve 12 punto yazı büyüklüğünü seçiniz.
2. Yazdığınız sinopsisi temel alarak hikâyenin sonuç sekansını sahnelere ayırınız.
3. Her sahnenin başına gerekli bilgileri (iç/dış, gün/gece, mekân, kişi) yazınız.
4. Satırın tamamını kullanarak sahne betimlemelerini yazınız.
5. Karakter isimleri ve diyalogları sayfanın ortasına yazınız.
6. Yazdığınız tek sütunlu temel taslağı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kelime işlemci programında yazı tipi ve büyüklüğünü seçti.		
2. Hikâyenin sonuç sekansını sahnelere ayırdı.		
3. Sahne başlıklarını oluşturdu.		
4. Satırın tamamını kullanarak sahne betimlemelerini yazdı.		
5. Karakter isimleri ve diyalogları sayfanın ortasına yazdı.		
6. Yazdığı tek sütunlu temel taslağı sınıf arkadaşları ile paylaştı.		

1.3.2. Teknik Dekupaj

Yazılan temel taslağa çekim ve mizansen için gerekli tüm bilgilerin eklendiği aşama teknik dekupaj (shooting script) olarak adlandırılır. Teknik bilgileri içeren bu süreç çekim ölçekleri ve çekim açıları hakkında bilgi verir. Sahneler planlara bölünerek çekilecek planlar sıraya konur ve numaralandırılır.

3. Örnek: Teknik dekupaj

AÇILMA

SAHNE 1.İÇ/ GÜN/ SALON/ DERİN-TARIK

PLAN 1.BOY P. GÖZ HİZASI. KAMERA ÇEVRİNMEYLE İZLER.
Derin sıkıntılı bir şekilde salona girer, elinde telefonu vardır ve telaşla bir şeyler yazmaktadır.

PLAN 2.GENEL P.GÖZ HİZASI. SABİT KAMERA.
Koltukta oturan Tarık Derin'e doğru döner.

TARIK
Hayırdır Derin Karadeniz'de
gemilerin mi battı bu ne surat?

DERİN
Tarık lütfen dalga geçmeyi bırak,
başım büyük belada! Beş dakikaya
kadar röportajı ayarlayamazsam
işten kovulacağım.

PLAN 3.GENEL P. GÖZ HİZASI. KAMERA ÖNE KAYDIRMA İLE YAVAŞ YAVAŞ YAKLAŞIP BOY ÇEKİMDE KALIR
Tarık yerinden kalkar ve Derin'e sarılır.

TARIK
Aman kuzum dert ettiğin şeye
bak! Sen o derginin yazıları
en çok ses getiren muhabirisin.
Kim kovacakmış seni!

KARARMA

Teknik dekupaj şu bilgileri içerir:

- Çekim ölçekleri; genel çekim, boy çekim, diz çekim, göğüs çekim, omuz çekim, yakın plan çekim vb.
- Çekim açıları; amors çekim, yüzden çekim, yandan çekim, üstten çekim, karşıdan çekim vb.
- Kamera hareketleri; sağa çevrinme, sola çevrinme, aşağı çevrinme, yukarı çevrinme, öne kaydırma, geriye kaydırma, sağa kaydırma, sola kaydırma, yukarı kaydırma, aşağı kaydırma, panaromik vb.
- Optik kamera hareketleri; zoom-in, zoom-out, mezopan
- Görüntü geçişleri; kesme, açılma, kararma, bulanıklaşma, netleşme, zincirleme, bindirme, donma vb.
- Kullanılan objektif türü; dar açılı objektif, normal açılı objektif, geniş açılı objektif vb.

Bir kısa filmde çekimle ilgili tüm bilgileri ayrıntılı bir şekilde içeren teknik dekupaj, çekim sırasında hem yapım-yönetim ekibine hem de teknik ekibe büyük kolaylık sağlayarak çekimlerin planlanan sürede tamamlanmasını kolaylaştırır (Görsel 1.6).

Görsel 1.6: Çekim senaryosu ile çalışma

9. UYGULAMA: TEKNİK DEKUPAJ

UYGULAMANIN AMACI: Teknik dekupaj yazmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden teknik dekupaj yazma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kelime işlemci programı yüklü bir bilgisayar temin ediniz.
2. Yazdığınız tek sütunlu temel taslağı hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kelime işlemci programını açarak "Courier New" yazı tipi ve 12 punto yazı büyüklüğünü seçiniz.
2. Yazdığınız temel taslağı esas alarak sahneleri çekim planlarına bölerek numaralandırınız.
3. Her plan için çekim ölçeklerini yazınız.
4. Her plan için çekim açılarını yazınız.
5. Her plan için kamera hareketlerini yazınız.
6. Her plan için görüntü geçişlerini yazınız.
7. Yazdığınız teknik dekupajı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

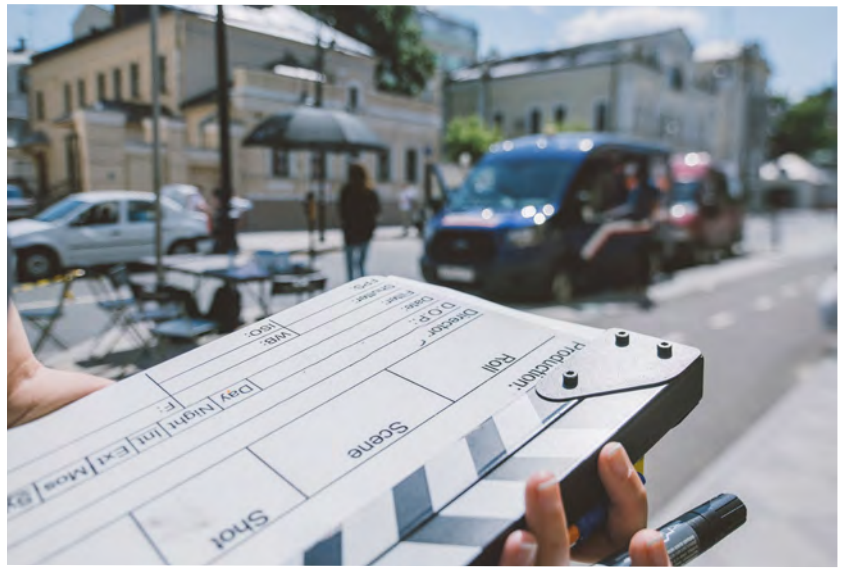
Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kelime işlemci programında yazı tipi ve büyüklüğünü seçti.		
2. Sahneleri çekim planlarına böldü.		
3. Her plan için çekim ölçeklerini yazdı.		
4. Her plan için çekim açılarını yazdı.		
5. Her plan için kamera hareketlerini yazdı.		
6. Her plan için görüntü geçişlerini yazdı.		
7. Yazdığı teknik dekupajı sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

1.3.3. Çekim Planı

Teknik dekupaj yazım süreci bittikten sonra ona uygun şekilde hazırlanan bir çekim planı, çekimlerin en az hatayla, en kısa sürede tamamlanması bakımından işlevsel bir role sahiptir. Tablo şeklinde hazırlanan bu plan çekimle ilgili gerekli tüm bilgiyi içerirken aynı zamanda iç ve dış mekânda çekilecek sahneleri de gruplandırır. Çekim planı yapılacakları açık ve net bir biçimde gösterdiğinden film çekimi aşamasında ekibin tamamına büyük kolaylık sağlar (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Çekim planı ile çalışma

Aşağıda iç mekânda çekilecek sahnelerin gruplandırılmasıyla hazırlanan bir çekim planı örneği yer almaktadır (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Çekim Planı Örneği

Sahne Numarası	Plan Numarası	Çekim Mekânı	Çekim Ölçeği	Çekim Açısı	Kamera Hareketi	Kadraj Bilgisi
1	1	İç, salon	Boy plan	Göz hizası	Takip çevrinmesi	Derin salona girer.
1	2	İç, salon	Genel plan	Göz hizası	Sabit	Tarık ve Derin konuşur.
1	3	İç, salon	Genel plandan boy plana	Göz hizası	Öne kaydırma	Tarık Derin'e sarılır.
5	1	İç, salon	Yakın plan	Üst açı	Sabit	Kırılan vazo
5	2	İç, salon	Bel plan	Göz hizası	Sabit	Derin irkilerek döner.

10. UYGULAMA: ÇEKİM PLANI

UYGULAMANIN AMACI: Çekim planı hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim planı hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kelime işlemci programı yüklü bir bilgisayar temin ediniz.
2. Yazdığınız teknik dekupajı hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Yazdığınız teknik dekupajı temel alarak belirlediğiniz iç ve dış mekânlara göre aşağıdaki tabloyu doldurarak çekim planı hazırlayınız.

Sahne Numarası	Plan Numarası	Çekim Mekânı	Çekim Ölçeği	Çekim Açısı	Kamera Hareketi	Kadraj Bilgisi

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Sahne numaralarını yazdı.		
2. Plan numaralarını yazdı.		
3. Çekim mekânlarını yazdı.		
4. Çekim ölçeklerini yazdı.		
5. Çekim açılarını yazdı.		
6. Kamera hareketlerini yazdı.		
7. Kadraj bilgilerini yazdı.		

1.4. TELİF HAKLARI VE ÇEKİM İZİNLERİ

Bir kısa film projesinin çekim aşamasına geçmeden önce yapılması gerekenlerin başında kullanım ve çekim izinlerinin alınması gelir. Bu izinlerin alınması film çekiminin planlanan şekilde yürütülebilmesine olanak sağlar.

Filmde kullanılması düşünülen, başkasına ait müzik ya da gösterim (fotoğraf, video, film vb.) ürünlerinin kullanımı için gerekli izin belgeleri ve telif sözleşmeleri hazırlanarak imzalatılır. Filmde kullanılacak bir müzik eseri için üç farklı kişi/kurum yazılı izin vermelidir:

- Müzik eserinin düzenlemesini yapan kişi (aranjör), eğer o hayatta değilse telif hakkı sahibi
- Müzik eserini besteleyen kişi, eğer o hayatta değilse telif hakkı sahibi
- Müzik eserini yayınlayan firma (yapımcı firma)

Yasa gereğince kamusal alanlarda film çekimi yapabilmek için izin alınması bir zorunluluktur. Bu nedenle çekim öncesinde resmî kurumlardan, çekim sürecinde gerekecek yasal izin belgeleri alınır. Örneğin çekim sırasında bir caddenin kullanımı şehir trafiğini etkileyebileceğinden önceden yetkili merciden izin alınmış olması gerekir yoksa çekimler durdurulabilir (Görsel 1.8). Şehir merkezlerinde yetkili merci en yüksek mülki amirlik olan valiliktir.

Telif hakları ve çekim izinlerinin alınmış olması çekimlerin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi için ön koşuldur aksi takdirde hem yasal sorunlara hem de zaman ve para kaybına yol açar.

Görsel 1.8: Çekim izni alınmış bir çekim

Aşağıda film çekimi için valiliğe verilecek bir "çekim izin dilekçesi" örneği yer almaktadır.

Dilekçe Örneği

.....televizyonu, kanalı, şirketi, okulu ....vb.
Sayı:.../.../202...
Konu: Çekim İzni

..... VALİLİĞİNE
(İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

..... kullanılmak üzere yapımcılığını üstlendiğim "....." adlı film çekimi için , ... ili merkez ve ilçeler dahilinde müze, camii, sokak, kale, park ... mekânlarda çekim gerçekleştirmek istemekteyim.
Filmde; Valiliğiniz ve ..... ili hakkında herhangi bir olumsuz görüş veya izlenim ve yasalarımız açısından aykırı bir içerik bulunmamaktadır. Film çekimi süresince toplumu rahatsız edici ve düzen bozucu herhangi bir olaya karışılmayacağını, yetkililerden habersiz ve izinsiz gerçek ya da taklit ateşli silah ile patlayıcı ve yanıcı malzeme kullanılmayacağını, karayolu ve yaya trafiğini olumsuz etkileyici herhangi davranış sergilenmeyeceğini burada taahhüt ederim.
Filmin çekimi için herhangi bir yol kapatılması veya enerji vb. talebinde bulunulmayacaktır. Film çekimi tahminen ..... tarihleri arasında gerçekleşecektir. Söz konusu çalışmamın gerçekleşebilmesi için çekim izninin verilmesini saygılarımla arz ederim.

İmza /Kaşe

Adı Soyadı

Öğrenci/Yönetmen/Yapımcı vb.

Adres:

Telefon:
Faks:
E-posta:

11. UYGULAMA: ÇEKİM İZİN DİLEKÇESİ

UYGULAMANIN AMACI: Çekim izin dilekçesi yazmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim izin dilekçesi yazma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kelime işlemci programı yüklü bir bilgisayar temin ediniz.
2. Filminize ait bilgileri hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kelime işlemci programını açınız.
2. Dilekçe formatını ayarlayınız.
3. Çekim yapacağınız ilin valiliğine sunacağınız, çekeceğiniz kısa filmin bilgilerini içeren "çekim izin dilekçesi" yazınız.
4. Yazdığınız dilekçeyi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kelime işlemci programını açtı.		
2. Dilekçe formatını ayarladı.		
3. Çekim izin dilekçesini yazdı.		
4. Yazdığı dilekçeyi sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

1.5. STORYBOARD ÇALIŞMASI

Storyboard (resimli taslak), teknik dekupajın şematik bir biçimde görselleştirilmiş hâlidir. Her sahne plan plan çizilir, böylece her planın nasıl çekileceği görsel olarak somutlaştırılır. Teknik dekupajda çekim ölçekleri, çekim açıları vb. ile belirtilen her plan, bu aşamada görüntü olarak karşılığını bulur (Görsel 1.9). Storyboardun en büyük işlevi bir filmin çekim aşamasını tüm ekip için kolaylaştırmasıdır. Bu resimli taslak sayesinde örneğin görüntü yönetmeni her planı nasıl çekeceğini bilirken, oyuncular her plandaki mizansen hakkında fikir sahibi olur.

Storyboard el ile çizilebileceği gibi bu amaçla geliştirilen bilgisayar programları aracılığıyla dijital ortamda da çizilebilir. Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın bu aşamada en önemli nokta çizilen resimli taslağın sahnenin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak görsel yeterliliğe sahip olmasıdır. Özellikle fantastik ya da bilim kurgu türü filmlerin çekiminde, bu türlerin kendine özgü çok katmanlı yapısı (gerçek oyuncular, dijital karakterler, maketler, efektler vb.) gereği storyboard ile çalışmak bir zorunluluktur.

Görsel 1.9: Storyboard çalışması

Storyboard hazırlarken el ile çizim tercih edilecekse bu amaçla kullanılan hazır şablonlardan yararlanılır. Hazır storyboard şablonunda sahne numarası, plan numarası, o plana ait çizimin yapılacağı kutucuk ve gerekliyse planla ilgili açıklamanın yazılacağı açıklama bölümü yer alır.

Aşağıda el ile çizimle hazırlanacak bir storyboard için hazır şablon örneği yer almaktadır.

FİLMİN ADI:

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

SAHNE: PLAN:

AÇIKLAMA: _____

_____

12. UYGULAMA: STORYBOARD HAZIRLAMA

UYGULAMANIN AMACI: Storyboard hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden storyboard hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Bir bilgisayar temin ediniz.
2. Yazdığınız teknik dekupajı hazırlayınız.
3. Kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Storyboardu el ile çizecekseniz storyboard şablonunu, bilgisayar ortamında çizecekseniz storyboard programını açınız.
2. Yazdığınız teknik dekupajın storyboardunu çekim ölçeklerine uygun bir şekilde çiziniz.
3. Yazdığınız teknik dekupajın storyboardunu çekim açılarına uygun bir şekilde çiziniz.
4. Hazırladığınız storyboardu sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Hazırlama tercihine göre storyboard şablonunu ya da programını açtı.		
2. Storyboardu çekim ölçeklerine uygun olarak çizdi.		
3. Storyboardu çekim açılarına uygun olarak çizdi		
4. Hazırladığı storyboardu sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

13. UYGULAMA: YAPIM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

UYGULAMANIN AMACI: Yapım öncesi hazırlıkları gerçekleştirmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekmeyi planladığınız kısa filmin yapım öncesi hazırlıklarını verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik kısa film ekibi oluşturunuz.
2. Kısa filminizin temasını belirleyiniz.
3. Belirlediğiniz tema doğrultusunda kısa filminizin sinopsisini yazınız.
4. Yazdığınız sinopsisi geliştirerek kısa filminizin temel taslağını hazırlayınız.
5. Hazırladığınız temel taslağa uygun olarak kısa filminizin teknik dekupajını yazınız.
6. Yazdığınız teknik dekupajı temel alarak kısa filminizin çekim planını oluşturunuz.
7. Kısa filminizde kullanacağınız müzik ve gösterim ürünleri için kullanım izinlerini alınız.
8. Kamusal alanda gerçekleştireceğiniz çekimler için gerekli çekim izinlerini alınız.
9. Kısa filminizin storyboardunu hazırlayınız.
10. Kısa filminizin yapım öncesi hazırlık sürecini sınıf arkadaşlarınız ile paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa film ekibini oluşturdu.		
2. Kısa film temasını belirledi.		
3. Kısa film sinopsisini yazdı.		
4. Kısa film temel taslağını hazırladı.		
5. Kısa film teknik dekupajını yazdı.		
6. Kısa film çekim planını oluşturdu.		
7. Kısa film için gerekli kullanım izinlerini aldı.		
8. Kısa film için gerekli çekim izinlerini aldı.		
9. Kısa film storyboardunu hazırladı.		
10. Yapım öncesi hazırlıkları sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi neden-sonuç ilişkisi şeklinde ifade edilen temaya örnektir?

A) Kötülük, her zaman kaybeder.
B) Sevgi, her şeyin ilacıdır.
C) Kıskançlık, aşkın sonunu getirir.
D) Kadere karşı gelinmez.
E) Sanat, özgür olmalıdır.

2. Aşağıdakilerden hangisi temanın düzeylerinden biri değildir?

A) Konu B) Motif C) Öykü
D) Simge E) Tez

3. "Stop motion, kuklalar ya da oyun hamuru ile yapılmış modeller kullanılarak durağan üç boyutlu objeleri hareket edermiş gibi gösterme temeline dayanan bir tekniktir."

Sözü edilen bu teknik aşağıdaki film türlerinden hangisinin kapsamında yer alır?

A) Belgesel
B) Belgesel-drama
C) Canlandırma
D) Deneysel
E) Kurmaca

4. Aşağıdakilerden hangisi sinopsiste yer alması gereken bilgilerden biri değildir?

A) Filmin adı
B) Olayın geçtiği zaman
C) Olayın geçtiği yer
D) Filmin ana karakterleri
E) Filmin diyalogları

5. Aşağıdakilerden hangisi çekim senaryosunda o sahnedeki olayın gerçekleşmesiyle ilgili olarak her sahnenin başına yazılan temel bilgilerden biri değildir?

A) Saat
B) İç mekân/dış mekân
C) Gündüz/gece
D) Yer
E) Kişiler

6. **Aşagıdaki kavramlardan hangisi sahnede gercekleşen olayı ve diyalogları gösterirken aynı zamanda karakterleri ve mekânı da betimler?**

A) Temel taslak
B) Storyboard
C) Sinopsis
D) Teknik dekupaj
E) Çekim planı

7. **Çift sütunlu temel taslakta soldaki sütun hangi bilgiyi içerir?**

A) Efekt
B) Görüntü
C) Müzik
D) Objektif
E) Ses

8. **Aşağıdakilerden hangisi teknik dekupajda bulunması gereken bilgilerden biri değildir?**

A) Çekim ölçekleri
B) Çekim açıları
C) Aydınlatma açıları
D) Kamera hareketleri
E) Görüntü geçişleri

9. **Teknik dekupajın şematik bir biçimde görselleştirilmiş hâlini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Arketip
B) Metafor
C) Sinopsis
D) Storyboard
E) Telif

10. **Aşağıdakilerden hangisi yapım öncesi hazırlıklardan biri değildir?**

A) Tema belirleme
B) Sinopsis yazma
C) Çekim senaryosu oluşturma
D) Kurgu yapma
E) Çekim izni alma

2. ÖĞRENME BİRİMİ

ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

KONULAR

2. ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR
2.1. FİLM EKİBİ
2.2. MALZEMELERİN TESPİTİ
2.3. ÇEKİM FORMATINI BELİRLEME
2.4. ÇEKİM TAKVİMİ
2.5. BÜTÇE
2.6. OYUNCU VE MEKÂN TESPİTİ
2.7. PROVA

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ

- Film ekibini oluşturma
- Çekim malzemelerini belirleme
- Çekim takvimi hazırlama
- Çekim için bütçe hazırlama
- Oyuncu ve mekânları belirleme
- Çekim için prova yapma

ANAHTAR KAVRAMLAR

akü, boom operatörü, bütçe, çekim takvimi, filtre, ışıkçı, kamera, kameraman, kısa film, kostümcü, kulaklık, mikrofon, montajcı, parasoley, prova, saç-makyaj, sesçi, set amiri, set elemanı, tepe ışığı, tripot, yapımcı, yönetmen

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sizce film ekibinde olması gereken kişiler kimlerdir? Sınıf arkadaşlarınızla düşüncelerinizi paylaşınız.
2. Çekim öncesinde hangi malzemelere ihtiyaç duyulabilir? Sınıf ortamında tartışınız.
3. Sizce provalar hangi amaçlarla yapılabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

Çekim öncesi hazırlıkları kapsamında yapılması gereken ilk iş, fikir geliştirme yani yapım öncesi aşamasında yapılan araştırmaları ve hazırlıkları derinleştirmektir. İlk öğrenme biriminde de bahsedildiği üzere kısa filmin teması ve türü belirlenir. Ardından sinopsisi hazırlanır. Teknik dekupaj yapılır. Çekim esnasında ekibe büyük kolaylık sağlayacak olan çekim planı hazırlanır. Kısa filmde kullanılacak video, resim ve müzik gibi materyallerin telif hakları ve çekim yapılacak mekânlar için gereken çekim izinleri alındıktan ve proje onaylandıktan sonra çekim öncesi hazırlıklara başlanabilir. Tüm bu hazırlıkların eksiksiz ve dikkatle yapılması önemlidir.

Kısa filmi meydana getiren unsurların başında film ekibi yer almaktadır. Çekim öncesindeki en önemli aşamalardan biri ekip üyelerinin belirlenmesidir. Filmin yönetmeninin, yardımcı yönetmenlerinin, oyuncularının, kameramanlarının, ışık ve ses teknisyenlerinin, asistanlarının, kostümcüsü ve kuaförünün, sanat yönetmeninin, montajcısının belirlenmesi gerekir. Uyumlu ve deneyimli bir film ekibiyle çalışmak işlerin kolay yürümesini sağlayacağı gibi filmin kalitesini de doğrudan etkileyecektir

Çekim öncesi yapılması gereken hazırlıkların arasında kamera, ışık, mikrofon gibi teknik ekipmanı seçmek, çekim formatını belirlemek, filmle ilgili tüm harcamaların yer aldığı bütçeyi hazırlamak, filmin zamanında ve bütçeyi aşmadan tamamlanmasını sağlayan çekim planını hazırlamak, oyuncuları ve çekime konu olacak mekânları belirlemek, soğuk ve sıcak provaları yapmak yer alır.

2.1. FİLM EKİBİ

Film ekibi (Görsel 2.1) oluşturmak, birbiriyle koordineli şekilde çalışan pek çok birimi ve çalışanı bünyesinde barındıran önemli bir iştir. Görüntüden sese, makyaja, oyuncu seçimine, dekor yaratıcılarına, ışığa, film yönetmenine kadar pek çok birim organize olarak bir filmin yapım ekibini oluşturmak için bir araya gelir. Filmin meydana gelmesinde her bir ekip üyesinin görevini zamanında ve liyakatle yerine getirmesi büyük önem taşır. Film yapımı büyük bir emek, zaman ve bütçe gerektiren organizasyon işidir. Bir kısa filmin üretiminde çalışanlar arasında; reji ekibi, yapım (prodüksüyon ekibi), görüntü ekibi, ışık ekibi, ses ekibi, set ekibi, sanat ekibi, kostüm ve saç-makyaj ekibi, kurgu (montaj) ekibi yer alır.

Görsel 2.1: Film ekibi

2.1.1. Yapım Ekibi

Yapım (prodüksiyon) ekibinde; yapımcı (prodüktör), yapım amiri ve yapım koordinatörü yer alır.

Yapımcı: Film yapımcısı (prodüktör), filmin ortaya çıkmasına olanak sağlayan önemli kişilerden biridir (Görsel 2.2). Yapımcı filmi başlatan kişi olarak kabul edilir. Filmin ilk kısmından son kısmına kadar yapılacak tüm işleri koordine eder, denetimini yapar, bütçeyi saptar, reklam işlerini yürütür ve ekibi işe alır.

Görsel 2.2: Yapımcı

Yapım Amiri: Filmin yaratıcılıkla ilgili olmayan kısmını denetleyen kişidir. Bütçenin film ekibi arasında nasıl dağıtılacağını denetler ve personeli ayarlar.

Yapım Koordinatörü: Yapım ekibinin bir diğer üyesi yapım koordinatörüdür. Teknolojik aletlerin teminini sağlar. Ekibi ve ekipmanı kiralar. Oyuncuları ayarlar. Ulaşım işlerinden ve lojistikten sorumlu kişidir.

2.1.2. Reji Ekibi

Reji ekibinde; yönetmen (rejisör), yardımcı yönetmen, senaryo denetçisi (devamlılık asistanı) ve time code asistanı yer alır.

Yönetmen: Reji ekibinin başında yer alır (Görsel 2.3). Yönetmen sahnenin nasıl çekileceğine karar veren kişidir. Filmin görüntüsüne ve seslerin nasıl olacağına karar verir. Oyuncularla ve görüntü yönetmeniyle sıkı bir ilişki içinde çalışır. Oyunculara sahnenin nasıl çekilmesini istediğini anlatan mizanseni verir. Görüntü yönetmenine hangi açıda çekim yapılacağını söyler. Işığın sahnede nasıl kullanılacağına karar verir. Dekorla ilgili ayarlamaları yapması için sanat yönetmenini yönlendirir. Tüm ekibi yönetir. Bu sebeple kendisine çokça soru sorulur. Dekor, ışık, açı, oyuncular, sahnede yer alan diğer öğelerin vs. nasıl olmasını istediği kendisine sorulur ve buna göre hareket edilir.

Görsel 2.3: Yönetmen

Yardımcı Yönetmen: Reji ekibinde yönetmenden sonra gelen en önemli kişidir. Yönetmene işlerini yürütmekte yardımcı olur. Bazı sahneleri yönetmen yerine çekebilir. Öncelikli görevi filmin çekim planına göre zamanında yetişmesini sağlamak ve buna göre ekibi yönlendirmektir. Ekipmandan sorumludur. Senaryoya hakimdir ve günlük çekim takvimine uygun olan sahnelerin çekilmesinden sorumludur. Yapımın niteliğine göre birden fazla yönetmen yardımcısı olabilir.

Senaryo Denetçisi: Senaryo denetçisi (devamlılık asistanı) film çekilirken her plandan notlar alır. Senaryoda yazılanla çekilen arasındaki farklılıkları kontrol eder. Sahnede bulunan oyuncuların duruşundan dekora kadar her plan değiştiğinde nelerin değişip değişmediğini kontrol eder. Örneğin bir planda kadın oyuncunun saçı topluysa bir sonraki plana geçildiğinde de toplu olmasına dikkat eder veya dekorda yer alan nesnelerin yeri değişmişse bir önceki plana göre olması gereken yeri söyler. Yönetmenle birlikte çalışır.

Time Code Asistanı: Yönetmen ve görüntü yönetmeniyle birlikte çalışır. Çekilen sahnelerin kasette hangi zaman aralığına kaydedildiğini takip eden kişidir. Çekilen planlardan hangilerinin kullanılıp kullanılmayacağını yönetmenin direktiflerine göre not eder. Yaptığı işle kurguya yardımcı olur.

2.1.3. Görüntü Ekibi

Görüntü ekibinde; görüntü yönetmeni ve kamera asistanı yer alır.

Görüntü Yönetmeni: Görüntü ekibinin başıdır (Görsel 2.4). Normal bir kameramandan farklı olarak estetik bir görüşe ve yaratıcılığa sahiptir. Kamera ayarlarını yapar. Yönetmenle çok yakın çalışır. Yönetmenin istediği doğru açı ve ışık için gereken planlamaları yapar. Kamera ve ışık ekibini yöneterek sahnede yönetmenin olmasını istediği görüntüyü kameraya alan kişidir.

Görsel 2.4: Görüntü yönetmeni

Kamera Asistanı: Görüntü yönetmenine yardımcı olan kişidir. Kameranın netlik ayarından kamera asistanı sorumludur. Kameradaki kasetin içinde ne kadar süre kaldığını kontrol eder ve yedek kasetlerin miktarıyla ilgili görüntü yönetmenine bilgi verir. Kamera kablolarını ve monitörü taşır. Planın başında klaketi kullanır. Yapımın niteliğine göre birden fazla kamera asistanı olabilir.

2.1.4. Işık Ekibi

Işık ekibinde ışık şefi ve ışık asistanı yer alır.

Işık Şefi: Işık ekibini yöneten kişidir (Görsel 2.5). Yönetmenin ve görüntü yönetmeninin direktifleri doğrultusunda sahnede olması istenen ışığı ayarlar. Işık planından, ışığın dizayn edilmesinden ve uygulamasından sorumludur.

Görsel 2.5: Işık şefi

Işık Asistanı: Işık şefinin yardımcısı olarak görev alır. Işığın taşınmasında ve kurulumunda aktif rol oynar. Geçişleri kolaylaştırmak için ışık kablolarını ayarlar. Dekorda ışığın kurulumu için yer açmak gerekiyorsa sahne dekorlarını taşır. Işık için gerekli tripodların uygun yerlere kurulumunu sağlar. Yapımın niteliğine göre birden fazla ışık asistanı olabilir.

2.1.5. Ses Ekibi

Ses ekibinde ses yönetmeni ve mikrofoncu (boom operatörü) yer alır.

Ses Yönetmeni: Ses ekibinin sorumlusu ses yönetmenidir. Ses asistanı ve mikrofoncu ses yönetmenine yardım eder. Filmin çekimi sırasında ilgili sesleri alan, müzik, konuşma, gürültü gibi sesleri birleştiren kişidir. Kamera hareketlerine uygun olarak mikrofonun yerini saptar. Ses şiddetini ayarlar. Eğer kayıt stüdyoda yapılıyorsa ses mixerini (mikserini) kullanarak sesleri istenen şekilde ayarlar ve kaydeder.

Boom Operatörü: Çekim sırasında ses kaynağının yer değiştirmesine göre mikrofonu hareket ettirir (Görsel 2.6). Mikrofon koluna asılı duran mikrofonu kameranın görüş alanına girmeyecek şekilde ayarlar.

Görsel 2.6: Boom operatörü

2.1.6. Set Ekibi

Set ekibinde set amiri ve asistanları yer alır (Görsel 2.7).

Görsel 2.7: Set ekibi

Set Amiri: Set ekibinin başı set amiridir. Set amiri sette dekorun kurulması ve taşınmasında aktif rol oynar. Diğer set çalışanlarını yöneterek gerekli malzemenin sete taşınmasını ve aktif olarak kullanılmasını sağlamakla görevlidir. Örneğin şaryonun kurulmasına yardım eder veya sahnede sis gerekiyorsa sis makinesini çalıştırır. Set amirinin yapımın niteliğine göre bir veya birden fazla yardımcısı olabilir.

2.1.7. Sanat Ekibi

Sanat ekibinde sanat yönetmeni ve asistanları yer alır.

Sanat Yönetmeni: Sanat ekibini yöneten kişidir (Görsel 2.8). Yardımcıları ile birlikte senaryonun gereklerine uygun olan dekoru taşır ve hazırlar. Sahne tasarımını uygular. Filmde kullanılan tüm dekor ve aksesuarların bulunması ve idare edilmesinden sorumlu kişidir. Örneğin filmde yer alan bir fotoğrafın uzun yıllar önceye ait olması gerekiyorsa fotoğrafın renklerinin soluk olmasını sağlar veya çekimi yapılan film belli bir dönemi yansıtacaksa (1980'li yıllar gibi) o dönem kullanılan eşyaları temin eder ve dekoru hazırlar. Sanat yönetmeninin yapımın niteliğine göre birden fazla yardımcısı olabilir.

Görsel 2.8: Sanat yönetmeni

2.1.8. Kostüm ve Saç-Makyaj Ekibi

Kostüm ve saç-makyaj ekibinde kostüm şefi ile asistanları ve kuaför yer alır.

Kostüm Şefi: Kostüm ekibinin yöneticisidir. Filmde yer alan oyuncuların kostümlerini hazırlamakla görevlidir. Ekranda görünen ve oyuncuların giydikleri kostümleri ayarlar. Kostümün tasarlanmasında da söz sahibidir. Kostümün rengini ve kumaşını belirler. Oyuncuların bedenlerine göre tasarlanan kostümleri çekim öncesinde hazırlar. Yönetmenle birlikte çalışır. Çekim için gerekli olan tüm kostümlerin hazırlanmasından sorumludur. Örneğin sahnede askerler varsa askeri kostümleri hazırlar ve oyunculara giydirir veya kostümlerin belli bir dönemi yansıtması gerekiyorsa (1800'lerin modası gibi) buna göre kostüm hazırlar (Görsel 2.9). Kostüm şefinin yapımın niteliğine göre birden fazla yardımcısı olabilir.

Görsel 2.9: Filmin geçtiği döneme ait özel bir kostüm

Saç-Makyaj Ekibi: Oyuncuların sahnede kullanacağı saçı ve makyajı yapan kişilerdir (Görsel 2.10). Yönetmenle birlikte çalışırlar. Ayrıca plastik makyajla senaryodaki anlatıma göre oyuncunun yara izi olması gerekiyorsa malzemeleriyle yara izi yapar veya oyuncu bir hastayı canlandırıyorsa buna uygun soluk gösteren bir makyaj yaparlar.

Görsel 2.10: Saç - Makyaj ekibi

Kostüm ve saç-makyaj ekibi senaryo denetçisiyle beraber kostümlerin ve saç makyajın devamlılığını da kontrol eder. Bir önceki sahnede yer alan kostüme ve saç makyaja göre oyuncuları hazırlar.

2.1.9. Kurgu Ekibi

Kurgu (montaj) ekibinde kurgucu yer alır.

Kurgucu: Yönetmen ve görüntü yönetmeniyle birlikte çalışır (Görsel 2.11). Filmin çekimlerinde yer alamaz. Çekimleri biten sahneleri yönetmenin isteğine göre kurgu programı aracılığıyla birleştirip bir bütün olmasını sağlayan kişidir (Görsel 2.12). Görüntüleri birleştirirken sesleri de olması gereken yerlere ekler. Grafik veya efekt kullanılacak sahnelere gereken eklemeleri yapar. Green box ile çekilmiş sahnelerin dizaynını gerçekleştirir.

Görsel 2.11: Kurgucu

Görsel 2.12: Kurgu programı

1. UYGULAMA: FİLM EKİBİNİN ARAŞTIRILMASI

UYGULAMANIN AMACI: Film ekibinin üyelerini kavramak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden film ekibi ile ilgili sunum yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Film ekibini oluşturan üyelerden (yapım ekibi, reji ekibi, görüntü ekibi, ses ekibi, ışık ekibi, set ekibi, sanat ekibi, saç-makyaj, kostüm ekibi ve montaj ekibi) herhangi birini seçiniz.
3. Seçtiğiniz konuyu genel ağda araştırınız.
4. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri eleyerek kullanacağınız bilgileri belirleyiniz.
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırlayınız.
6. Hazırladığınız sunumu arkadaşlarınıza sununuz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Film ekibini oluşturan üyelerden (yapım ekibi, reji ekibi, görüntü ekibi, ses ekibi, ışık ekibi, set ekibi, sanat ekibi, saç-makyaj, kostüm ekibi ve montaj ekibi) herhangi birini seçti.		
3. Seçtiği konuyu genel ağda araştırdı.		
4. Araştırma sonucunda elde ettiği bilgileri eleyerek kullanacağı bilgileri belirledi.		
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla sunum hazırladı.		
6. Hazırladığı sunumu arkadaşlarına sundu.		

2. UYGULAMA: FİLM EKİBİ SEÇİMİ

UYGULAMANIN AMACI: Film için ekip oluşturmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden film ekibini seçme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Film ekibinde yer alan kişileri ve görevlerini genel ağda araştırınız.
3. Arkadaşlarınızla oluşturduğunuz beş kişilik grupta yer alan kişilere uygun gördüğünüz pozisyonlarda görev dağıtımını yapınız.
4. Grubunuzun ismini belirleyiniz.
5. Grupta yer alan arkadaşlarınızın isimlerini not alınız.
6. Grupta yer alan arkadaşlarınızın görevlerini not alınız.
7. Aldığınız notları sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Film ekibinde yer alan kişilerin görevlerini genel ağda araştırdı.		
3. Arkadaşlarıyla oluşturduğu beş kişilik grupta yer alan kişilere uygun gördüğü pozisyonlarda görev dağıtımını yaptı.		
4. Grubun ismini belirledi.		
5. Grupta yer alan arkadaşlarının isimlerini not aldı.		
6. Grupta yer alan arkadaşlarının görevlerini not aldı.		
7. Aldığı notları sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

3. UYGULAMA: FİLM EKİBİ İLE İLGİLİ RÖPORTAJ YAPILMASI

UYGULAMANIN AMACI: Film ekibinin görevlerini röportaj yoluyla öğrenmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden üyelerden medyada görev alan kişilerle röportaj yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Röportaj kaydı yapmak için kamera, fotoğraf makinesi veya kameralı bir cep telefonu temin ediniz.
4. Yaptığınız röportajı arkadaşlarınızla paylaşmak için akıllı tahta veya projeksiyon cihazı temin ediniz.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Arkadaşlarınızla birlikte seçtiğiniz alanda röportaj yapmak istediğiniz kişiye sormak istediğiniz soruların bir listesini hazırlayınız.
3. Çevrenizde yer alan medya kuruluşlarını genel ağda araştırınız.
4. Seçtiğiniz medya kuruluşuna telefonla ulaşarak röportaj yapmak istediğiniz birimle ilgili randevu alınız.
5. Randevu aldığınız gün ve saatte seçtiğiniz medya kuruluşuna giderek röportajı gerçekleştirip kameraya alınız.
6. Kameraya aldığınız röportajı akıllı tahta veya projeksiyon cihazı aracılığıyla arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Arkadaşlarıyla birlikte seçtiği alanda röportaj yapmak istediği kişiye sormak istediği soruların bir listesini hazırladı.		
3. Çevresinde yer alan medya kuruluşlarını genel ağda araştırdı.		
4. Seçtiği medya kuruluşuna telefonla ulaşarak röportaj yapmak istediği birimle ilgili randevu aldı.		
5. Randevu aldığı gün ve saatte seçtiği medya kuruluşuna giderek röportajı gerçekleştirip kameraya aldı.		
6. Kameraya aldığı röportajı akıllı tahta veya projeksiyon cihazı aracılığıyla arkadaşlarıyla paylaştı.		

4. UYGULAMA: FİLM JENERİĞİNİN İNCELENMESİ

UYGULAMANIN AMACI: Film jeneriğini incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden film ekibini jenerik içinde inceleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. İncelemek için bir film temin ediniz.
2. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. İncelemek istediğiniz filmi izleyiniz.
2. Filmin sonunda yer alan jeneriği izleyiniz.
3. Jeneriği izlerken filmi hazırlayan ekipte kaç kişinin görevlendirildiğini not alınız.
4. Size farklı gelen bir ekibin filme katkılarını araştırınız.
5. Aldığınız notları sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. İncelemek istediği filmi izledi.		
2. Filmin sonunda yer alan jeneriği izledi.		
3. Jeneriği izleyerek filmi hazırlayan ekipte kaç kişinin görevlendirildiğini not aldı.		
4. Kendisine farklı gelen bir ekibin filme katkılarını araştırdı.		
5. Aldığı notları sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

2.2. MALZEMELERİN TESPİTİ

Bir film yapımının teknik kısmında olmazsa olmaz unsurlardan biri de film malzemeleridir (Görsel 2.13). Filmin görüntü kısmında kullanılacak kamera, tripot, şaryo vb. ekipman görüntü kalitesini ve çekim açılarını etkileyecektir. Aynı şekilde ses ekipmanı ses kalitesini, ışık ekipmanı da estetik algıyı etkiler. Kurguda kullanılan bilgisayarın hızı kurgu süresini, kurgu programının özellikleri de görüntüyle yapılabilecekleri etkiler.

Görsel 2.13: Çekim malzemeleri

2.2.1. Kamera ve Kamera Ekipmanları

Kamera: Sahnenin kaydedilebilmesi için gerekli olan öncelikli ve en önemli ekipmandır. (Görsel 2.14). Kamera, kayda alınan videonun kalitesini belirlemede birincil rol oynar. Kameranın teknolojik özellikleri, niteliği, lenslerinin çeşitliliği filme estetik bir bakış açısı kazandırmada önemlidir. Niteliğine göre kamera kullanımında çeşitliliğe gidilebilir. Amatör filmlerde ulaşılması daha kolay ve ucuz olduğu için cep telefonu kamerası kullanılabildiği gibi sinema filmlerinde profesyonel ve çok işlevli kameralar da kullanılabilir. Bu aşamada filmin bütçesine uygun bir kamera seçimi önemlidir.

Görsel 2.14: Kamera

Tripot: Kameraların performanslarını artırmak için çeşitli ekipman kullanılır. Bunların başında kamerayı sabit tutmak için kullanılan tripot (üç ayak) gelir. (Görsel 2.15). Dengeyi sağlamak için üçgen prizma şeklinde üretilir. Görüntüyü sabitlemek veya uzun süren çekimlerde kameramanın omzunda kamerayı taşırken yorulmasını engellemek için tripot kullanılır. Kameramanın yorulması görüntüde titreşimlerin meydana gelmesine neden olacaktır. Tripodlar tek bir boyda olabildiği gibi kademe kademe uzunluğu artırılabilen seçenekleri de vardır. Üzerinde pan ve tilt hareketlerini yapabilmek için kilitler bulunur. Kamera ile tripot arasındaki bağlantıyı sağlayan kamera kızağı tripot kafası üzerinde yer alır. Tripot kafasında yer alan su terazisi sayesinde zeminle paralel bir görüntü alınıp alınmadığı anlaşılır. Tripot kullanımının görüntü kalitesine önemli katkıları vardır.

Görsel 2.15: Tripot

Akü: Kameranın bir diğer önemli parçasıdır (Görsel 2.16). Sabit akülü kameralar olabildiği gibi çıkarılıp takılan akü (batarya) çeşitleri de mevcuttur. Eğer kamera gücünü şehir şebekesinden almıyorsa akü kullanımı şarttır. Akü kullanımı aynı zamanda kameranın hareket kabiliyetini de artıran bir unsurdur. Kameranın üzerinde akünün ne kadar kaldığını gösteren bir işaret bulunur. Çekimlerin yarım kalmaması için akü tamamen şarj edilmeli ve mümkünse yedek akü ile çekime gidilmelidir.

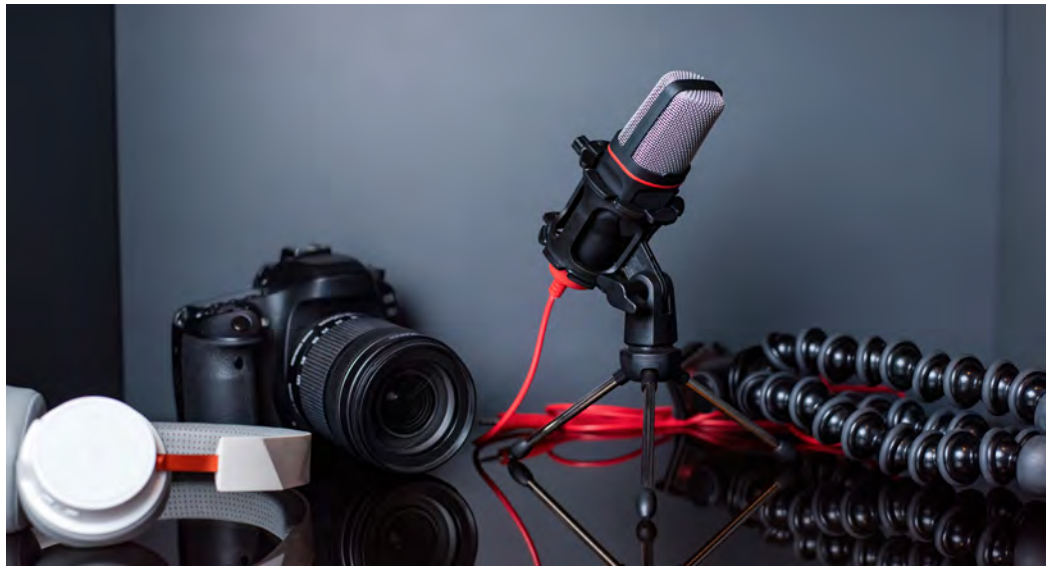
Görsel 2.16: Akü

Tepe Işığı: Kameranın tepesine takılan, nispeten küçük bir alanı aydınlatan ve kibrit kutusu büyüklüğünde ışık kaynağıdır (Görsel 2.17). Genellikle haber çekimlerinde kullanılır. Film çekimleri için yeterli bir ışık kaynağı değildir. Film çekimlerinde daha büyük bir alanı aydınlatan spot ışıklar kullanılır. Tepe ışığı enerjisini kameranın aküsünden alır ve akünün daha çabuk boşalmasına neden olur. Yapımın niteliğine göre mecbur kalınmazsa film çekimleri için tepe ışığı kullanımı tercih edilmemelidir. Bunun yerine profesyonel ışık kaynakları tercih edilmelidir.

Görsel 2.17: Tepe ışığı

Mikrofon: Çekim esnasında sesleri toplamak için kullanılır (Görsel 2.18). Mikrofonlar kamera üzerinde dahili şekilde bulunur veya kameraya sonradan eklenebilir. Amatör çekimlerde dahili mikrofonlar kullanılabilirken profesyonel çalışmalarda harici mikrofonlar kullanılır. Boom operatörü ucuna mikrofon takılmış bir sopa ile kamera açısına girmeden sesleri toplar. Görüntü kadar ses de önemlidir. İstenen şekilde temiz bir ses alabilmek için harici mikrofonlar tercih edilmelidir.

Görsel 2.18: Mikrofon

Kulaklık: Mikrofonun topladığı sesi dinlemek için kullanılan kamera ekipmanıdır (Görsel 2.19). Kameranın arkasında kulaklık girişi bulunur. Kayıt esnasında kulaklık bu girişe takılır. Kameraman sesin kalitesini ölçmek isterse çekimi yapılan görüntüleri izlerken kulaklık takıp sesi dinler ve sesin istenen kalitede olup olmadığını kontrol eder.

Görsel 2.19: Kulaklık

Işık Kesici: Kameranın merceğine ışık girmesini önlemek için kullanılan ekipmana **ışık kesici (parasoley)** denir (Görsel 2.20). Objektifin ön kısmına takılır. Bir diğer ismi güneşliktir. Gelişmiş çeşitleri ''Matte Box'' olarak adlandırılır. Kamera lensini ışığın zararlı etkilerinden koruduğu gibi görüntüde istenmeyen hareler oluşmasını da engeller.

Görsel 2.20: Işık kesici

Filtre: Kamera aksesuarlarından biri de filtrelerdir (Görsel 2.21). Filtreler kameranın merceğinin önüne takıldığı gibi ışık kaynağının önüne de takılabilir. Filtreler genelde kendi rengindeki ışığı geçirirken diğer renk ışıkların merceğe gelmesini engeller. Kullanım amaçları çeşitlidir. Görüntüdeki istenmeyen etkileri azaltmak için kullanıldığı gibi tamamen estetik amaçlı da kullanılabilir. Örneğin güneş ışığının fazla olduğu bir mekânda çekim yapılıyorsa güneşin etkisini azaltmak için ND (nötr yoğunluk) filtreleri kullanılır. Eğer sahneye eski bir zaman ya da anı etkisi verilmek isteniyorsa sepya renkli filtre kullanılır.

Görsel 2.21: Filtreler

5. UYGULAMA: KAMERA TÜRLERİ

UYGULAMANIN AMACI: Kamera türlerini araştırmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kamera türleri ile ilgili sunum hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet veya cep telefonu temin ediniz.
2. Bir sunum hazırlama programı temin ediniz.
3. Sunumu gerçekleştirmek için akıllı tahta veya projeksiyon cihazı temin ediniz.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Kamera türlerini genel ağda araştırınız.
3. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri eleyerek kullanacağınız bilgileri belirleyiniz.
4. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırlayınız.
5. Hazırladığınız sunumu arkadaşlarınıza sununuz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Kamera türlerini genel ağda araştırdı.		
3. Araştırma sonucunda elde ettiği bilgileri eleyerek kullanacağı bilgileri belirledi.		
4. Sunum hazırlama programı yardımıyla sunum hazırladı.		
5. Hazırladığı sunumu arkadaşlarına sundu.		

6. UYGULAMA: KAMERA EKİPMANLARI

UYGULAMANIN AMACI: Kamera ekipmanlarını incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden seçtiğiniz bir kamera ekipmanını inceleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Seçtiğiniz kamera ekipmanını temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. İncelemek istediğiniz kamera ekipmanını seçiniz.
3. Seçtiğiniz kamera ekipmanını sınıf arkadaşlarınızla birlikte inceleyiniz.
4. İnceleme sonucu edindiğiniz bilgileri not alınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. İncelemek istediğiniz kamera ekipmanını seçti.		
3. Seçtiği kamera ekipmanını sınıf arkadaşlarıyla birlikte inceledi.		
4. İnceleme sonucu edindiği bilgileri not aldı.		

7. UYGULAMA: KAMERA VE KAMERA EKİPMANLARININ HAZIRLANMASI

UYGULAMANIN AMACI: Çekim öncesi gerekli ekipmanı hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kamera ve kamera ekipmanlarını hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda hazırlamanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Çekim için gerekli malzemeyi temin ediniz.
2. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli tedbirleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Kamerayı ve bataryayı çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
3. Kameraya ve çekime uygun boyuttaki tripodu çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
4. Mikrofonu çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
5. Kulaklığı çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
6. Tepe ışığını veya çekime uygun herhangi bir ışığı çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
7. Işık kesiciyi çekim çekim öncesi için hazır hâle getiriniz.
8. Çekime uygun filtreleri hazırlayınız.
9. İşiniz bittiğinde atölyenizi toplayıp ekipmanları yerlerine yerleştiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Kameraya ve çekime uygun boyuttaki tripodu çekim öncesi için hazır hâle getirdi.		
3. Mikrofonu çekim öncesi hazır hâle getirdi.		
4. Kulaklığı çekim öncesi hazır hâle getirdi.		
5. Tepe ışığını veya çekime uygun herhangi bir ışığı çekim öncesi hazır hâle getirdi.		
6. Işık kesiciyi çekim öncesi hazır hâle getirdi.		
7. Çekime uygun filtreleri hazırladı.		
8. İşi bittiğinde atölyesini toplayıp ekipmanları yerlerine yerleştirdi.		

2.3. ÇEKİM FORMATINI BELİRLEME

Bir filmin çekim formatının belirlenmesinde iki farklı etken ön plana çıkar. İlki konu ve konunun anlatım tarzıyla ilgilidir. İkincisi ise teknik açıdan hangi formatın kullanılacağıdır.

Konu ve konunun anlatım tarzıyla ilgili olan kısım hikâyenin seyirciye ne şekilde sunulacağı ile ilgilidir. Senaryo bir kısa film, uzun metraj film, belgesel ve dizi film şekilde olabilir. Senaryonun konusu, uzunluğu, anlatım tarzını belirlemede önemli bir etkendir. Örneğin bir belgesel çekilecekse bunun ne tür bir belgesel olacağını belirlemek filmin çekim formatını da belirlemek demektir. Savaş belgeseli, haber belgesel veya siyasi bir belgesel olarak format belirlenebilir.

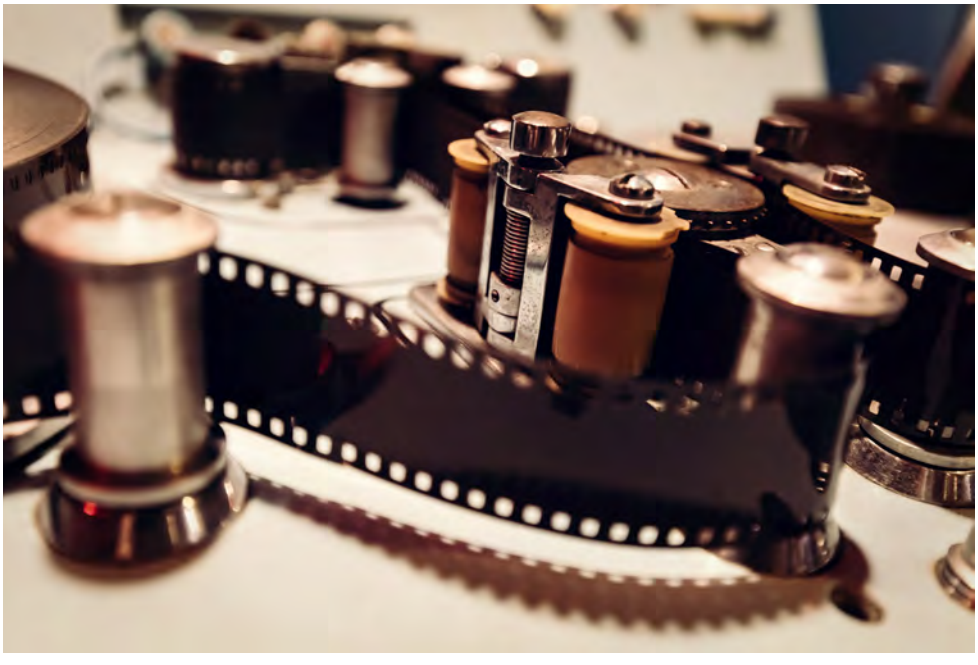
Konu ve konunun anlatım tarzı belirlendikten sonra teknik olarak filmin hangi formatta çekileceğine karar vermek gerekir. Film sinema için mi çekiliyor, televizyon için mi yoksa dijital platformalar için mi çekiliyor bunu belirlemek teknik formatı belirlemekte önemli rol oynar.

Sinema için gösterim formatı 16:9'dur. Televizyon için ise 4/3'tür.

Filmleri kolayca çekmek ve dağıtımını sağlamak için belli çekim formatları standartlaştırmak gerekir. 1900'lü yıllarda bu format 35 mm film olarak belirlenmiştir (Görsel 2.22). 35 mm fotoğraf filminin genişliğinin ölçüsü olarak kullanılır. 35 mm dışında 8 mm ve 16 mm filmler de bulunur. Farklı formatlarda filmler de çekilebilir. Ancak genel kabul gören 35 mm filmlerdir. Bunların dışında Sinemascope (2.35), Cineroma (2.59), Vistavision (1.85), Panavision (2.20), MGM 65 (2.76), Superscope, Technirama, Vistarama, Cinemiracle gibi formatlar da kullanılır.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte dijital formatlar ön plana çıkmıştır. Yeni çekilen filmlerde 2K, 4K, 8K gibi formatlar kullanılır.

DPC (digital system package) olarak adlandırılan sistem sayesinde filmin banyosuna, negatif ve pozitif baskılarına gerek kalmadan bilgisayarda kurgulanabilir ve renk, ses işlemleri yapılabilir. Ardından sinema salonundaki sunucuya aktarılarak kolayca perdeye yansıtılabilir.

Görsel 2.22: 35 mm film

8. UYGULAMA: ÇEKİM FORMATINI BELİRLEME

UYGULAMANIN AMACI: Çekim formatını belirlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim formatı belirleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda karar vermeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Toplantı yapmak için uygun bir mekân belirleyiniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
3. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
4. Çekeceğiniz filmin anlatım tarzı ile ilgili formatını tartışarak kararlaştırınız.
5. Çekeceğiniz filmin teknik olarak hangi formatta olacağını tartışarak kararlaştırınız.
6. Kararlaştırdığınız formatları not alınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşları ile buluştu.		
3. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
4. Çekeceği filmin anlatım tarzı ile ilgili formatını kararlaştırdı.		
5. Çekeceği filmin teknik açıdan formatını kararlaştırdı.		
6. Kararlaştırdığı formatları not aldı.		

2.4. ÇEKİM TAKVİMİ

Filmin senaryosunda sahnelerin çekimi belirli bir kronolojik sıralamaya göre yapılır ancak filmin içerisinde belli bir mekânda birden fazla çekim gerçekleşecekse o mekândaki çekimlerin tamamı bitirilmeden yeni bir mekâna geçilmez. Yani senaryodaki sıralama ile çekim esnasındaki sıralamanın aynı olması gerekmez. İş gücü maliyet açısından düşünüldüğünde en uygun yöntemin bu olduğu belirlenmiştir. Buna göre her çekim günü bir takvime göre uygun şekilde planlanır. Çekimde gerekli olan tüm malzemeler temin edilir. Oyuncuların çekim yapılacak mekânda bulunması sağlanır. Oyuncuların kostümleri ve aksesuarları temin edilir. Dış çekim yapılacaksa hava şartlarına göre uygun önlemler alınır. Bir çekim takvimi Tablo 2.1'de gösterildiği gibi olmalıdır.

Tablo 2.1: Çekim Takvimi

Tarih	Çekim Numarası	Çekim Yeri	Film Ekibi ve Görevleri	Oyuncular	Malzemeler	Kıyafet ve Aksesuarlar	Güvenlik Önlemleri	Ulaşım	Beslenme
18.12.2023	1, 2, 5, 8, 18, 22, 23, 25	Hastane girişi, hasta odası, yoğun bakım odası ve hastane önü	Yönetmen, yardımcı yönetmen, görüntü yönetmeni, kamera asistanı, ses, ışık, kostüm ve makyaj	Sema Hanım ve köpeği, Bora Bey ve Ahmet Bey	Kamera, tripot ve ışık...	Siyah kot ceket, kumaş pantolon, siyah çanta, hırka, kot pantolon, takım elbise	Yağmur ya da kar yoksa dış çekim	Oyuncular kendi karavanlarıyla, diğer ekip üyeleri servisle	Sema Hanım köpeğin beslenmesinden sorumlu, yemek ekibi servisi takip edecek
19.12.2023	3, 4, 19, 21, 25, 26	Bora Bey'in evi	Yönetmen, yardımcı yönetmen, görüntü yönetmeni, kamera asistanı, ses, ışık, kostüm ve makyaj	Bora Bey ve Sema Hanım	Kamera, tripot ve ışık...	T-shirt, şort, uzun kollu gömlek, pantolon ve çiçekli elbise	İç çekim	Oyuncular kendi karavanlarıyla, diğer ekip üyeleri servisle	Yemek ekibi servisi takip edecek
19.12.2023	15, 16, 17, 18	Park	Yönetmen, yardımcı yönetmen, görüntü yönetmeni, kamera asistanı, ses, ışık, kostüm ve makyaj	Ahmet Bey ve eşi Perihan Hanım	Kamera, tripot ve ışık...	Kumaş pantolon, ceket, kazak, hırka, uzun etek, çizme ve gömlek	Dış çekim	Oyuncular kendi karavanlarıyla, diğer ekip üyeleri servisle	Yemek ekibi servisi takip edecek

9. UYGULAMA: ÇEKİM TAKVİMİ HAZIRLAMA

UYGULAMANIN AMACI: Çekim takvimi hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim takvimi hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda hazırlamanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Toplantı yapmak için uygun bir mekân belirleyiniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
3. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
4. Aynı gün çekim yapılacak mekânları belirleyiniz.
5. Mekânlara uygun olarak çekim takvimini oluşturunuz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşları ile buluştu.		
3. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
4. Aynı gün çekim yapılacak mekânları belirledi.		
5. Mekânlara uygun olarak çekim takvimini oluşturdu.		

2.5. BÜTÇE

Görsel 2.23: Finansal planlama

Bütçe filmin yapım amacına ve gösterim yerine göre farklılık gösterir. Filmin maliyeti öncelikle senaryoya bağlıdır. Senaryo tamamen bittikten sonra filmin finansal planının da hazırlanması gerekir (Görsel 2.23). Finansal plan, filmin çekimleri için nerelerden ne kadar gelir katkısı elde edilebileceğini hesaplamak demektir. Bir filmin bütçesi hazırlanırken filmin çekimlerinin ne kadar süreceğinin hesaplanması önemlidir. Bu zaman aralığında nereye, ne kadar harcama yapılacağı ve eldeki sermaye miktarının ne kadar olduğu bir çizelge şeklinde hazırlanır. Film için gereken tüm masrafları göz önünde bulundurmak gerekir. Harcamalara dair en küçük ayrıntılar bile film bütçesine yazılmalıdır. Tüm ayrıntılar hesaplandıktan sonra filmin ne kadara mal olacağı belirlenebilir. Filmin yarım kalmaması için filme başlanmadan önce bütçenin tamamen hazır olması gerekir. Filmin çekimleri esnasında ekstra masraflar çıkabilir. Bu durumda filmin çekimlerinin bitiminden hemen sonra filmin kesin bütçesini yapımcıyla beraber muhasebeci çıkarır.

Filmin bütçesine katkıda bulunacak sponsorlar bulunabilir veya film için devlet desteği alınabilir. Yurt içi veya yurt dışında fon sağlayan kuruluşlarla görüşülebilir. Başka bir yapım şirketiyle ortak olup film çekilebilir. Filmi bir sponsorun veya yapım firmasının desteklemesi için ayrıntılı bir bütçe çıkarmak önemlidir (Tablo 2.2).

Tablo 2.2: Film Bütçesi Örneği

Bölge Araştırma Giderleri	Ekip Giderleri	Oyuncu Giderleri	Yapım Giderleri	Teknik Malzeme Giderleri	Montaj Giderleri	Diğer Giderler
Uçak bileti	Yönetmen	Oyuncular	Ulaşım giderleri	Kamera malzemeleri	Montaj giderleri	Kaza sigortası
Otel giderleri	Yapımcı	Figüranlar	Kargo giderleri	Ses malzemeleri	Renk düzeltme	SSK primleri
İletişim giderleri	Kameramanlar		Otel giderleri	Işık malzemeleri	Animasyon	
Yiyecek-içeçek giderleri	Kamera asistanları		Bölgesel ulaşım giderleri	Makyaj malzemeleri	Ses, post production	
Ofis giderleri	Ses mühendisi		İletişim giderleri	Mini Dv kamera	Aktarma	
Kırtasiye giderleri	Boom operatörü		Mekân giderleri	Akü	Kopya	
Çekim malzemesi giderleri	Yapım asistanları		Mekân yiyecek içecek giderleri		Ofis, kırtasiye, yemek	
	Makyajcı, kostümcü					
250.000	120.000	500.000	210.000	450.000	180.000	255.000

10. UYGULAMA: FİLM BÜTÇESİNİN İNCELENMESİ

UYGULAMANIN AMACI: Film bütçesi incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden seçeceğiniz bir filmin bütçesini ve gişe hasılatını verilen adımlar doğrultusunda araştırmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. İncelemek için bir film temin ediniz.
2. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. İncelemek istediğiniz filmi izleyiniz.
2. Filmin bütçesini genel ağda araştırınız.
3. Filmin gişe hasılatını genel ağda araştırınız.
4. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. İncelemek istediği filmi izledi.		
2. Filmin bütçesini genel ağda araştırdı.		
3. Filmin gişe hasılatını genel ağda araştırdı.		
4. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaştı.		

11. UYGULAMA: BÜTÇE HAZIRLAMA

UYGULAMANIN AMACI: Bütçe hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden bütçe hazırlama işlemini verilen adımlar doğrultusunda hazırlamanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Toplantı yapmak için uygun bir mekân belirleyiniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
3. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
4. Çekeceğiniz filmin harcama kalemlerini oluşturunuz.
5. Oluşturduğunuz harcama kalemlerini tablo hâlinde not alınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşları ile buluştu.		
3. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
4. Çekeceği filmin harcama kalemlerini oluşturdu.		
5. Oluşturduğu harcama kalemlerini tablo hâlinde not aldı.		

2.6. OYUNCU VE MEKÂN TESPİTİ

Bir filmin başarılı olması için role uygun iyi oyuncularla çalışmak şarttır (Görsel 2.24). Cast kelimesi İngilizce yüz anlamına gelir. Film için gerekli yüzleri seçen ve koordine eden kişiye **cast direktörü** denir. Cast ajansları filmde yer alacak oyuncularla ilgili ayrıntılı bilgi ve tiplemeler gönderir. Cast ajansları verilen bilgiler doğrultusunda uygun adayların CV'lerini yapım şirketlerine gönderir. Yapım şirketine CV'leri gönderilen adaylara rolleriyle ve senaryo ile ilgili genel bilgiler verilir ve ardından deneme çekimi (audition) yapılır. Deneme çekimlerinde oyuncunun senaryonun içeriğine göre bazen yetenekli olması ve iyi mizansen vermesi, bazen kamera karşısında iyi görüntü vermesi kriter olarak aranır. Sesli çekim yapılacaksa konuşması ve diksiyonuna dikkat edilir. Deneme çekimlerinin ardından uygun olan adaylar arasından seçim yapılır. Ajansa bağlı olmayan oyuncuların iş bulması nispeten daha zordur.

Bunun dışında yönetmen istediği her hangi bir oyuncuyla birlikte çalışabilir. Yıldız oyuncuların bulunduğu projeler daha çok tutar. İzleyici alışkın olduğu yüzleri takip eder. Yapımcı da aynı şekilde kendi projesinde istediği bir oyuncuya teklif götürebilir.

Kısaca filmde yer alacak oyuncuları, yapım şirketleri, yönetmen ve yapımcı seçebilir. Senaryo belli bir yıldız oyuncunun yer alacağı şekilde hazırlanabilir. Kemal Sunal filmleri gibi.

Görsel 2.24: Oyuncu

Mekân seçiminde senaryo büyük rol oynar. Filmin niteliğine göre mekânlar seçilebilir. Örneğin bir korku filmi çekilecekse seçilen mekânlar filmin türüne uygun şekilde karanlık atmosferli, izbe yerler olabilir ya da bir komedi filmi için daha aydınlık ve renkli mekânlar seçilebilir. Senaryoda yer alan mekânlar için doğal olarak var olan yerler kullanılabilir. Platolara kurulmuş stüdyolar da film çekimleri için idealdir. Bir platonun ilk katı bir hastane, ikinci katı bir ofis, üçüncü katı karakol olarak düzenlenip çekimler bu mekânlar kiralanarak yapılabilir. Bazı mekânların kullanımı için (park, cadde, sokak vb.) belediyelerden izin almak gerekir. Bazı kişiler ev veya ofislerini film çekimleri için kiraya verir. Aşk-ı Memnu dizisindeki yalının kiraya verilmesi ve tüm dizinin bu mekânda çekilmesi gibi. Filmin çekileceği mekânı yapımcı belirleyebildiği gibi yönetmen de bu konuda söz sahibidir. Her durumda kullanılacak mekânda çekim yapılması için gereken izinlerin alınması gerekir.

12. UYGULAMA: OYUNCU TESPİTİ

UYGULAMANIN AMACI: Senaryoya uygun oyuncuyu seçmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden oyuncu seçme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Toplantı yapılacak bir mekân belirleyiniz.
2. Çekim yapmak için kamera hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
3. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
4. Senaryoda yer alan karakterleri ve karakterlerin özelliklerini bir kâğıda not alınız.
5. Senaryodaki karakterlere uygun bulduğunuz oyuncuları arkadaşlarınız arasından seçiniz.
6. Kamera ile audition çekimleri yapınız.
7. Belirlediğiniz senaryodaki karakterlere uygun bulduğunuz arkadaşlarınızın ismini rolüyle birlikte not alınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşları ile buluştu.		
3. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
4. Senaryoda yer alan karakterlerin özelliklerini bir kâğıda not aldı.		
5. Senaryodaki karakterlere uygun bulduğu oyuncuları arkadaşları arasından seçti.		
6. Kamera ile audition çekimleri yaptı.		
7. Belirlediği senaryodaki karakterlere uygun bulduğu arkadaşlarının ismini rolüyle birlikte not aldı.		

13. UYGULAMA: MEKÂN TESPİTİ

UYGULAMANIN AMACI: Senaryoya uygun mekân seçmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden senaryoya uygun mekânları seçme işlemini verilen adımlar doğrultusunda seçmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Toplantı yapmak için uygun bir mekân belirleyiniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
3. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
4. İncelediğiniz senaryoda yer alan mekânları bir kâğıda not alınız.
5. Senaryoya uygun mekânları arkadaşlarınızla kararlaştırınız.
6. Kararlaştırdığınız yerleri not alınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Toplantı yapılacak mekânda arkadaşlarıyla buluştu.		
3. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
4. İncelediği senaryoda yer alan mekânları bir kâğıda not aldı.		
5. Senaryoya uygun mekânları arkadaşlarıyla kararlaştırdı.		
6. Kararlaştırdığı yerleri not aldı.		

2.7. PROVA

Film kameraya alınmadan önce tüm gerekli malzemeler ve oyuncularla birlikte yapılan çalışmaya **prova** denir (Görsel 2.25). Provalar, film çekilmeden önce olabilecek aksiliklere karşı bir önlem niteliği taşır ve oyuncuların sahnelerini pekiştirmeleri içi iyi bir fırsattır.

Görsel 2.25: Prova yapan oyuncular

2.7.1. Soğuk Prova

Soğuk prova oyuncularla kamera olmadan, stüdyo veya mekân dışında yapılan provaları ifade eder. Soğuk prova ile oyuncu hareketleri, mimikleri pekiştirilerek ezberlenir. Sahnede yer alacak trafik hazırlanır. Sahne baştan sona bir akış içinde olacak şekilde tek seferde çekim için hazır hâle getirilir. Yapılan çalışmalar bir tiyatro oyununun sahneye konarken gerçekleştirilen provalarına benzer. Buradaki en önemli unsur kameranın olmayışıdır. Basit sahneler için gerekli olmayacağı gibi dramatize edilen sahneler için soğuk prova gereklidir. Soğuk prova yapılan yerin ölçüleri senaryoda yer alan mekânın ya da stüdyonun ölçülerine uygun olmalıdır. Bir tebeşir veya bant yardımıyla kameraların yeri işaretlenir. Kamera konumları buna göre belirlenerek prova yapılır.

2.7.2. Sıcak Prova

Sıcak provanın soğuk provadan farkı kamerayla yapılıyor olmasıdır. Sahnede yer alacak tüm oyuncu, teknik ekipman ve malzemeler sıcak provada hazır bulunur. Kayda başlamadan önce çıkabilecek sorunlar bu aşamada çözülmeye çalışılır. Oyuncular, kameraman, yönetmen ve yapım ekibinin tüm üyleri aynı zamanda tüm ekipman provaya başlanmadan önce sahnenin çekileceği mekânda hazır bulunur. Sıcak prova, filmin çekilmeye başlanmadan önce son hazırlıklarının yapılmasını sağlar.

14. UYGULAMA: SOĞUK PROVA

UYGULAMANIN AMACI: Soğuk prova yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden soğuk prova yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Prova yapılacak bir mekân belirleyiniz.
2. Kameraların yerini belirlemek için tebeşir veya bant hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
3. Senaryodaki karakterlere uygun oyuncuları arkadaşlarınız arasından seçiniz.
4. Prova yapılacak bir mekân belirleyiniz.
5. Prova yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
6. Kameranın çekim yapacağı yeri tebeşir veya bant yardımıyla işaretleyiniz.
7. Kameranın konumuna göre sahnede oyuncuların duracağı yerleri belirleyiniz.
8. Belirlediğiniz senaryoyu prova ediniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
3. Senaryodaki karakterlere uygun oyuncuları arkadaşları arasından seçti.		
4. Prova yapılacak bir mekân belirledi.		
5. Prova yapılacak mekânda arkadaşlarıyla buluştu.		
6. Kameranın çekim yapacağı yeri tebeşir veya bant yardımıyla işaretledi.		
7. Kameranın konumuna göre sahnede oyuncuların duracağı yerleri belirledi.		
8. Belirlediği senaryoyu prova etti.		

15. UYGULAMA: SICAK PROVA

UYGULAMANIN AMACI: Sıcak prova yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden sıcak prova yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Prova yapılacak bir mekân belirleyiniz.
2. Çekim yapmak için kamera temin ediniz.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
3. Senaryodaki karakterlere uygun oyuncuları arkadaşlarınız arasından seçiniz.
4. Prova yapılacak bir mekân belirleyiniz.
5. Prova yapılacak mekânda arkadaşlarınızla buluşunuz.
6. Kamerayı çekim yapılacak mekânda en uygun noktaya konumlandırınız.
7. Kameranın konumuna göre sahnede oyuncuların duracağı yerleri belirleyiniz.
8. Belirlediğiniz senaryoyu kamera kayıttayken prova ediniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
3. Senaryodaki karakterlere uygun oyuncuları arkadaşları arasından seçti.		
4. Prova yapılacak bir mekân belirledi.		
5. Prova yapılacak mekânda arkadaşlarıyla buluştu.		
6. Kamerayı çekim yapılacak mekânda en uygun noktaya konumlandırdı.		
7. Kameranın konumuna göre sahnede oyuncuların duracağı yerleri belirledi.		
8. Belirlediği senaryoyu kamera kayıttayken prova etti.		

13. UYGULAMA: ÇEKİM ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

UYGULAMANIN AMACI: Çekim öncesi hazırlıkları yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim öncesi hazırlıklarını yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. İş güvenliği ve sağlığıyla ilgili gereken tedbirleri alınız.
2. Çekim için gerekli malzemeleri temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Çekeceğiniz film için bir film ekibi oluşturunuz.
3. Çekeceğiniz film için çekim malzemelerini hazırlayınız.
4. Çekeceğiniz filmin çekim formatını belirleyiniz.
5. Çekeceğiniz filmin çekim takvimini hazırlayınız.
6. Çekeceğiniz filmin bütçesini hazırlayınız.
7. Çekeceğiniz filmin oyuncularını belirleyiniz.
8. Çekeceğiniz filmin mekânlarını belirleyiniz.
9. Kullandığınız malzemeleri toplayıp yerlerine yerleştiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Çekeceği film için bir film ekibi oluşturdu.		
3. Çekeceği film için çekim malzemelerini hazırladı.		
4. Çekeceği filmin çekim formatını belirledi.		
5. Çekeceği filmin çekim takvimini hazırladı.		
6. Çekeceği filmin bütçesini hazırladı.		
7. Çekeceği filmin oyuncularını ve mekânlarını belirledi.		
8. Çekeceği filmin soğuk ve sıcak provalarını yaptı.		
9. Kullandığı malzemeleri toplayıp yerlerine yerleştirdi.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. **Aşağıdakilerden hangisi reji ekibinin başında yer alır?**

   A) Yapımcı
   B) Yönetmen
   C) Sanat yönetmeni
   D) Kameraman
   E) Kurgucu

2. **Aşağıdakilerden hangisi yapımcının görevlerinden biri değildir?**

   A) Bütçeyi belirleme
   B) Ekibi işe alma
   C) Reklam işleriyle ilgilenme
   D) Filmi denetleme
   E) Işıkları hazırlama

3. **Filmin çekimleri bittikten sonra filmin bir bütün hâline getirilmesinden kim sorumludur?**

   A) Yönetmen yardımcısı
   B) Boom operatörü
   C) Kurgucu
   D) Set amiri
   E) Senaryo denetçisi

4. **Aşağıdakilerden hangisi filmin sahne tasarımını uygulamaktan sorumludur?**

   A) Sanat yönetmeni
   B) Devamlılık asistanı
   C) Işık şefi
   D) Kostüm şefi
   E) Set amiri

5. **Kameranın sabit durabilmesini sağlayan parça aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Akü
   B) Tripot
   C) Kulaklık
   D) Işık kesici
   E) Mikrofon

6. **Aşağıdakilerden hangisi bütçe yapılırken dikkate alınması gereken giderlerden biri değildir?**

A) Malzeme
B) Ofis
C) Özel harcamalar
D) Ulaşım
E) Yemek

7. **Çekim takvimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A) Senaryoda yer alır.
B) Set amiri tarafından hazırlanır.
C) Çekim yapılacak mekân ve tarihleri kapsar.
D) Bütçenin bir parçasıdır.
E) Kamera açıları bilgisi yer alır.

8. **Çekim yapılacak mekân belirlenirken hangisinden faydalanılır?**

A) Bütçe
B) Çekim takvimi
C) Teknik malzeme
D) Senaryo
E) Prova

9. **Aşağıdakilerden hangisi "audition" sözcüğünü tanımlar?**

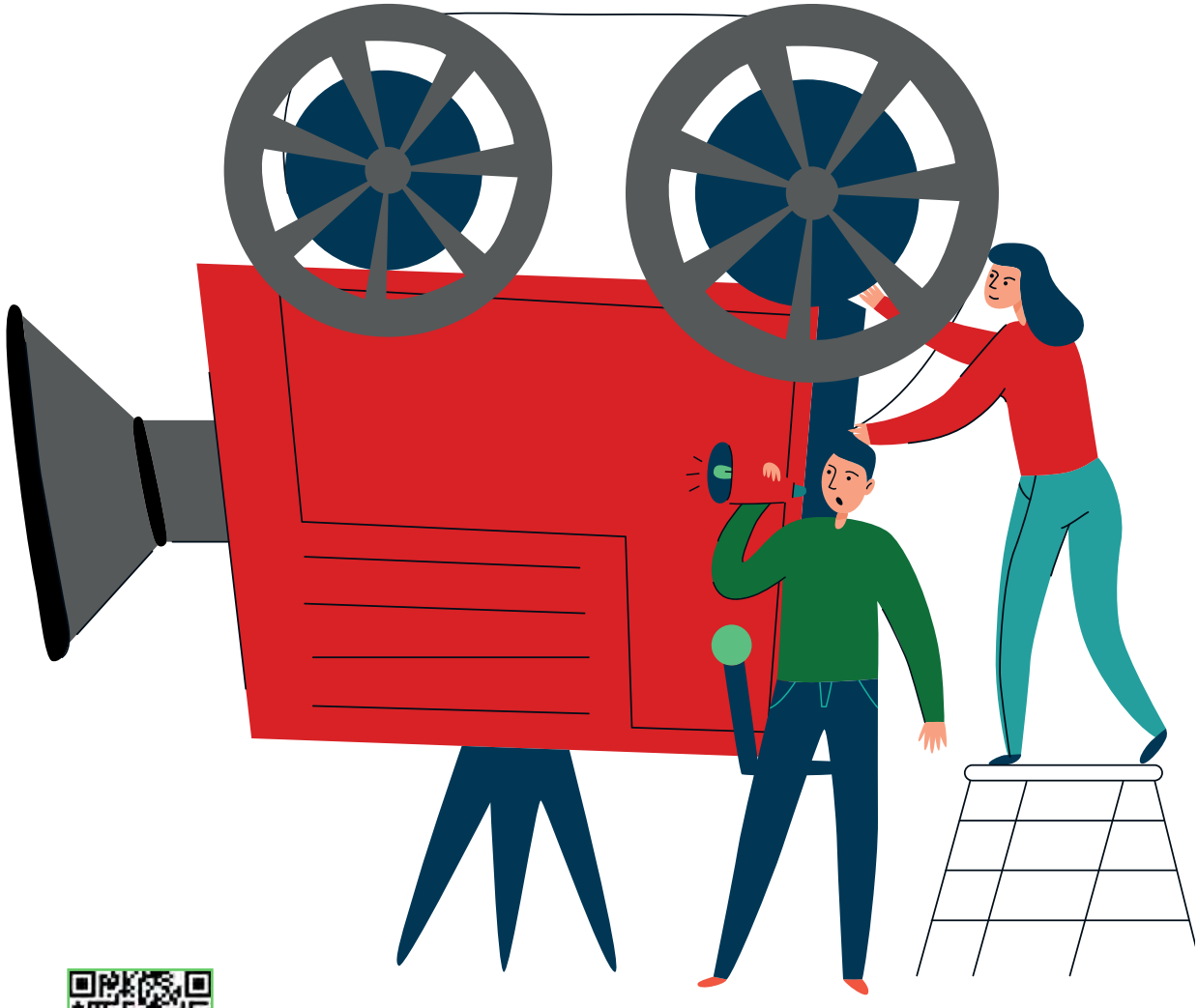
A) Oyuncu seçiminden önce yapılan prova
B) Senaryonun bir bölümü
C) Işık açısı
D) Kamera açısı
E) Kurgu aşaması

10. **Prova için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Çekim öncesi yapılan hazırlıkları kapsar.
B) Kamera olmadan yapılan provaya soğuk prova denir.
C) Kamera ile yapılan provaya sıcak prova denir.
D) Oyuncuların rollerini pekiştirmesine yardımcı olur.
E) Sadece bir kez yapılır.

3. ÖĞRENME BİRİMİ

KISA FİLM ÇEKİMİ

KONULAR

3. KISA FİLM ÇEKİMİ

3.1. ÇEKİM ÖNCESİ TOPLANTI

3.2. ÇEKİM AŞAMASI

3.3. ÇEKİM SIRASINDA İZLEME VE DEĞERLENDİRME

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ

- Çekim öncesi toplantı yapma
- Kısa film çekimlerini gerçekleştirme
- Çekim sırasında izleme ve değerlendirme yapma

ANAHTAR KAVRAMLAR

çekim senaryosu, klaket, monitör, reji toplantısı, time-code, yapım klasörü

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sizce kısa filmin çekim aşamasına geçilmeden önce hangi hazırlıklar yapılabilir? Düşüncelerinizi sınıf ortamında sözlü olarak ifade ediniz.
2. Kısa filmin çekim aşamasında kimlerin karar verici pozisyonda olabileceği hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Kısa bir film çekilirken oluşabilecek çekim hatalarının önüne geçmek için neler yapılabilir? Sınıf ortamında tartışınız.

3. KISA FİLM ÇEKİMİ

Kısa film çekimi çok sayıda farklı beceri ve uzmanlığa sahip insanın ortaklaşa çalışmasını gerektiren bir ekip işidir. Bu ekibin başı filmin yönetmenidir. Yönetmen ekip elemanlarının birbiriyle uyumlu çalışmasını ve filmin mesajının izleyiciye ulaşmasını sağlamada temel bir role sahiptir.

Bir kısa filmin çekim süreci birbirini takip eden üç aşamadan oluşur. Bunlar sırasıyla şöyledir:

1. Film ekibiyle çekim öncesi yapılan değerlendirme toplantısı
2. Çekimlerin planlamaya uygun gerçekleştirilmesi
3. Çekim sırasında yapılan izleme ve hataları belirleme

3.1. ÇEKİM ÖNCESİ TOPLANTI

Genellikle reji toplantısı olarak adlandırılan bu aşama, film yönetmeninin ekip elemanlarını çekim hakkında bilgilendirmesi amacıyla yapılır. Çekimlerin başlamasından yaklaşık bir ay önce yapılan bu toplantıda yönetmen, ekibin temel elemanlarına filmin senaryosu, kullanılacak mekânlar, oyuncular, yaratılmak istenen atmosfer, dekor, teknik malzeme ve benzeri yapım ögeleri hakkında genel bilgiler verir. Reji toplantısına yönetmen, yönetmen yardımcıları, görüntü yönetmeni, ışık yönetmeni, ses yönetmeni, sanat yönetmeni, set tasarımcısı gibi önemli yapım elemanları katılır. Bu toplantıda alınan kararlar çekim sırasında referans olması amacıyla yapım klasörüne yerleştirilir. Yapım klasörü film çekim sürecinin tamamını gösteren bir dosyadır. Bir yapım klasöründe, sinopsis, çekim senaryosu, storyboard, bütçe, çekim izinleri, telif anlaşmaları, ekip üyeleri ile yapılan sözleşmeler, çalışma takvimi gibi belgeler yer alır.

Yönetmen, filmin oyuncularıyla da ayrı bir toplantı düzenleyebilir. Bu toplantıda oyuncuların karakter yaratım süreci ve bu süreçte ihtiyaç duyulabilecek etkenler üzerine bilgilendirme yapılır. Bu toplantıya yönetmen ve oyuncuların yanı sıra makyaj ve kostüm sorumlularının da katılması karakter yaratım sürecine olumlu katkı sağlar. Yönetmen, oyuncularla filmin önemli sahneleri üzerinde konuşarak almak istediği performansın netleşmesini sağlar.

Çekim öncesi yapılan bu toplantılarla ekip elemanlarının kendilerinden isteneni tam olarak anlaması ve bilmesi, çekim sırasında ortaya çıkabilecek birçok problemin önlenmesini sağlar. Bu da hem zaman hem de para kaybının önüne geçerek çekim sürecinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesine olanak verir. Bu toplantılardan sonra yönetmen tarafından yapılacak her değişiklik ekip elemanlarına zamanında bildirilmelidir (Görsel 3.1).

Görsel 3.1: Çekim öncesi toplantı

1. UYGULAMA: ÇEKİM ÖNCESİ TOPLANTI

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film çekiminden önce ekip elemanlarını bilgilendirmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim öncesi toplantıyı verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Ekip elemanlarının listesini hazırlayınız.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Filmin yönetmeni başkanlığında ekip elemanlarını toplayınız.
2. Filmin çekim senaryosunu okuyunuz.
3. Filmde kullanılacak mekânları listeleyiniz.
4. Filmin oyuncuları hakkında bilgi veriniz.
5. Filmin set tasarımı hakkında bilgi veriniz.
6. Filmin görsel tasarımı hakkında bilgi veriniz.
7. Filmin ışık tasarımı hakkında bilgi veriniz.
8. Filmin ses tasarımı hakkında bilgi veriniz.
9. Filmde kullanılacak teknik malzemeleri listeleyiniz.
10. Toplantı notlarınızı yapım klasörüne ekleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Yönetmen ekibi topladı.		
2. Çekim senaryosunu okudu.		
3. Kullanılacak mekânları listeledi.		
4. Oyuncular hakkında bilgi verdi.		
5. Set tasarımı hakkında bilgi verdi.		
6. Görsel tasarım hakkında bilgi verdi.		
7. Işık tasarımı hakkında bilgi verdi.		
8. Ses tasarımı hakkında bilgi verdi.		
9. Filmde kullanılacak teknik malzemeleri listeledi.		
10. Toplantı notlarını yapım klasörüne ekledi.		

3.2. ÇEKİM AŞAMASI

Yapım ve çekim öncesi hazırlıkların ardından filmin çekim aşamasına geçilir. Filmin görsel dilinin nasıl olacağı çekimlerle birlikte ortaya çıkar. Çekim aşamasına filmin yaratım aşaması da denebilir. Çekim günü hangi sahnelerin çekileceği yardımcı yönetmen tarafından çekim takviminden takip edilerek belirlenir. Film seti kurulur. Sette görev alacak ekip üyeleri ve oyuncular hazır bulunur. Işık, kamera, ses, dekor, kostüm ve makyaj ekipleri hazırlıklarını yapar. Oyuncular o gün çekilecek sahneleri prova eder ve çekimlere başlanır. Her sahne ve plan klaket üzerine yazılır. Sahneler genellikle farklı açılarla birden fazla kameraya alınır. Olmayan sahneler tekrarlanır. Yönetmen hangi çekimlerin iyi olduğunu ve hangi çekimlerin kullanılıp kullanılmayacağını kontrol eder. Senaryo denetçisi devamlılık hatası olup olmadığını not alır. Time code asistanı, yönetmenin direktifleri doğrultusunda hangi sahnelerin geçerli olduğunu not eder. Sahnelerin çekimi bittiğinde kaset, yönetmen asistanı tarafından kurguya gönderilir. Set toplanır ve çekim planına göre bir sonraki gün çekilecek sahnelerin hazırlığına başlanır.

Filmin çekim aşaması filmin başarılı şekilde tamamlanması için önemli bir aşamadır. Film çekimine başlamadan önce tamamlanan ön hazırlıklardan sonra çekim aşamasına başlanır. Bu aşamada yapılması gereken bazı önemli adımlar vardır. Çekim planının takip edilmesi bu aşamaların birincisidir. Çekim planı; sahnelerin sıralamasını, kamera açılarını, oyuncu hareketlerini ve diğer teknik detayları içerdiği için bu plana uygun çalışmak film çekimlerinin düzenli ilerlemesini sağlar. Bu düzenli ilerlemenin gerçekleşmesinde ekip çalışanları da çok önemlidir ve film ekibinin uyumlu bir şekilde çalışması gerekir. Ekip çalışmasının yoğun bir şekilde gerçekleştiği çekim aşaması döneminde iyi bir iletişim ve koordinasyon, ekibin düzenli ve koordineli çalışmasını sağlar. Çekim aşamasında kullanılan ve bilinmesi gereken bazı kavramların açıklaması şu şekildedir:

Çerçeve: Beyaz perdenin boyutlarını belirtmek için sinemada çerçeve kavramı kullanılır. Çerçeve oranı film tasarımı için önemlidir. Çerçeve oranı sahnenin düzenlenmesini, karakterlerin yerleştirilmesini ve görsel efektlerin nasıl kullanılması gerektiğini belirler. Bu oran izleyicinin hikâyeyi algılama şeklini ve filmin atmosferini büyük ölçüde etkiler.

Yaygın olarak kullanılan film çerçeve boyutları; 2:1, 3:2, 4:3, 16:9, 16:10, 21:9'dur (Görsel 3.2).

Görsel 3.2: Çerçeve oranları

Çekim Planları: Set ortamında filmin nasıl çekileceğinin bilgisini içeren planlardır. Bu planların içerisinde çerçeveleme, kamera hareketleri, çekim açıları gibi bilgiler bulunmaktadır. Çekimi yapılan sahnenin hangi açıdan çekileceğinin (genel, boy, diz, bel, göğüs, omuz, baş, detay gibi) bilgileri bulunmaktadır. Örneğin sadece oyuncunun ekranda yer alması istendiğinde baş ve omuz plan gibi yakın çekimler, mekânla birlikte oyuncunun görünmesinin istendiği çekimlerde, boy ve genel planlar tercih edilmektedir. Bu nedenle, çekim planlarının dikkatlice tasarlanması ve uygulanması bir filmin başarısı için önemlidir.

Kamera Konumlandırılması: Film çekimlerinde kameranın nereye konumlandırıldığı çok önemlidir (Görsel 3.3). Bir film veya sahneyi çekerken kameranın konumlandırıldığı yer yönetmeninin hikâyeyi anlatma tarzını belirlerken aynı zamanda ne kadar alanın gösterileceğini ve izleyicinin olayları nereden takip edeceğini belirler. Kameranın konumu izleyicilere sahnedeki olayların nasıl algılanacağını da belirtir.

Görsel 3.3: Kamera konumlandırılması

Sahnenin atmosferini, duygusal yükünü ve karakterlerin ilişkilerini vurgulamak içinde kamera konumlandırmasından yararlanılır. İzleyicilere belirli bir bakış açısı sunulur. Örneğin kamera oyuncunun bakış hizasına konumlandırılırsa izleyici olayları karakterlerin gözünden veya daha kişisel bir açıdan deneyimler. Bu konumlandırma izleyiciyi olayların içine çeker ve izleyicinin oyuncuyla empati kurmasını sağlar.

Işık Konumlandırılması: Işık kaynaklarının düzenlenmesi ve yönlendirilmesi sürecini ifade eder. Film çekimleri ışığın kameraya yansıyarak oluşturduğu görüntülerin kaydedilmesinden oluşmaktadır ve ışık, film çekimlerinin en önemli elemanlarından biridir. Işık sadece film çekimlerinde, bir sahnenin veya çekimin görünümünü ortaya çıkarmaz aynı zamanda filmin duygusal tonunu belirler, aydınlattığı nesneye bir anlam da kazandırır. Işık konumlandırması birçok önemli işlevi yerine getirirken filmin estetik ve sanatsal yönünü de ortaya çıkarır. Örneğin kullanılan ışığın yönü ve miktarıyla izleyicide mutluluk, üzüntü, rahatsızlık, huzur gibi duygular hissettirilir.

Ses: Film çekimlerinde ses yardımcı ekipmanlarla kaydedilir. Setlerde ses kaydında en çok kullanılan yardımcı eleman boom mikrofondur (Görsel 3.4). Film çekimlerinde kullanılan ses görüntüyü destekleyen yardımcı eleman gibi görülse de ses, izleyicilere sahnelerin gerçekçiliğini ve duygusal derinliğini ileten önemli bir araçtır. Ses efektleri ve müzik, atmosferin oluşturulmasında ve duygusal tepkilerin tetiklenmesinde kullanılır. İlk çekilen filmlerde ses sonradan eklenirdi daha sonra sesli çekilen filmlerle birlikte diyalogların filmlerin içine girmesi, karakterlerin oyunculuklarını aktarmak için en çok başvurduğu kanallardan birisi oldu. Örneğin diyalogların seslendirilmesinde karakterlerin duygusal durumları ve ilişkileri sesteki değişimlerle ifade edildi. Film yapımında sesin doğru bir şekilde kullanılması, hikâyenin etkileyici bir şekilde iletilmesi için büyük önem kazandı.

Görsel 3.4: Boom mikrofon kullanımı

Renk: Film yapımı görsel anlatım sanatıdır. Bu sanat yapımında renk; hikâyenin anlamını, atmosferini ve karakterlerin duygusal durumunu güçlendiren yardımcı bir elemandır. Bu nedenle sahneler tasarlanırken her sahne için renk seçimi, hikâyenin içeriği, teması ve karakterlerin psikolojik durumlarına uygun olarak tasarlanır. Renk değişiklikleri kullanılarak bir karakterin duygusal değişimleri veya içsel çatışmaları yansıtılır. Örneğin karamsar, hayata küsmüş, hayalleri yıkılmış ve duygusal çöküş yaşayan bir karakterin çekimlerinde heyecan ve coşku uyandıran açık renkler tercih edilmez. Hikâyenin anlatımını derinleştiren ve izleyicinin duygusal bağ kurmasına yardımcı olan koyu karamsar renkler tercih edilir. Daha sonrasında karakterde yaşanacak bir duygusal durum değişikliği ile karakterin mutlu ve umutlu olduğu sahnelerde parlak renklere geçiş yapılır.

3.2.1. Set Tasarımı

Set tasarımı filmin en önemli aşamalarından biridir. Sahnenin doğal olarak ekranda canlanması, seyircinin gözüne batmaması gerekir.

Mekânların Düzenlenmesi: Mekânların seçilmesi ve düzenlenmesi senaryodan yola çıkılarak gerçekleştirilir. Senaryoda geçen yerlere uygun mekânlar seçilir. Mekânlar gerçekte var olan yerlerden seçilip kiralanabilir ve gerekli izinler alınarak kullanılabilir. Film çekimi için özel olarak tasarlanan platolarda filmin tamamını çekmek de mümkündür. Örneğin senaryoda yer alan bir hastane sahnesi çekilirken gerçek bir hastane odası kullanılabilir veya hastane odası şeklinde dizayn edilen bir stüdyoda çekim gerçekleştirilebilir. Burada önemli olan izleyicinin sahnede herhangi bir yapaylık sezmemesi olayların doğal atmosferinde gerçekleştiğini düşünmesidir.

Günümüzde gelişen sinema teknolojisiyle birlikte bir filmin tamamı sadece görsel efektler kullanılarak çekilebilir. İstenen mekânların bilgisayar ortamında yaratıldığı yeşil ve mavi perde yöntemi ile sanal setler oluşturulur (Görsel 3.5).

Görsel 3.5: Sanal set

Filmde olayların geçeceği yerler belirlenirken sorulması gereken sorular ‘‘Neredeyiz?’’ ve ‘‘Burada ne yapıyoruz?’’ soruları olmalıdır. Ayrıca karakterin kim olduğu, nasıl bir sosyal ve fiziki çevrede yaşadığı üzerine düşünülmelidir. Mekânlar karakterleri izleyiciye tanıtan yerlerdir. Karakterin içinde bulunduğu durumla ilgili bilgi içerir. Örneğin bir mekânın dar ve sıkışık olması zenginliği anlatabildiği gibi fakirliği de anlatabilir. **Nil by Mouth** (1997) filminde (Görsel 3.6) olayların gerçekleştiği mekânlar Güney Londra’daki bir toplu konutun klostrofobik ortamında geçer. Evler yoksulluk ve suç batağında sıkışıp kalmış kişilerin yaşadıkları konserve kutularına benzer. **Maç Sayısı** (1995) filmindeki (Görsel 3.7) karakterler ise düzenbazlık ve başkahramanın öldürülmesi olayını yansıtacak şekilde camdan bir fanusa sıkışmış şekilde yaşarlar.

Görsel 3.6: Nil By Mouth (1997)

Görsel 3.7: Maç Sayısı (1995)

Mekân seçimleri aynı zamanda zıtlıkları da yansıtabilir. Örneğin, **Daha Yaklaş** (2004) filminde çiftlerden biri geniş ve ferah bir çatı katında yaşarken mekân çiftin yalnızlığını ve iletişimsizliğini anlatır. Filmdeki diğer bir çift ise küçük bir daireye sıkışmış şekilde yaşıyordur. Bu küçük ve sıkışık mekân çiftin özgürlüğünü ve kontrolsüzlüğünü anlatır.

2. UYGULAMA: MEKÂN İNCELEMESİ

UYGULAMANIN AMACI: Belirlenen filmde çekim yapılan mekânları incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Nuri Bilge Ceylan'ın Kuru Otlar Üstüne adlı filminde yer alan mekânları inceleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Nuri Bilge Ceylan'ın Kuru Otlar Üstüne filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahta, bilgisayar veya projeksiyon cihazı hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Nuri Bilge Ceylan'ın Kuru Otlar Üstüne filmini arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.
2. Nuri Bilge Ceylan'ın Kuru Otlar Üstüne filminde yer alan mekânları listeleyiniz.
3. Filmdeki mekânların dramatik etkiyi artırmaya yönelik katkılarını not alınız.
4. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Nuri Bilge Ceylan'ın Kuru Otlar Üstüne filmini arkadaşlarıyla birlikte izledi.		
2. Filmdeki mekânları listeledi.		
3. Filmdeki mekânların dramatik etkiyi artırmaya yönelik katkılarını not aldı.		
4. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

3. UYGULAMA: MEKÂN TASARIMI

UYGULAMANIN AMACI: Çekim yapılacak mekânları düzenlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim yapılacak mekânların düzenleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Bir fotoğraf makinesi veya cep telefonu kamerası temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
3. Senaryoya uygun mekânları araştırarak not alınız.
4. Belirlediğiniz mekânlara giderek mekânları senaryoya göre düzenleyiniz.
5. Çekim için düzenlediğiniz mekânın fotoğraflarını çekiniz.
6. Çektiğiniz mekânların senaryoya uygunluğunu arkadaşlarınızla beraber değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceledi.		
3. Senaryoya uygun mekânları araştırarak not aldı.		
4. Belirlediği mekânlara giderek mekânları senaryoya göre düzenledi.		
5. Çekim için düzenlediği mekânların fotoğraflarını çekti.		
6. Çektiği mekânların senaryoya uygunluğunu arkadaşlarıyla beraber değerlendirdi.		

Dekor ve Kostüm: Sinema başlı başına bir yaratım sürecidir. Bu sürecin başında da fikir yer alır. Daha sonra senaryo, ses, ışık, görüntü, renk tasarımı, dekor, kostüm gibi pek çok öge öykünün gerçekliğine uygun şekilde yeniden tasarlanır.

Hikâyenin atmosferini oluşturmak için seçilen mekânların giydirilmesi yani setin dekore edilmesi gerekir. Sinemada dekor sahnelere genel görünümünü kazandıran mobilya, dolap, halı, duvar kâğıdı, çeşitli aksesuarlar gibi dekoratif araçları ve fiziksel ögeleri ifade eder.

Yönetmen bazen gerçek mekânları sete dönüştürmek için bazen de sıfırdan bir mekân inşa etmek için sanat yönetmeni ve sanat ekibiyle beraber çalışır. Senaryonun gerçeklerine, karakterlerin kimliklerine ve filmin genel atmosferine yakınlık yeniden inşa edilen mekânlarda dikkat edilen özelliklerdendir.

Mekânlar seçildikten sonra dekor aşamasına geçilir. Dekor yapılırken başlıca kaynak senaryo ve senaryoda geçen filmin genel atmosferidir. İster günümüz koşullarında geçsin ister belli bir dönemi yansıtsın hikâyenin temel unsurlarını yansıtan bir dekor yapılmalıdır. Hikâye güncelse dekorla ilgili araştırma yapmak fazla zaman almaz. Ancak hikâye geçmişte ya da gelecekte geçiyorsa çekim mekânlarında o döneme ait olmayan hiçbir dekorun bulunmaması gerekir. Bu aşamada araştırma yapmak önemlidir. Dönem filmlerinde tarihsel ögelere tam uyan veya sadece o dönemim ruhunu yansıtan dekorların kullanılması tercih edilir. Eğer hikâye gelecekte geçiyorsa seçenekler daha çok çeşitlenir. Çünkü gelecek tam olarak bilenemez ve bu da dekorda daha özgür olunmasına olanak sağlar. Örneğin bir bilim kurgu dizisi olan **Uzay Yolu** (1966), insanların diğer galaksilerdeki bilinçli canlılarla birlik olup Birleşik Gezegenler Federasyonu'nu kurdukları bir geleceği anlatır (Görsel 3.8). Dizi 3. Dünya Savaşı sonrası bir evrende geçer. Dizideki uzay gemisi Atılgan'ın sanat yönetmeni Walter M. Jefferies düşük bütçeyle ve kısıtlı imkânlarla gelecekte olduğu bilinen bir uzay gemisinin kamarasını tasarlamıştır. Karakterin sosyal sınıfını, kişilik özelliklerini, belli bir ruh hâlini yansıtmak için mekân dekorları kullanılabilir. Hikâyeyle ilgili önemli bilgileri aktarmak ve çekim yapılacak yerlere mekânsal kimlik kazandırmak için dekordan faydalanılır.

Bazı aksesuarların film içinde özel bir yeri ve işlevi vardır. Senaryonun sinematik sunumunda dekor önemli bir araçtır.

Görsel 3.8: Uzay Yolu serisi (1966)

İyi bir sinema filmi çekebilmek için dekor kadar önemli olan bir diğer öge de kostümdür. Sinemada kostüm; senaryonun sahnelenmesi, izleyiciye verilmek istenen mesajın doğru şekilde verilmesi, sahnelendiği dönemin özelliklerini yansıtması, karakterlerin kişilik özelliklerini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Kostüm, karakterin dış görünüşünü yansıttığı kadar iç dünyası hakkında da bilgi verir.

Filmin her aşamasına senaryo kaynaklık ettiği gibi kostüm ve aksesuar seçiminde de senaryodan ilham alınır. Kostüm tasarımcısı senaryoyu dikkatlice okur. Sonra yönetmenle veya yapımcıyla tasarlayacağı kostümlerle ilgili görüşme yapar. Ardından başrol oyuncularından fikir alır. Kostümlerin tamamlayıcısı olan saç ve makyaj için kuaför ve makyaj uzmanı ile görüşür. Oyuncu; kostümü, saçı ve makyajı ile hikâyeye uygun bir kahramana dönüştürülmelidir. Bunun için kostüm tasarımcısının esas amacının kıyafetleri kullanarak yönetmen, senarist ve oyuncuların tatminini sağlayacak bir karaktere hayat vermek olduğu söylenebilir. Örneğin **Indiana Jones ve Kutsal Hazine Avcıları** (1981) filminde başkahramanın giydiği fötr şapka, deri ceket ve kamçıyla büründüğü safari kostümü karakterin gözü pekliği ve maceraperestliği hakkında izleyiciye birtakım ipuçları verir (Görsel 3.9).

Görsel 3.9: Indiana Jones ve Kutsal Hazine Avcıları (1981)

Kostüm tasarımcısı, kostüm şefiyle birlikte çalışır. Kostümlerin ve setin atmosfer açısından birbirine uyumlu görünmelerini sağlar. Film için kullanılan belli bir renk paleti varsa kostümlerin de bu renk paletindeki renklere uyumlu olmasına dikkat eder. Bir karakterin giydiği kıyafetler sosyal statüsünden kişiliğine kadar pek çok bilgi içerir. Bu nedenle senaryonun tasarımcı tarafından dikkatlice okunması, araştırma yapılması ve elde edilen bilgiler doğrultusunda bir gardırop hazırlanması gerekir.

Senaryoda karakterin kaç farklı planda göründüğü ve kaç kostüm değiştirdiği bir çizelgeyle takip edilmelidir. Oyuncunun bir planda kullandığı kıyafet veya aksesuar devamında yer alan bir planda farklı olmamalıdır. Kostüm ve aksesuar devamlılığı sağlanmalıdır.

Film için gerekli kostümler belirlendikten sonra kostümler kiralanabilir, satın alınabilir ya da tasarlanarak diktirilebilir. Bunun yanı sıra sponsor bulunarak gerekli kostümler temin edilebilir. Düşük bütçeli filmler için oyuncular kendi gardıroplarından kıyafet seçerek bunları çekimlerde kullanabilir.

4. UYGULAMA: DEKOR İNCELEME

UYGULAMANIN AMACI: Belirlenen filmde çekim için kullanılan dekorları incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Charlie'nin Çikolata Fabrikası filminde kullanılan dekorları inceleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahta, bilgisayar veya projeksiyon cihazı hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filmini arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.
2. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filminde yer alan dekorları listeleyiniz.
3. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filminde yer alan dekorların dramatik etkiyi artırmasına yönelik katkılarını inceleyerek not alınız.
4. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filmini arkadaşlarıyla birlikte izledi.		
2. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filmindeki dekorları listeledi.		
3. Charlie'nin Çikolata Fabrikası filminde yer alan dekorların dramatik etkiyi artırmasına yönelik katkılarını inceleyerek not aldı.		
4. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

5. UYGULAMA: DEKOR TASARIMI

UYGULAMANIN AMACI: Çekim için kullanılacak dekorları düzenlemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden filmin çekiminde kullanılan dekorları düzenleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Bir fotoğraf makinesi veya cep telefonu kamerası temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Çekeceğiniz filmin senaryosunu inceleyiniz.
3. Senaryoya uygun dekorları araştırarak not alınız.
4. Belirlediğiniz mekânlara giderek mekânları çekim için uygun dekorlarla düzenleyiniz.
5. Çekim için düzenlediğiniz dekorların fotoğraflarını çekiniz.
6. Çektiğiniz fotoğrafların senaryoya uygunluğunu arkadaşlarınızla beraber değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

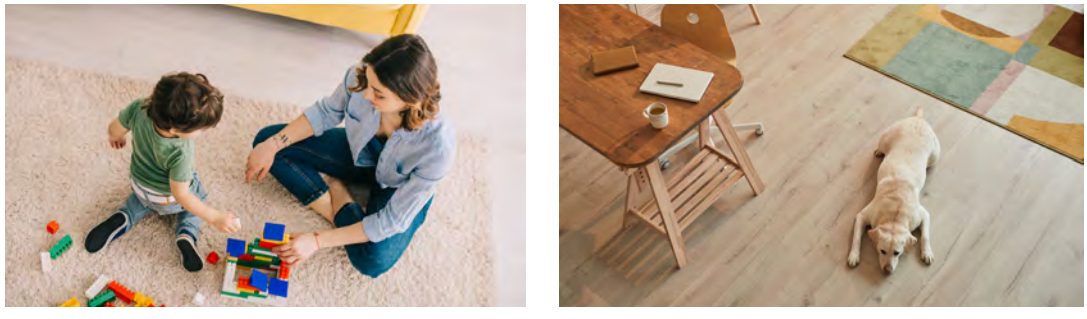
KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Çekeceği filmin senaryosunu inceledi.		
3. Senaryoya uygun dekorları araştırarak not aldı.		
4. Belirlediği mekânlara giderek çekim için dekorları düzenledi.		
5. Çekim için düzenlediği dekorların fotoğraflarını çekti.		
6. Çektiği fotoğrafların senaryoya uygunluğunu arkadaşlarıyla beraber değerlendirdi.		

3.2.2. Kamera Teknikleriyle Dramatik Etkiyi Artırma

Bir filmde sahneler çekilirken hikâyenin anlatımını ve duygusal etkisini aktarmak için birçok teknik kullanılır. Bu tekniklerden biri de tanesi de kamera tekniklerdir. Kamera tekniklerinin kullanım amacı hikâyenin anlatımını güçlendirmek ve izleyicinin duygusal bağını derinleştirmektir. Kamera tekniklerinin nasıl ve nerede kullanılacağının bir kuralı veya formülü yoktur. Çekilen filmin hikâyesinin türüne, anlatımına ve hedeflenen duygusal etkiye göre değişir. Belli duygusal etkiler için belli kalıp teknikler vardır bu tekniklerin nasıl ve ne zaman kullanılacağı film yönetmenin sanatsal görüşüne bağlıdır. Kamera teknikleriyle dramatik etkiyi artırmak için kullanılan bazı stratejiler şunlardır:

Yüksek Açı: Kameranın nesneye göre yukarıda konumlandırması ile elde edilen bir çekim tekniğidir. Bu açı, çekilen nesneyi yukarıdan aşağıya doğru görmemizi sağlar. Yüksek açı kullanılarak anlatılmak istenen mesajlar; zayıflık ve güçsüzlük, küçüklük ve savunmasızlık, otorite veya tehdit anlamları taşır. Örneğin yüksek açı ile çekilmiş bir çocuk görüntüsü çocuğun küçüklüğünü, savunmasızlığını; hayvan görüntüsü ise hayvanın masumiyetini yansıtır (Görsel 3.10). Bunun yanında çekim mekânı için de genel görünüm sağlar. Yüksek açı, bir mekânın veya manzaranın genel görünümünü sunmak için de ideal bir açıdır. Özellikle açık hava sahneleri veya büyük binaları göstermek için tercih edilir.

Görsel 3.10: Yüksek açı çekim

Alçak Açı: Bir kameranın nesneye aşağıdan bakma açısıdır. Bu açı, karakterleri veya nesneleri yukarıdan aşağıya doğru gözlemlemek anlamına gelir (Görsel 3.11). Alçak açı tekniğinin kullanım etkileri güç ve otorite, kahramanlık yüceltme ve ihtişamdır. Alçak açı, sahnelerin atmosferini ve karakterlerin gücünü anlatmak için kullanılan bir tekniktir. Alçak açı kullanırken dikkat edilmelidir. Aşırı kullanımı sahneleri abartılı veya sıkıcı bir gösterime dönüştürür. Yerinde ve zamanında dikkatli kullanılmalıdır.

Görsel 3.11: Alçak açı çekim

Yakın Çekim: Yüz ifadelerini, duyguları ve ayrıntıları yakalamak için yakın çekim kullanılır. Bu çekim tekniğiyle karakterlerin duygusal ve içsel dünyası ekrana daha iyi yansıtılır. Yüz ifadeleri, duygular ve ayrıntılar bu tür çekimlerle daha net iletilir. İzleyici karakteri daha derinlemesine izleme şansı bulur. Bu nedenle film çekimlerinde hikâyenin anlatımına ve izleyicide oluşturulmak istenen etkiye bağlı olarak yakın çekimler tercih edilir. Aynı zamanda yakın çekim tekniğiyle hikâyenin önemli ayrıntıları veya sembolleri izleyiciye gösterilir. Örneğin anahtarını kaybetmiş bir kişinin evinin bahçesinde bulunan anahtarlar önemli bir detaydır (Görsel 3.12). Bu sahneler detaylı çekilerek hikâyenin anlamını derinleştirir.

Görsel 3.12: Yakın çekim

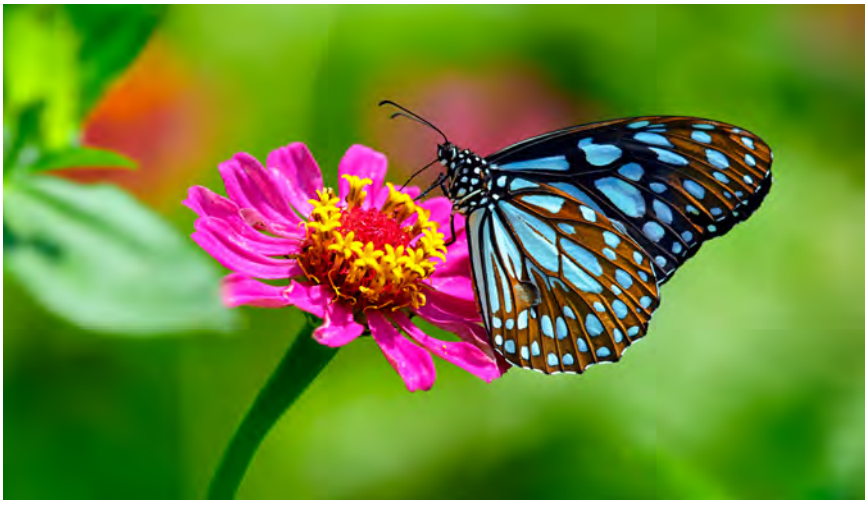
Uzak Çekim: Film yapımında sahnenin genel atmosferini, mekânı veya karakterleri çevrelerindeki ortamla birlikte göstermek için kullanılan önemli bir çekim tekniğidir. Geniş açılar sayesinde filmde sahnelerin büyüklüğü ve karakterlerin fiziksel yerleşimi gösterilir, böylece izleyicilere daha geniş bir bakış açısı sunulur (Görsel 3.13). Bu çekim tekniğiyle izleyicilere karakterlerin fiziksel özellikleri, sahnenin atmosferi, büyük açık alanlar gösterilir. Örneğin filmde karakter çok uzun boyluysa kapıdan girişi uzak plan tekniğiyle çekildiğinde kapıya göre boyunun ne kadar uzun olduğu gözükür.

Görsel 3.13: Uzak çekim

Mikro Çekim: Bir nesnenin veya yüzeyin çok yakından çekilmesini ifade eden bu teknik sinema ve televizyon yapımında özel efektler, bilim kurgu sahneleri veya belgesel filmlerde kullanılır. Özellikle doğal olayların veya nesnelerin detaylarını göstermek için tercih edilir. Bu çekim tekniği sahnedeki nesnelerin detaylarını ve izleyicinin görmesi zor olan ince ayrıntıların ekrana yansıtılması için kullanılır.

Bu çekim tekniğinde kullanılan ekipmanlardan bazıları mikroskop veya özel lenslerdir. Bilim kurgu ve doğa çekimlerinde sıklıkla kullanılır (Görsel 3.14).

Görsel 3.14: Mikro çekim

Kamera Sabitliği veya Titremesi: Bir sahnenin atmosferini veya karakterlerin duygusal durumunu vurgulamak için kullanılan etkili bir kamera tekniğidir. Film çekiminde hikâyenin nasıl anlatacağına ve izleyiciye nasıl bir duygu iletileceğine karar verildikten sonra kullanılabilecek bir tekniktir. Doğru yer ve zamanda kullanıldığında, sahnelerin atmosferini ve karakterlerin içsel dünyalarını vurgulamak için etkili bir yoldur. Örneğin titrek bir kamera, sahnede gerilim veya gerginlik olduğunu göstermek için kullanılır (Görsel 3.15). Bu, izleyiciye karakterlerin karar verme veya risk alma süreçlerini gösterir.

Özellikle dramatik sahnelerde veya büyük sürprizlerin ortaya çıktığı anlarda, titrek bir kamera kullanarak izleyici daha fazla şaşırtılır.

Görsel 3.15: Titrek çekim

6. UYGULAMA: KAMERA TEKNİKLERİ

UYGULAMANIN AMACI: Kamera çekim tekniklerinin filmin dramatik etkisine katkısını incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Martin Scorsese filmi Hugo'yu inceleyerek dramatik etkiyi artırmak için kullanılan kamera tekniklerini not etmeniz ve bu notları sınıf arkadaşlarınızla belirtilen adımlar doğrultusunda paylaşmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Martin Scorsese yapımı olan Hugo adlı filmi izleyiniz.
2. Martin Scorsese'ın Hugo adlı filminin kamera çekim tekniklerini inceleyiniz.
3. Martin Scorsese'ın Hugo adlı filminde kamera çekim tekniklerinin dramatik etkiye katkısını inceleyiniz.
4. Dramatik etkiyi artıran sahneleri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Filmi izledi.		
2. Kamera çekim tekniklerini inceledi.		
3. Filmde kamera çekim tekniklerinin dramatik etkiye katkısını inceledi.		
4. Dramatik etkiyi artıran sahneleri sınıfla paylaştı.		

3.2.3. Aydınlatma Teknikleriyle Dramatik Etkiyi Artırma

Film sanatında ışık, teknik düzeyde sinemanın teknik düzeydeki temel bir unsurudur. Kameranın, görüntü kaydetmek için ışığa ihtiyacı vardır ve bu nedenle ışık teknik bir gerekliliktir. Film çekimlerinde, gerçek mekânlarda çekim yapılırken doğal aydınlatma kaynaklarından yararlanılır. Doğal aydınlatmanın yeterli olmadığı veya istenen etkiyi sağlamadığı durumlarda yapay aydınlatma tasarımına geçilir (Görsel 3.16). Bu sayede ışığın tam kontrolünü sağlanır ve istenen atmosfer veya duygusal etki yaratılır. Hatta gün ışığında yapılan çekimlerde bile yapay ışık kullanılarak farklı bir ambiyans veya duygu yaratımı oluşturulan sahneler vardır. Işık, film atmosferinin oluşmasına ve izleyicinin mekânı, zamanı ve duygusal durumu algılamasına yardımcı olur. Işık, sahnede yer alan ögelerin anlaşılmasını kolaylaştırır ve filmde istenen duygusal etkiyi yaratır. Yönetmen, ışığın niteliği, yönü, kaynağı, rengi gibi faktörleri kullanarak izleyici deneyimini şekillendirir. Bu nedenle ışık ve gölge, sinema sanatında anlamın oluşturulmasına yardımcı olan temel ögeler olarak kabul edilir.

Görsel 3.16: Set aydınlatması

Film yapımlarında aydınlatma çok önemlidir ve günümüz teknolojisi ışık kaynaklarını çeşitlendirmiştir. Işık kaynakları, doğal ve yapay ışık olmak üzere iki kategoriden oluşur. Film yapımlarında dört temel ışık kaynağı kullanılır. Bunlar; ana ışık, dolgu ışık, arka ışık ve fon ışığıdır. Bu ışık kaynaklarının bir arada kullanılması gerektiğinde her birinin aydınlatma gücünün farklı olması önemlidir. Işıklar eşit güçlerde kullanılırsa istenmeyen çoklu gölgeler oluşur. Işığın kullanımı, sahnenin ve hikâyenin anlatımına büyük katkı sağlar ve görüntülerin estetik kalitesini belirler. Aydınlatma teknikleri kendi içinde notan ve chiaroscuro olarak ikiye ayrılmaktadır. Chiaroscuro tekniği ise rembrandt aydınlatma, cameo aydınlatma ve siluet aydınlatma olarak üçe ayrılmaktadır.

Notan Aydınlatma

Diğer bir adıyla flat aydınlatma figürlerin ve nesnelerin detaylı bir şekilde görünmesini sağlayan bir aydınlatma tekniğidir. Bu teknikte, estetik bir kaygı yoktur. Sahnedeki nesnelerin ve figürlerin düzgün bir şekilde görülmesine odaklanır (Görsel 3.17). Bu aydınlatma tekniği psikolojik etkilerin ön planda olmadığı, oyuncuların sadece mimik ve hareketleriyle sahnede aksiyonu aktardığı komedi türü yapımlarda kullanılır. Bu teknik, sahnedeki detayların hiçbir gölgeleme ve ışık oyunu olmadan net bir şekilde seyirciye gösterilmesini sağlar.

Görsel 3.17: Notan aydınlatma

7. UYGULAMA: AYDINLATMA TEKNİKLERİ-1

UYGULAMANIN AMACI: Film çekimi için gerekli olan aydınlatma tekniklerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden notan aydınlatma tekniğini kullanacağınız bir film sahnesini tasarlayıp belirtilen adımlar doğrultusunda bu tekniği kullanmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Gerekli ışık ekipmanlarını hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Notan aydınlatma tekniği için sahne için ışıkları düzenleyiniz.
2. Notan aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahne için ışık düzenlemesini yapınız.
3. Kısa film sahnesini aydınlatma tekniğine uygun şekilde çekiniz.
4. Tamamlanan sahnenin kurgu çıktısını sınıfla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Notan aydınlatma tekniği için sahneyi düzenledi.		
2. Notan aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahne için ışık düzenlemesini yaptı.		
3. Film sahnesini istenen ışık tekniği ile çekti.		
4. Film sahnesini sınıfla paylaştı.		

Chiaroscuro Aydınlatma

Sinema ve diğer görsel sanat formlarında kullanılan bir aydınlatma tekniğidir. Bu teknik, ışık ve gölge kontrastını dramatik bir şekilde vurgulayarak sahnelerin daha etkileyici ve derin görünmesini sağlar. Bu aydınlatma tekniği sahnelerin atmosferini, duygusal tonunu ve hikâyenin anlatımını güçlendirmek için kullanılır. Bu tekniğin kullanılmasının filmin dramatik yapısına katkılarından bazıları şunlardır:

Işığın Anlamı ve Karakter: Chiaroscuro aydınlatma, karakterlerin ve sahnelerin iç dünyalarını yansıtmak için kullanılabilir. Örneğin bir karakterin yüzü karanlık gölgelerle kaplıysa bu karakterin içsel çatışmaları veya gizemli bir yanı olduğunu seyirciye aktarılır. Işık ve gölge, karakterlerin duygusal durumlarını vurgulamak için kullanılır.

Dramatik Gerilim ve Anlatım: Bu aydınlatma tekniği, sahnelerin dramatik gerilimini artırmak için uygundur. Karanlık ve aydınlık alanlar arasındaki zıtlık, izleyicinin dikkatini odağa çeker ve duygusal bir yoğunluk yaratır (Görsel 3.18). Bu nedenle gergin sahneler, suç filmleri veya gerilim filmleri gibi türlerde sıklıkla tercih edilir.

Görsel 3.18: Chiaroscuro aydınlatma

Gizem ve Gerilim: Chiaroscuro aydınlatma, gizemli ve korku dolu atmosferler yaratmak için de kullanılır. Karanlıkta saklanan nesneler veya karakterler, izleyiciye merak ve gerilim duygusu verir.

Üçüncü Boyut ve Derinlik: Bu aydınlatma tekniği, sahnelerin daha üç boyutlu ve derin görünmesini sağlar. Arka planlar ve nesnelerin hacmi daha belirgin hâle gelir, bu da izleyiciye sahnenin fiziksel yapısı hakkında daha fazla bilgi sunar.

8. UYGULAMA: AYDINLATMA TEKNİKLERİ-2

UYGULAMANIN AMACI: Film çekimi için gerekli olan aydınlatma tekniklerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden chiaroscuro aydınlatma tekniğini kullanacağınız bir film sahnesini tasarlayıp belirtilen adımlar doğrultusunda bu aydınlatma tekniğini kullanmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Gerekli ışık ekipmanlarını hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Chiaroscuro aydınlatma tekniğini araştırınız.
2. Chiaroscuro aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahneyi tasarlayınız.
3. Chiaroscuro aydınlatma tekniği için sahneyi düzenleyiniz.
4. Kısa film sahnesini aydınlatma tekniğine uygun şekilde çekiniz.
5. Tamamlanan sahnenin kurgu çıktısını sınıfla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Tekniği araştırdı.		
2. Tekniğin kullanılacağı sahneyi tasarladı.		
3. Gereken sahne düzenlemesini yaptı.		
4. Film sahnesini istenen ışık tekniği ile çekti.		
5. Film sahnesini sınıfla paylaştı.		

Rembrandt Aydınlatma

Adını ünlü Hollandalı ressam Rembrandt'tan alan bir aydınlatma tekniğidir. Rembrandt aydınlatma tekniği, sinemada estetik ve dramatik etki yaratmak isteyen yönetmenler ve görüntü yönetmenleri tarafından sıklıkla kullanılır. Bu aydınlatma sahnelerin atmosferini ve duygusal tonunu güçlendirmek için kullanılan tekniklerden biridir. Rembrandt'ın resim sanatındaki estetik anlayışını sinemaya aktaran önemli bir tekniktir. Rembrandt aydınlatma, portre çekimlerinde yüzün belirli bölgelerini aydınlatırken diğerlerini gölgede bırakarak yüzde derinlik ve ifade yaratır (Görsel 3.19). Bu tekniğin kullanılmasının filmin dramatik yapısına katkılarından bazıları şunlardır:

Görsel 3.19: Rembrandt aydınlatma

Dramatik Görsellik: Rembrandt aydınlatma, sahnelerin dramatik görselliğini artırır. Işığın ve gölgenin güçlü kontrastı, sahnelerin daha etkileyici ve yoğun görünmesini sağlar. Bu, özellikle dramatik ve duygusal anları daha vurgulu hâle getirir.

Karakter Psikolojisi: Karakterlerin içsel dünyasını ve psikolojisini yansıtmak için bu aydınlatma tekniği kullanılır. Örneğin karakterin yüzünde oluşturulan belirgin gölgeler, izleyicilere karakterin duygusal durumunu anlama fırsatı verir.

Dikkat Odaklama: Rembrandt aydınlatma, önemli detayları ve karakterleri vurgulamak için kullanılır. Ön plandaki nesneler veya karakterler, ışıkla aydınlatılırken arka plan karanlık bırakılır. Bu, izleyicinin dikkatini belirli bir noktaya çeker.

Derinlik ve Atmosfer: Teknik, sahnelerin derinlik hissiyatını artırır. Arka planın karanlık ve belirsiz kalması, sahnenin içindeki nesnelerin ve karakterlerin daha çok öne çıkmasını sağlar. Bu da sahnenin daha zengin bir atmosfere sahip olmasına katkı sağlar.

Estetik Katkı: Bu tekniğin kullanılması, sinemanın estetik kalitesini artırır. Işığın ve gölgenin güzel bir denge içinde kullanılması sahnelerin sanatsal çekiciliğe sahip olmasını sağlar.

Mizansenin Güçlendirilmesi: Rembrandt aydınlatma, sahnenin atmosferini ve karakterlerle atmosfer arasındaki ilişkileri güçlendirir. Işık, izleyicinin hikâyeye daha fazla odaklanmasını sağlar.

Simgeleşme ve Metafor Kullanımı: Işığın ve gölgenin yoğun kontrastı, sembolizm ve metaforların vurgulanmasına olanak tanır. Özellikle önemli anlamlar taşıyan nesneler veya detaylar, bu tekniği kullanarak daha etkili bir şekilde işlenir.

9. UYGULAMA: AYDINLATMA TEKNİKLERİ-3

UYGULAMANIN AMACI: Film çekimi için gerekli olan aydınlatma tekniklerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden rembrandt aydınlatma tekniğini kullanacağınız bir film sahnesini tasarlayıp belirtilen adımlar doğrultusunda bu aydınlatma tekniğini kullanmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Gerekli ışık ekipmanlarını hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Rembrandt aydınlatma tekniğini araştırınız.
2. Rembrandt aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahneyi tasarlayınız.
3. Rembrandt aydınlatma tekniği için ışıkları düzenleyiniz.
4. Kısa film sahnesini aydınlatma tekniğine uygun şekilde çekiniz.
5. Tamamlanan sahnenin kurgu çıktısını sınıfla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Tekniği araştırdı.		
2. Tekniğin kullanılacağı sahneyi tasarladı.		
3. Gereken sahne düzenlemesini yaptı.		
4. Film sahnesini istenen ışık tekniği ile çekti.		
5. Film sahnesini sınıfla paylaştı.		

Cameo Aydınlatma

Dramatik etkinin ön plana çıkması istenen sahnelerde kullanılan bu teknik, arka alanın tamamen karanlık olduğu, sadece ön alandaki nesnenin istenen yerlerinin aydınlatıldığı bir tekniktir. Görüntü çerçevesinde bulunan bütün alanlar tamamen karanlıktır (Görsel 3.20). Rembrandt aydınlatmasıyla karşılaştırıldığında aydınlık ve karanlık kontrast daha fazladır. Film sahnelerinde soyut anlatımlar için uygun olan bu teknik, daha çok nesneyi ön plana çıkartma amacıyla kullanılır. Bu tekniğin kullanımı film sahnelerinin daha etkileyici, duygusal ve estetik açıdan çekici hâle gelmesini sağlar. İzleyicilere daha zengin duygusal deneyimler sunar. Bu tekniğin kullanılmasının filmin dramatik yapısına yapacağı katkıların bazıları şu şekildedir:

Görsel 3.20: Cameo aydınlatma

Dramatik Kontrastlar: Cameo aydınlatma, sahnelerin dramatik kontrastlarını vurgular. Özellikle karanlık ve aydınlık bölgeler arasındaki net ayrımı artırarak sahnenin daha etkileyici ve gizemli görünmesini sağlar. Bu, dramatik anları daha vurgulu hâle getirir.

Karakter Gizemini Artırma: Cameo aydınlatma, karakterlerin gizemini ve karmaşıklığını artırmak için kullanılır. Özellikle karakterlerin yüzleri ve ifadeleri bu tekniğin yardımıyla kısmen gizlenebilir ve izleyiciye karakterlerin iç dünyasını anlama fırsatı verir.

Duygusal Atmosfer: Bu aydınlatma tekniği, sahnelerin duygusal atmosferini güçlendirir. Özellikle romantik veya duygusal sahnelerde kullanıldığında, izleyicilerin duygusal bağ kurmalarına ve sahnenin atmosferine daha iyi katılmalarına yardımcı olur.

Estetik ve Sanatsal Değer: Cameo aydınlatma, sahnelerin estetik ve sanatsal değerini artırır. İzleyicilere görsel olarak çekici ve dikkat çekici sahneler sunar. Bu da filmin estetik kalitesini artırır.

Odak Noktası Oluşturma: Bu aydınlatma tekniği, sahnelerde odak noktaları oluşturmak için kullanılır. Önemli nesneler veya karakterler aydınlatılırken diğer kısımlar karanlıkta bırakılarak izleyiciyi belirli bir noktaya yönlendirir.

10. UYGULAMA: AYDINLATMA TEKNİKLERİ-4

UYGULAMANIN AMACI: Film çekimi için gerekli olan aydınlatma tekniklerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden cameo aydınlatma tekniğini kullanacağınız bir film sahnesini tasarlayıp belirtilen adımlar doğrultusunda bu aydınlatma tekniğini kullanmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Gerekli ışık ekipmanlarını hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Cameo aydınlatma tekniğini araştırınız.
2. Cameo aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahneyi tasarlayınız.
3. Cameo aydınlatma tekniği için ışıkları düzenleyiniz.
4. Kısa film sahnesini aydınlatma tekniğine uygun şekilde çekiniz.
5. Tamamlanan sahnenin kurgu çıktısını sınıfla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Tekniği araştırdı.		
2. Tekniğin kullanılacağı sahneyi tasarladı.		
3. Gereken sahne düzenlemesini yaptı.		
4. Film sahnesini istenen ışık tekniği ile çekti.		
5. Film sahnesini sınıfla paylaştı.		

Siluet Aydınlatma

Siluet aydınlatma, sahnede bulunan nesne veya karakterlerin dış hatlarını vurgulamak amacıyla kullanılan özel bir aydınlatma tekniğidir. Özellikle arka planın aydınlık olduğu, ancak ön plandaki nesne veya karakterlerin sadece silüetlerinin göründüğü bir tekniktir (Görsel 3.21). Siluet aydınlatma, özellikle soyut veya sembolik anlatımları ifade etmek için kullanışlıdır ve karanlık ve aydınlık kontrastını en üst düzeye çıkarmak için kullanılır. Bu tekniğin kullanılmasının filmin dramatik yapısına katkılarından bazıları şunlardır:

Görsel 3.21: Siluet aydınlatma

Gizem ve Belirsizlik: Siluet aydınlatma, karakterlerin veya nesnelerin gizemli ve belirsiz bir şekilde görünmesini sağlar. İzleyiciler, sahnede olan biteni anlamak için daha fazla çaba harcamak zorunda kalır, bu da dramatik gerilimi artırır.

Sembole Dayalı Anlatım: Bu tekniği kullanarak sembolizme dayalı anlatımlar ve soyut anlatımlar ifade edilir. Sadece siluetlerin görünmesi, izleyicilere sahnedeki sembollerin veya metaforların üzerine düşünme fırsatı verir.

Dramatik Kontrastlar: Siluet aydınlatma, sahnelerde dramatik kontrastları vurgular. Karanlık ve aydınlık bölgeler arasındaki net ayrımı artırarak sahnelerin daha etkileyici ve dramatik görünmesini sağlar. Bu da özellikle gerilim, aksiyon veya duygusal sahnelerde etkilidir.

Görüntü Estetiği: Siluet aydınlatma, görsel olarak çekici ve etkileyici sahneler oluşturmak için kullanılır. Karakterlerin veya nesnelerin siluetleri sahnenin atmosferini güçlendirir.

11. UYGULAMA: AYDINLATMA TEKNİKLERİ-5

UYGULAMANIN AMACI: Film çekimi için gerekli olan aydınlatma tekniklerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden siluet aydınlatma tekniğini kullanacağınız bir film sahnesini tasarlayıp belirtilen adımlar doğrultusunda bu aydınlatma tekniğini kullanmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Gerekli ışık ekipmanlarını hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Siluet aydınlatma tekniğini araştırınız.
2. Siluet aydınlatma tekniğinin kullanılacağı sahneyi tasarlayınız.
3. Siluet aydınlatma tekniği için ışıkları düzenleyiniz.
4. Kısa film sahnesini aydınlatma tekniğine uygun şekilde çekiniz.
5. Tamamlanan sahnenin kurgu çıktısını sınıfla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

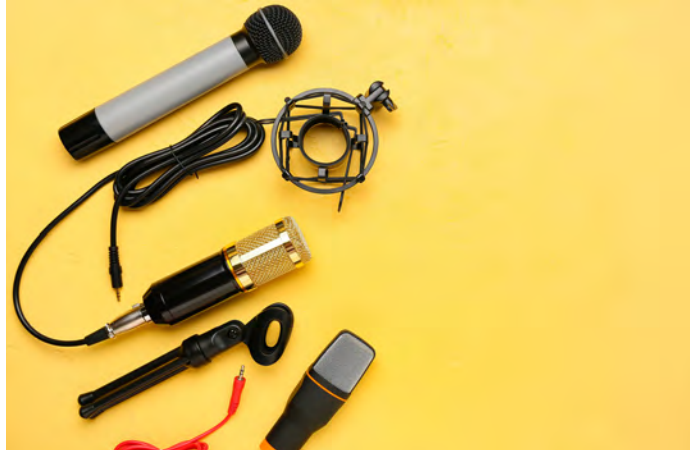
KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Tekniği araştırdı.		
2. Tekniğin kullanılacağı sahneyi tasarladı.		
3. Gereken sahne düzenlemesini yaptı.		
4. Film sahnesini istenen ışık tekniği ile çekti.		
5. Film sahnesini sınıfla paylaştı.		

3.2.4. Ses Kaydı

Film anlatım sanatı görüntü ve sesin birleşiminden oluşur. Seslerin doğru bir şekilde düzenlenmesi ve kullanılması film yapımının temel bir parçasıdır. Sesler, film yapımındaki dramatik görevleri yerine getirerek filmin hikâyesinin etkisini artırır. İzleyicinin filmin hikâyesine duygusal ve zihinsel olarak bağlanmasına destek olur. Doğru ses kullanımı izleyiciye derin duygusal bir deneyim sunar. Bu nedenle görüntü ve ses ayrılmaz bütünlük içerir.

Doğru ses kaydı filmin kalitesi üzerinde görüntü kadar etkilidir. Ses kaydı için kameraların üzerinde bulunan mikrofonlar kullanılabileceği gibi daha temiz ve kaliteli bir ses için farklı özelliklerde haricî mikrofonlar da tercih edilir. Film çekimi sırasında öncelikle diyalogların anlaşılır olması önemlidir. Diyalogların ayrı bir kanala kaydedilmesi, kurguda farklı sesler ile birleştirilmelerini mümkün kılar. Tek kanala aynı anda kaydedilen sesler sonradan ayrılamaz ancak farklı kanallardaki sesler her zaman üst üste birleştirilebilir. Bu aşamada kaliteli bir ses kaydı için doğru mikrofonu seçmek çok önemlidir. Mikrofon türü sahneye uygun ve ihtiyaç duyulan işleve göre belirlenir. Ses kayıt operatörleri gerekli durumlarda çeşitli mikrofon türlerini birlikte kullanabilir (Görsel 3.22). Mikrofon seçiminin doğru yapılabilmesi için mikrofonların karakteristik özelliklerinin iyi bilinmesi gereklidir. Mikrofonlar genel olarak yapılarına, ses alma yönlerine ve kullanım yerlerine göre çeşitli türlere ayrılır. Film çekiminde genellikle kullanılan mikrofon türleri arasında; yönsel mikrofonlar (shotgun mikrofonlar), lavaliyer (yaka) mikrofonlar ve kondenser mikrofonlar bulunur.

Görsel 3.22: Mikrofon türleri

Mikrofon seçimi yaparken çekim mekânının akustiği, dışarıdan gelen sesler ve ortamda bulunan gürültü seviyesi dikkate alınmalıdır. Boom mikrofon mu yaka mikrofonu mu kullanılacağı, sesin tek yönlü mü yoksa çok yönlü mü kaydedileceği gibi kararlar sahnenin özelliklerine göre alınır. Gerçek mekânlarda çekim yapmak stüdyo ortamında yapılan çekimlere göre ses ekibi için daha zahmetlidir. Dışarıdan gelen gürültüler ya da yukarıdan geçen bir uçak gibi çekim sırasında istenmeyen seslerin kayda girmesi engellenmelidir. İyi bir ses kalitesi için kayıt sırasında ses seviyeleri göstergelerden takip edilir ve uygun olmayan çekimler mutlaka tekrar edilir. Gerekirse mekânda ses yalıtımı yapılmalı veya gürültüyü en aza indirmek için önlemler alınmalıdır.

Film çekiminde sıklıkla tercih edilen boom mikrofonları, oyuncuların yakınında olmadan ses kaydı almayı sağlar. Bu mikrofonlar uzun sapları sayesinde çerçevenin dışında tutulabilir, böylece görüntüyü etkilemeden iyi bir ses yakalanabilir. Yaka tipi mikrofonlar ise oyuncuların üzerine takılır ve yakın mesafeden ses kaydı yapmak için kullanılır. Ancak yaka mikrofonlarının görünmemesine, giysilere sürtünerek istenmeyen cızırtılar oluşturmamasına dikkat edilmelidir.

3.2.5. Yönetmenlik ve Oyuncu Yönetimi

Yönetmenin görevi bir senaryoyu filmsel olarak anlatmaktır. Filmde anlatılan, anlatılmak istenen ve filmin anlatım şekli çok önemlidir. Bu yönüyle yönetmenin okuduğunu iyi anlayabilen, hayal gücü renkli, yaratıcı kişiliği ön planda, kültürel birikime sahip, kendini iyi şekilde ifade edebilen, insanlarla ilişkileri güçlü, sabırlı ve sorumluluk sahibi biri olması gerekir. Bu özelliklere sahip bir yönetmenin senaryosunu kendi yazdığı bir filmi tasarlaması mümkündür. Yönetmen kendi hayal gücü aracılığıyla kurgulayıp yazıya geçirdiği filmi kameraya alır. Ayrıca yönetmen, yazılmış bir senaryo üzerinde çalışmayı da tercih edebilir. Bu durumda bir başkası tarafından yazılmış senaryoyu kendi değerlerine göre yorumlar ve çekim aşamasına geçer. Her iki yöntemde de film, yönetmenin yorumu ve kişisel bakış açısı ile çekilir.

Yönetmenin senaryoyu yorumlama dışında da bazı sorumlulukları vardır. Senaryodaki karakterleri yansıtabilecek oyuncuları seçer. Karakter hakkında oyunculara bilgi verir. Sanat yönetmeni ile uygun mekân ve dekor için bilgi alışverişinde bulunur. Kostüm ve makyaj ekibiyle düşüncelerini paylaşır. Görüntü yönetmenine istediği kamera açılarını söyler. Kurgu aşamasında kurgucuyla birlikte çalışır. Film müziklerini belirler. Kısacası filme getirdiği yorumu beyaz perdeye aktarabilmek için elindeki tüm imkânları kullanır. Bütün ekibi yönetir.

Oyuncu filmin mesajını izleyiciye ileten en etkili aktarım aracıdır. Dolayısıyla yönetmenin oyuncuları etkili ve doğru bir şekilde yönetebilmesi gerekir. Ünlü yönetmen Ridley Scott ''Oyuncu kadrosu her şeydir.'' der.

Yönetmenin çekim öncesi en önemli çalışmalarından biri oyuncu seçimidir. Oyuncu seçiminde başlıca iki farklı yöntem kullanılır. İlki belirli bir yıldız oyuncuya yönelik çekilen filmlerde uygulanan yöntemdir. Bu tür filmlerde senaryo oyuncuya göre yazılır. Yönetmen, ünlü ve hâlihazırda beğenilen bir oyuncuyu seyirciye sunma amacı taşır. İkinci yöntem ise belli bir düşünceyi yansıtmayı amaçlayan filmlerde yapılan oyuncu seçimidir. Bu tarz filmlerde yıldız olma şartı aranmadan filmdeki mesajı en uygun şekilde yansıtabilecek oyuncu seçilir.

Seyirci karşısında aktarılan performansın öznesi oyuncudur. Oyuncu kendi kişiliğini bir kenara bırakarak bambaşka bir kişiliği canlandırır. Bu yeni kişiliği başarılı canlandırabildiği ölçüde performansı ölçülür. Oyuncunun performansının yeterliliği dramatik anlatının izleyiciye aktarılmasında önemli rol oynar. Bu nedenle uygun oyuncu seçimi filmin başarısını da etkileyecektir.

Yönetmen, oyuncunun hareket şekillerini filmin diğer unsurlarıyla uyumlu olarak birleştirmelidir. Bunun için uygun yöntemi seçmelidir. Oyuncunun yönetmen tarafından yönlendirilmesiyle ortaya çıkan bu yöntem film için oldukça önemlidir. Yönetmenin oyuncu yönetimi ile ilgili belli bir bilgi ve birikim sahibi olması gerekir. Her yönetmenin oluşturduğu oyuncu yönetimi kendine özgüdür. Yönetmenin kişisel özelliklerine, sahip olduğu yeteneklere, ideolojisine, yaratıcılık kabiliyetine ve senaryonun özelliklerine göre farklılık gösterir. Yönetmenin senaryodaki karakterleri çok iyi çözümlemesi gerekir. Karakterin giyim kuşamı, davranışları, aksesuarları, renk seçimleri, kültür düzeyi ve psikolojisi yönetmence iyi analiz edilmelidir. Aynı şekilde oyuncunun da karakteri yansıtabilmek için bu analizi yapması gerekir. Oyuncunun ve yönetmenin karakter hakkındaki fikirleri birbiriyle uzlaşı hâlindeyse yönetmen için oyuncu yönetimi kolaylaşır.

12. UYGULAMA: YÖNETMEN FİLMOGRAFİSİ

UYGULAMANIN AMACI: Film yönetmeninin filmografisini incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden film yönetmenini araştırma işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Beğendiğiniz bir film yönetmeni seçiniz.
3. Seçtiğiniz yönetmenin filmografisini ve varsa röportajlarını genel ağda araştırınız.
4. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri eleyerek kullanacağınız bilgileri belirleyiniz.
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırlayınız.
6. Hazırladığınız çalışmanın sunumunu sınıfta yapınız.
7. Varsa röportajını sınıf arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Beğendiği bir film yönetmeni seçti.		
3. Seçtiği yönetmeninin filmografisini ve varsa röportajlarını genel ağda araştırdı.		
4. Araştırma sonucunda elde ettiği bilgileri eleyerek kullanacağı bilgileri belirledi.		
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırladı.		
6. Hazırladığı çalışmayı arkadaşlarına sundu.		
7. Varsa röportajını sınıf arkadaşlarıyla birlikte izledi.		

13. UYGULAMA: OYUNCU

UYGULAMANIN AMACI: Film oyuncusunun filmografisini incelemek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden film oyuncusunun filmografisini inceleme işlemini verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Beğendiğiniz bir film oyuncusu seçiniz.
3. Seçtiğiniz oyuncunun filmografisini varsa röportajlarını genel ağda araştırınız.
4. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri eleyerek kullanacağınız bilgileri belirleyiniz.
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırlayınız.
6. Hazırladığınız çalışmanın sunumunu sınıfta yapınız.
7. Varsa röportajını sınıf arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Beğendiği bir film oyuncusu seçti.		
3. Seçtiği oyuncunun filmografisini varsa röportajlarını genel ağda araştırdı.		
4. Araştırma sonucunda elde ettiği bilgileri eleyerek kullanacağı bilgileri belirledi.		
5. Sunum hazırlama programı yardımıyla bir sunum hazırladı.		
6. Hazırladığı çalışmayı arkadaşlarına sundu.		
7. Varsa röportajını sınıf arkadaşlarıyla birlikte izledi.		

14. UYGULAMA: ÇEKİM AŞAMASI

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film çekimi yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kısa filminizin çekim aşamasını verilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Çekim için gerekli malzemeleri temin ediniz.
2. Çekim öncesi tüm set ekibiyle toplantı düzenleyiniz.
3. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Çekeceğiniz filmin senaryosunun çekim takvimini inceleyiniz.
2. Çekim günü seçtiğiniz çekim mekânına çekim malzemeleri ile gidiniz.
3. Kameranın hazırlanmasını sağlayınız.
4. Işığın aydınlatma tekniklerine uygun olarak hazırlanmasını sağlayınız.
5. Mikrofonların ses tekniklerine uygun olarak hazırlanmasını sağlayınız.
6. Dekorun hazırlanmasını sağlayınız.
7. Kostüm ve saç-makyajın hazırlanmasını sağlayınız.
8. Oyuncuların hazırlanmasını sağlayınız.
9. Oyuncularla sahneleri kısaca prova ediniz.
10. Çekimi senaryoya uygun olarak gerçekleştiriniz.
11. Gerçekleştirdiğiniz çekimi sınıf arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Çekeceği filmin senaryosunun çekim takvimini inceledi.		
2. Çekim günü seçtiği çekim mekânına çekim malzemeleri ile gitti.		
3. Kameranın hazırlanmasını sağladı.		
4. Işığın aydınlatma tekniklerine uygun olarak hazırlanmasını sağladı.		
5. Mikrofonların ses tekniklerine uygun olarak hazırlanmasını sağladı.		
6. Dekorun hazırlanmasını sağladı.		
7. Kostüm ve saç-makyajın hazırlanmasını sağladı.		
8. Oyuncuların hazırlanmasını sağladı.		
9. Oyuncularla sahneleri kısaca prova etti.		
10. Çekimi senaryoya uygun olarak gerçekleştirdi.		
11. Gerçekleştirdiği çekimi sınıf arkadaşlarıyla birlikte izledi.		

3.3. ÇEKİM SIRASINDA İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme süreci, yönetmen ve tüm ekip üyeleri için önemlidir. Bu süreç, çekimlerin doğru şekilde ilerlemesi ve sonucun istenen kalitede olmasını sağlamak için kritik bir adımdır. Çekim sırasında yapılan izleme ve değerlendirme ile herhangi bir sorun erken aşamada tespit edilerek düzeltilebilir. Böylece sonraki aşamalarda yapılacak düzeltme işlemlerine göre daha fazla zaman ve maliyet tasarrufu sağlanabilir.

Çekim esnasında kurulan video kontrol düzeneği, kamera vizöründeki görüntünün eş zamanlı olarak monitör aracılığıyla izlenebilmesini sağlar. Yönetmen, çekim sahasında canlı ön izleme sağlayan monitör başında bulunarak çekimi takip eder (Görsel 3.23). Böylece kameramanlar tarafından kaydedilen görüntüye hâkim olur ve hatalı bir çekime anında müdahale edebilir.

Görsel 3.23: Çekim sahasında monitör kullanımı

Yönetmen ve ekibi çekim sahasında monitörden izleme yaparak set donanımının kadraj içinde olmamasına, dekor düzenlemesine, kostüm ve makyaj devamlılığına dikkat eder. Görüntü kompozisyonunu, kamera hareketlerini, ışık ve renk ayarlamalarını bütün olarak değerlendirir. Estetik açıdan gerekli düzenlemeleri yaparak çerçevelerin sahnenin duygusuna uygun olduğundan emin olur. Anında yönlendirmelerle oyuncu performanslarına katkı sağlar. Ayrıca görüntü denetimi yanında kaydedilen seslerin kalitesi de takip edilir. Ses ekibi, ses kayıt cihazlarını sürekli olarak kontrol eder ve teknik bir sorun olduğunda kaydın yenilenmesini ister. Oyuncuların performanslarını doğru değerlendirmek için diyalogları dinlemek de önemlidir.

Film çekimi sırasında izleme amacıyla kullanılacak monitörlerin belirli teknik özelliklere sahip olmaları gereklidir. Yönetmen, görüntü yönetmeni ve diğer ekip üyeleri, çekimleri yakından izlemek ve herhangi bir sorunu tespit etmek için genellikle büyük ekran monitörleri kullanır. Kameramanlar ise kamera kontrolü amacıyla çekim sırasında kamera ayarlarını sürekli kontrol eder. Bu amaçla kamera üzerine takılarak kullanılan monitörler; ışıklandırma, odak uzaklığı, çerçeve hızı ve diğer önemli kamera ayarlarının doğru olduğundan emin olmayı sağlar (Görsel 3.24).

Görsel 3.24: Kamera üstüne takılan monitör

Film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme amacıyla kullanılacak monitörler şu teknik özelliklere sahip olmalıdır:

Ekran Boyutu: Genellikle 24 inç ve üzerindeki ekranlar tercih edilir. Çünkü büyük ekranlar ayrıntıları daha iyi görmeyi sağlar.

Çözünürlük: Monitörlerin çözünürlüğünün yüksekliği izlenen görüntünün daha net olmasını sağlar. Doğru değerlendirme yapabilmek için yüksek çözünürlüklü monitörler (1920x1080 piksel veya daha fazla) tercih edilir.

Renk Kalibrasyonu: Monitörlerin renk kalibrasyonu görüntülerin doğru renklerle izlenmesini ve aynı zamanda kaydedilmesini sağlar. Bu nedenle kalibrasyon ve renk yönetimi özelliklerine sahip monitörler tercih edilir.

Parlaklık ve Kontrast: Film çekimi sırasında aydınlatma koşulları değişebilir. Bu nedenle monitörlerin parlaklık ve kontrast ayarları değiştirilebilir olmalıdır.

Gecikme Süresi (Latans): Film çekimleri sırasında canlı izleme yapılırken görüntü aktarımının gecikme süresi önemlidir. Monitörlerin düşük gecikme süresi özelliğine sahip olması set ekibine ve oyunculara anlık geri bildirim yapabilmeyi sağlar.

Farklı Bağlantı Noktaları: Farklı kayıt türü ve özelliğe sahip kameralara bağlanmaları için monitörlerin farklı bağlantı noktaları olmalıdır.

Kayıt anında izlemenin teknik şartlar nedeniyle mümkün olmadığı durumlar ya da monitör kurulamayan setler olabilir. Bu durumda kayıt tamamlandıktan sonra görüntü geri sarılarak izlenebilir. Ancak bu yöntem zaman kaybına neden olur. Çekimlerin izlenerek değerlendirilmesi mümkün olduğunca çabuk yapılmalıdır. Bir sahnenin çekimleri tamamen bittiğinde ve set dağıldığında hataların telafisi mümkün olmayabilir. Her bir sahne için mekân, ışık, dekor, kostüm ve oyuncu gereksinimleri farklıdır. Hatalı tek bir planın telafisi için tüm set düzenlemesinin yeniden yapılması şarttır. Bu nedenle zaman ve bütçe yetersizliği nedeniyle telafi edilemeyen çekim hataları yüzünden tüm sahnenin filmden çıkarılması gerekebilir.

Film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme yapılmazsa karşılaşılabilecek sorunlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Çekimlerin izlenmemesi ve değerlendirilmemesi görüntü ve ses kalitesinde sorunlara yol açabilir. Görüntü, ses kalitesi gibi önemli unsurlar kontrol edilemezse hatalı çekimler daha sonra düzeltilemeyebilir.

2. Yönetmen, oyuncuların performanslarını takip etmek ve gerektiğinde oyuncuları yönlendirmek için izlemeye ihtiyaç duyar (Görsel 3.25). Oyunculuktaki uyumsuzluk ya da yapaylıklar film genelinin inandırıcılığını bozar.

3. Sette meydana gelen çekim hatalarının çekim sonrasında düzeltilmesi daha zor ve maliyetli olabilir.

3.25: Çekim sırasında izleme ve değerlendirme

4. Çekim açıları, aydınlatma veya kompozisyon hatalarının sonradan düzeltilmesi, çekim sonrası işlemlerin uzamasına ve zaman çizelgesinin gecikmesine neden olur.

15. UYGULAMA: ÇEKİM SIRASINDA İZLEME VE DEĞERLENDİRME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çekim sırasında izleme ve değerlendirme yapma işlemini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Çekim sırasında izleme ve değerlendirme yapmak için gerekli teknik malzemeyi temin ediniz.
2. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereken önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Çekim sırasında izleme yapmak için kamera ile monitör bağlantısını sağlayınız.
2. Görüntü kompozisyonunu izleyerek değerlendiriniz.
3. Kamera açılarını kontrol ediniz.
4. Işık ve renk ayarlarını izleyerek değerlendiriniz.
5. Oyunculuk performanslarını izleyerek gerekli yönlendirmeleri yapınız.
6. Dekor, kostüm ve makyaj devamlılığını kontrol ediniz.
7. Ses kayıtlarını kontrol ederek değerlendiriniz.
8. Değerlendirmelerinize göre hatalı planları tekrarlayınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kamera ile monitör bağlantısını sağladı.		
2. Görüntü kompozisyonunu izleyerek değerlendirdi.		
3. Kamera açılarını kontrol etti.		
4. Işık ve renk ayarlarını izleyerek değerlendirdi.		
5. Oyunculuk performanslarını izleyerek gerekli yönlendirmeleri yaptı.		
6. Dekor, kostüm ve makyaj devamlılığını kontrol etti.		
7. Ses kayıtlarını kontrol ederek değerlendirdi.		
8. Değerlendirmelerine göre hatalı planları tekrarladı.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. **Reji toplantısına aşağıda yer alan ekip elemanlarından hangisinin katılması zorunlu değildir?**

   A) Görüntü yönetmeni
   B) Set tasarımcısı
   C) Oyuncular
   D) Yönetmen yardımcıları
   E) Sanat yönetmeni

2. **Reji toplantısında alınan kararlar çekim sırasında referans olması amacıyla hangi klasöre yerleştirilir?**

   A) Görüntü
   B) Işık
   C) Senaryo
   D) Yapım
   E) Yönetim

3. **Film çekim mekânları belirlenirken hangi kaynak kullanılır?**

   A) Çekim takvimi
   B) Kamera açıları
   C) Senaryo
   D) Bütçe
   E) Format

4. **Aşağıdakilerden hangisi yönetmenin sorumlulukları arasında değildir?**

   A) Çekim açılarını belirlemek.
   B) Oyuncuları seçmek.
   C) Sanat ekibini yönlendirmek.
   D) Kostüm ekibini yönetmek.
   E) Işıkları kurmak.

5. **Aşağıdakilerden hangisi filmin dramatik etkisini artıran aydınlatma tekniğidir?**

   A) Camera
   B) Dramatik
   C) Nota
   D) Rembrandt
   E) Solar

6. **Aşağıdakilerden hangisi kameranın nesneye göre yukarıda konumlandırmasıyla nesneyi yukarıdan aşağıya doğru görmemizi sağlayan çekim tekniğidir?**

A) Alçak açı
B) Yüksek açı
C) Yakın çekim
D) Uzak çekim
E) Öznel çekim

7. **Çerçevenin dışından yönlendirilerek görüntüye girmeden ses almayı sağlayan mikrofon türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Boom
B) Dinamik
C) Kondenser
D) Telsiz
E) Yaka

8. **Aşağıdakilerden hangisi karakterlerin veya nesnelerin belirsiz bir şekilde görünmesini sağlayan aydınlatma tekniğidir?**

A) Cameo
B) Chiaroscuro
C) Notan
D) Rembrandt
E) Siluet

9. **Aşağıdakilerden hangisi film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme amacıyla kullanılan monitörlerin teknik özelliklerinden biri değildir?**

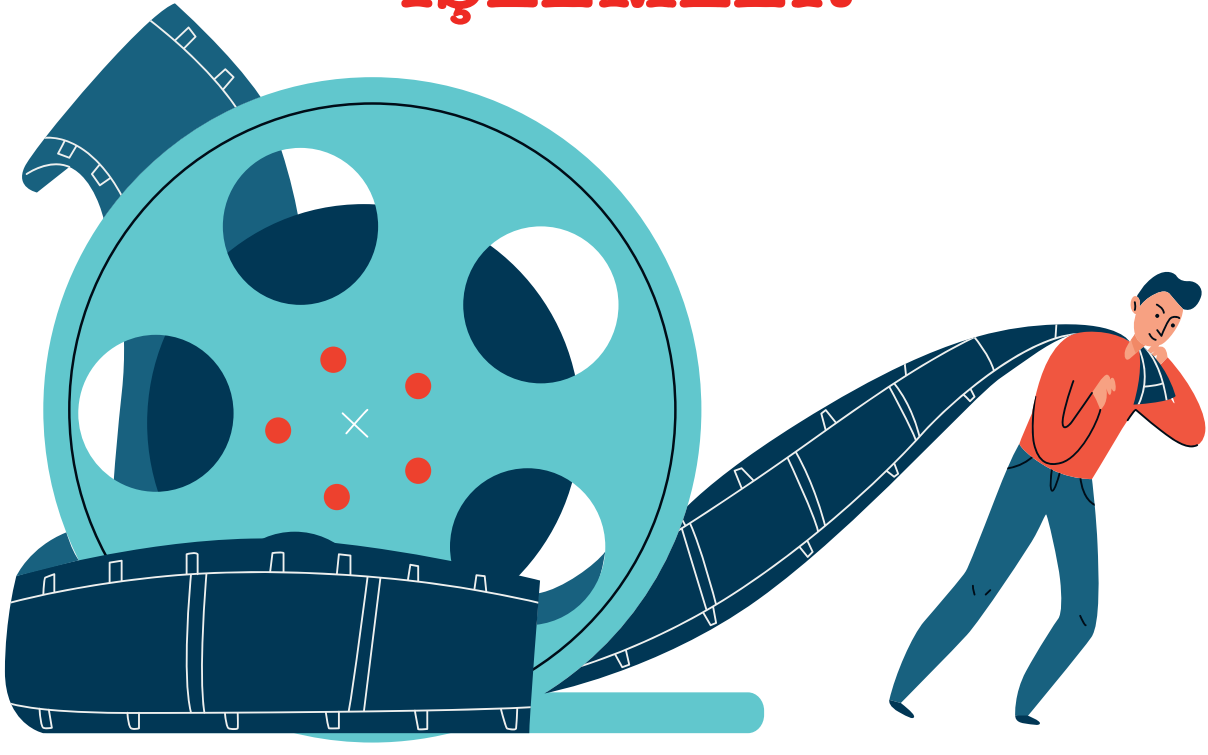
A) Küçük ekran boyutu
B) Yüksek çözünürlük
C) Renk kalibrasyonu
D) Parlaklık ve kontrast ayarı
E) Farklı bağlantı noktaları

10. **Aşağıdakilerden hangisi film çekimi sırasında izleme ve değerlendirme yapmanın amaçlarından biri değildir?**

A) Oyuncuları yönlendirmek.
B) Kamera açılarını düzenlemek.
C) Çekim hatalarına anında müdahale etmek.
D) Doğaçlama diyaloglara yer vermek.
E) Devamlılığı takip etmek.

4. ÖĞRENME BİRİMİ

ÇEKİM SONRASI İŞLEMLER

KONULAR

4. ÇEKİM SONRASI İŞLEMLER
4.1. KABA KURGU
4.2. İZLEME VE DEĞERLENDİRME
4.3. SESLENDİRME
4.4. RENK DÜZELTME
4.5. GÖRSEL EFEKTLER

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ

- Kısa filmin kaba kurgusunu yapma
- İzleme ve değerlendirme yapma
- Seslendirme yapma
- Renk düzeltme yapma
- Görsel efekt ekleme

ANAHTAR KAVRAMLAR

animasyon, aks çizgisi, devamlılık kurgusu, dublaj, görsel efekt, kaba kurgu, kesme, kurgu, miksaj, özel efekt, renk düzeltme, ses kurgusu, seslendirme

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çekim sonrası yapılan işlemlerin neler olabileceğini sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Sizce kurgunun film yapım aşamaları içerisindeki önemi ne olabilir? Düşüncelerinizi sözlü olarak ifade ediniz.
3. İyi bir kurgunun çekim aşamasındaki hataları telafi edip edemeyeceğini sınıf arkadaşlarınızla tartışınız.

4. ÇEKİM SONRASI İŞLEMLER

Kısa filmin çekim aşaması bittikten sonra çekimlerin bir araya getirilerek birleştirilmesi işlemi başlar. Film yapımı beş farklı aşamadan oluşur ancak bu aşamalar pratikte iç içe geçmiş bir bütündür. Film, kurgu aşamasında son hâlini alarak ortaya çıkar. Çekim öncesinde ve çekim sırasında verilen emeklerin karşılığını bulması çekim sonrası işlemlere bağlıdır.

Çekim sonrası aşamasında görüntülerin ve seslerin senaryoya uygun bir şekilde arka arkaya sıralanarak anlamlı bir bütün hâline getirildiği sürece **kurgu** adı verilir. Film yapım sürecinin başarıyla tamamlanabilmesi için kurgu planlamalarının ön yapım aşamasından itibaren başlaması gerekir. Ön yapım aşamasında çekim senaryosunun yazılmasıyla filmi oluşturan sahneler planlara ayrılır. Teknik dekupaj ile çekimde kullanılacak sinematografik teknikler belirlenir. Çekim aşaması bu planların tek tek kayıt edilmesiyle tamamlanır. Yapım ekibinin hep beraber ortak bir çaba ile gerçekleştirdiği çekimler kurgu masasında kurgucu tarafından birleştirilir (Görsel 4.1). Kurgucu bu aşamada yönetmenle birlikte ham görüntüleri anlamlı bir bütün hâline getirir ve filme son şeklini verir. Bu nedenle çoğu sinemacıya göre film yapımının en önemli aşaması kurgudur.

Görsel 4.1: Çekim sonrası işlemler

Senaryoda yazılmış olan hikâye, kurgu masasında film hâline gelir. Bu nedenle film sanatı en iyi şekilde kurgu masasında öğrenilir. Çekimlerin birbiriyle ilişkisinin yarattığı etki, hangi çekimin nasıl kullanılacağını belirleme aşaması da önemlidir. Bu aşamada kurgucunun teorik bilgisini ve uygulama tekniklerini birleştiren anlatım yeteneğine ihtiyaç vardır. **Steven Spielberg** ve **George Lucas** gibi dünyaca ünlü pek çok yönetmen, uzun yıllar çekim sonrası aşamasında çalıştıktan sonra yönetmenliğe geçmiştir.

Günümüzde bilgisayar teknolojilerinin gelişmesi ile kurgu, analog sistemlerden dijital sistemlere taşınmıştır. Teknolojinin gelişimi iş yükünü belli oranlarda hafifletse de kurgu çalışması zaman ve sabır gerektirir. Dijital kurgu programları çok sayıda farklı format ve gelişen standartları ile sürekli güncellenerek değişmektedir. Ancak tüm sistemlerin ortak bir çalışma mantığı vardır. Kurgunun anlatıya şekil veren yaratıcı prensipleri ise başlangıçtan günümüze aynıdır. Önemli olan kurgu mantığını ve hikâye anlatma sanatını öğrenmektir.

Çekim sonrası aşamasında sırasıyla gerçekleştirilen temel işlemler şu şekildedir:

Kaba Kurgu: Çekimi tamamlanan planlar kurgu ünitesinde senaryodaki sıraya göre sıralanarak bir bütün hâline getirilir. Bu aşamada önemli olan planların senaryodaki devamlılık akışına uymasıdır.

İzleme ve Değerlendirme: Kaba kurgusu biten proje izlenerek değerlendirilir, gerekli düzeltmeler yapılır. Filmde kullanılacak her plandan ve planların sıralamasından emin olunduktan sonra ince kurgu aşamasına geçilir.

İnce Kurgu: Kaba kurgu tamamlandığında ince kurgu başlar ve tüm sekanslar izlemeye hazır olduğunda biter. Bu aşamada planlar arası geçişlerin ince ayar düzenlemeleri yapılarak görsel estetik sağlanır. Ses kurgusu ile diyaloglar düzenlenir. Görüntüler, müzik ve ses efektleri birleştirilir. Renk düzeltme işlemleri ile tüm planların ışık ve renk bütünlüğü sağlanır. Estetik düzenlemeler ile filmin görsel atmosferi yaratılır. Çekim sırasında gerçekleştirilemeyen sahneler görsel efektler ile filme eklenerek kurgu tamamlanır.

4.1. KABA KURGU

Çekim senaryosundaki sıralamaya göre planların birbirine eklenmesine dayanan ilk kurgu işlemine **kaba kurgu** denir (Görsel 4.2). Kaba kurgu filmin tüm sahnelerinin senaryo akışına göre sıralanmasıdır. Bu aşamada amaç izlemeye hazır bitmiş bir film yapmak değil ham çekimleri bir bütün hâline getirerek hikâye akışını göstermektir. Kaba kurgunun en önemli işlevi, filmi bir bütün olarak göstermesidir. Kurgu tekniklerinin inceliklerine bakılmadan dramatik yapı oluşturularak film izlenir hâle getirilmelidir.

Görsel 4.2: Kaba kurgu çalışması

Kaba kurgunun ilk adımında devamlılık raporları okunarak planlama ve organizasyon yapılır. Öncelikle kurgu masasında çok sayıda çekimin içinde kaybolmamak için bilgisayara aktarılan tüm işitsel ve görsel malzeme ayrı klasörlerde sınıflandırılır. Çekimler ait oldukları sahneler içinde toplanır. Ham görüntüler izlenir ve kullanılacak planlar belirlenir. Bu aşamada çekim sırasında her bir çekimle ilgili notların alındığı devamlılık raporlarının tutulmuş olması kurgu ekibine zaman tasarrufu sağlar. Devamlılık raporları incelenerek seçilen planlar kâğıt üstünde sıralanarak kurguya hazırlık yapılır. Net olmayan çekimler, bozuk kadrajlar gibi teknik kusurları nedeniyle kullanılamayacak olan planlar elenir. Hem teknik hem de yaratıcılığa dayalı bir eleme gerçekleştirilerek en iyi çekilen ve birbirini en iyi şekilde tamamlayan planlar belirlenir. Teknik kusurları olmamasına rağmen kullanılmayacağı düşünülen planlar ise seçilmemiş olsa da kurgu dışına atılmaz. Çünkü kurgu işlemi ilerledikçe farklı planlara ihtiyaç duyulabilir, kullanılmayacağı düşünülen planlar daha sonra işe yarayabilir.

1. UYGULAMA: PLANLAMA VE ORGANİZASYON

UYGULAMANIN AMACI: Kaba kurgunun ilk aşaması olarak planlama ve organizasyon işlemlerini yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin kaba kurgusunun ilk aşaması olarak planlama ve organizasyon işlemlerini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenlği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kısa film çekimlerini bilgisayara aktarınız.
2. Aktarılan çekimleri türüne uygun klasörlere taşıyarak sınıflandırınız.
3. Sınıflandırdığınız kısa film çekimlerini kontrol ediniz.
4. Devamlılık raporlarını inceleyerek hatalı ve eksik planları belirleyiniz.
5. Kısa film çekimlerindeki hatalı planları siliniz.
6. Kısa film çekimlerinde eksik plan varsa tamamlayınız.
7. Kâğıt üzerinde planlama yaparak çekimlerin senaryo devamlılık akışına uygunluğunu kontrol ediniz.
8. Kısa filmin sahnelerini oluşturacak planları listeleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa film çekimlerini bilgisayara aktardı.		
2. Aktarılan kısa film çekimlerini türüne uygun klasörlere taşıyarak sınıflandırdı.		
3. Sınıflandırılan kısa film çekimlerini kontrol etti.		
4. Devamlılık raporlarını inceleyerek hatalı ve eksik planları belirledi.		
5. Kısa film çekimlerindeki hatalı planları sildi.		
6. Kısa film çekimlerinde eksik plan varsa tamamladı.		
7. Çekimlerin senaryo devamlılık akışına uygunluğunu kontrol etti.		
8. Kısa film sahnelerini oluşturacak planları listeledi.		

Kaba kurgu senaryodaki sahne ve plan sıralamasını aynen izlemelidir. Böylece özgün senaryodaki hikâye kurgusu görselleştirilmiş olur. Daha sonradan eklenecek planlar veya efektle yaratılacak bölümler varsa bu kısımlara siyah film şeridi döşenir. Film ilk plandan son plana kadar sıralanarak tamamlanır. Kesmeler keskin de olsa kaba kurgu filmin bütün olarak izlenebilen ilk hâlidir. Sonradan değişmesi veya düzeltilmesi gereken bölümler varsa kaba kurgu bittiğinde ortaya çıkar. Kaba kurgu izlenerek gerekiyorsa tekrar tekrar düzenlenir (Görsel 4.3).

Görsel 4.3: Kaba kurgu düzenlemesi

İyi bir kaba kurgu için öneriler şu şekildedir:

- Kaba kurgu, estetik amaç taşımaz; kaba kurguda amaç filmi bütün hâlinde görmektir.
- Devamlılık raporlarına göre seçilen görüntüler izlenerek hangi çekimlerin (plan) kullanılacağına karar verilir.
- Planlar senaryoya uygun olarak timeline (zaman çizgisi) panelinde birbiri ardına eklenir.
- İki plan birbirine bağlanır ve tekrar izlenerek bağlantının doğru olup olmadığına bakılır.
- Her eklenen plan önceki ve sonraki planla uyum içinde olmalıdır.
- Planlar arasındaki geçişlerle uğraşılmaz, sahnelerin hepsi bağlanmadan önce ince ayarlamalar yapılmaz.
- Planlar olabildiğince kısa bağlanmalıdır, uzun planlarla sahneleri gevşetmeye gerek yoktur.
- Eksik olan ya da hatalı olduğu için kullanılamayan planların yeniden çekilmesi sağlanır.
- Sahnelerin tamamı birleştirilerek filmin temposu ve ritmi oluşturulur. Ritmi bozan plan ve sahneler yeniden düzenlenir.
- Diyaloglar düz kesme ile birleştirilir.
- Eksik ses ve diyaloglar belirlenir.
- Ses bandında oyun, kes gibi çekim komutları varsa bunlar temizlenir.
- Daha sonra düzeltilecek ses, ışık ve renk hataları belirlenir.

2. UYGULAMA: KABA KURGU

UYGULAMANIN AMACI: Kaba kurguda planların sıralamasını yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin kaba kurgusunda planları sıralama işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kısa filmin devamlılık akışına uygun listelenen planlarını içeren çekimleri kurgu programında açınız.
2. Seçilen çekimleri izleyerek giriş ve çıkış noktalarını belirleyiniz.
3. Çekimleri belirlediğiniz giriş ve çıkış noktalarından keserek timeline çizelgesinde birbiriri ardına sıralayınız.
4. Sıraladığınız planların senaryo devamlılık akışına uygunluğunu kontrol ediniz.
5. Planların sıralamasında hata varsa düzeltiniz.
6. Kısa filmin senaryo devamlılık akışına uygun sıralamasını sınıf arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmin listelenen planlarını içeren çekimleri kurgu programında açtı.		
2. Çekimlerin giriş ve çıkış noktalarını belirledi.		
3. Çekimleri belirlenen giriş ve çıkış noktalarından keserek timeline çizelgesinde sıraladı.		
4. Sıralanan planların senaryo devamlılık akışına uygunluğunu kontrol etti.		
5. Planların sıralamasında hata varsa düzeltti.		
6. Kısa filmin senaryo devamlılık akışına uygun sıralamasını arkadaşlarıyla birlikte izledi.		

4.1.1. Kurgunun Temel İlkeleri

Planları birbirine bağlarken her bir kesmenin öyküyü ilerletmesi, planlar arasındaki geçişe, duyguya ve devamlılığa uygun olması gerekir. Kesmeler uygun şekilde yapıldığında bağlantı izleyici tarafından fark edilmez ve devamlılık sağlanır. Böylece farklı planlar birleştirilerek tek bir zaman ve mekân algısı yaratılmasına **zaman mekân illüzyonu** (yanılsama) denir. Devamlılık bozulduğunda ise geçişler fark edilir hâle gelir ve yanılsama bozulur. **Devamlılık kurgusu**, kesmelerin ve geçişlerin fark edilmemesi dolayısıyla görünmez olması anlamını taşır. Kesintisizlik kurgusu ya da görünmez kurgu olarak da adlandırılan devamlılık kurgusunun temel amacı izleyicinin kesmeyi fark etmeden filmi kesintisiz takip etmesidir. Doğru şekilde yapılmayan kesmeler ise izleyici tarafından fark edilerek filmin akışını bozar. Planlar arasındaki geçişin devamlılık akışını bozmaması için kullanılan yöntemlerden biri **ana sahne tekniği** kullanmaktır. Ana sahne (master plan) tekniğinde, sahnenin tamamı genel plan ile baştan sona tek bir seferde çekilir. Daha sonra çekilen yakın planlarla kurguda birleştirilir. Klasik bir sahne geniş açı tanıtma planıyla başlar. İzleyicinin dikkatini önemli noktalara çekmek için kullanılan orta ve yakın planlarla devam eder. Tekrar geniş planlar eklenerek bitirilir. Çekim sırasında aynı sahnenin birden fazla kamera ile aynı anda genel plan, orta plan ve yakın plan olarak çekilmesi yöntemi ise kurgu sırasında kolaylık sağlar.

Ancak unutulmamalıdır ki sinema sanatında kesin formüller yoktur. Kurallara sıkı sıkıya uyarak özgün bir sanat eseri ortaya çıkarılamayacağı gibi sanat eseri doğası gereği kendi kurallarını yaratmayı gerektirir. Kurgu tekniklerini bilmek, kurgu yaparken bu kuralları amaca uygun kullanmayı ya da kullanmamayı tercih edebilmeyi sağlar.

Planları birbirine bağlarken dikkat edilmesi gereken temel kurgu ilkeleri şu şekilde sıralanabilir:

Aks Çizgisini Koruma: Çekim değiştiğinde devamlılığın bozulmaması için birbirini izleyen planlardaki kişi ya da objeler yönleri açısından aynı konumda olmalıdır. Bunu sağlamanın temel yolu çekimleri aks çizgisi kuralına uygun yapmak ve kurguda da bu kurala göre birleştirmektir. İki kişinin karşılıklı konuşmasını kurgularken kameranın ters açılarda olduğu planlar art arda birleştirilirse birinci planda sağda olan kişi ikinci planda solda, solda olan kişi ise sağda görünecektir. Ters açıları bu şekilde birbirine bağlamak görüntüde sıçrama yaratır. **Stanley Kubrick**, 1983 yılında çektiği **Cinnet** (1983) adlı filminin lavabo sahnesinde aks çizgisi kuralını bilinçli olarak bozarak karakterin kafasındaki karışıklığı izleyiciye aktarmaya çalışır. Sahnede, ilk planda sağda yazar Jack ve solda garson Gary yer alırken hemen arkasından gelen ikinci plan aks sıçraması yaratarak oyuncuların yer değiştirmiş gibi algılanmasına neden olur (Görsel 4.4). Kubrick'in karakterin yaşadığı zihinsel karışıklığı izleyiciye yansıtma amacında olduğu gibi özel gereksinimler dışında aks sıçraması yaratan bir kurgu ise hatalı olarak kabul edilir.

Görsel 4.4: Aks sıçraması

3. UYGULAMA: AKS ÇİZGİSİ KURALI

UYGULAMANIN AMACI: Aks çizgisi kuralını kavramak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Stanley Kubrick'in Cinnet (1983) adlı filminin aks çizgisi kuralına uygun olmayan sahnelerinin analizi işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Stanley Kubrick'in Cinnet (1983) filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahtayı ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Stanley Kubrick'in Cinnet filmini aks çizgisi kuralına dikkat ederek izleyiniz.
2. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan sahneleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
3. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan geçişlerin yarattığı görsel etkileri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
4. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan geçişlerin sahnelerde verilmek istenen anlama etkisini analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
5. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

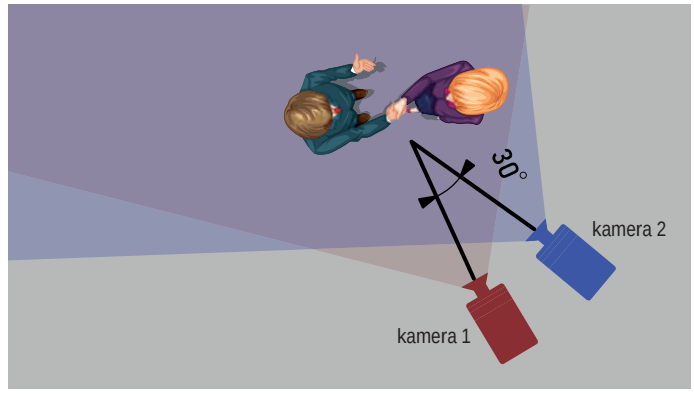
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Stanley Kubrick'in Cinnet filmini aks çizgisi kuralına dikkat ederek izledi.		
2. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan sahneleri analiz ederek tespitlerini not etti.		
3. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan geçişlerin yarattığı görsel etkileri analiz ederek tespitlerini not etti.		
4. Stanley Kubrick'in Cinnet filminde aks çizgisi kuralına uygun olmayan geçişlerin sahnelerde verilmek istenen anlama etkisini analiz ederek tespitlerini not etti.		
5. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

Planlar Arasında Sıçrama Yaratmama: Bir plandan diğerine geçişin rahatsız edici olmaması için iki plan arasında hissedilir derecede bir ölçek farkı olması buna karşın bu farkın rahatsız edecek derecede büyük olmaması gerekir. Çekim ölçekleri arasında az ya da çok fark olması görüntüde akıcılığı engeller. Benzer çekim ölçekleri arasında kesme yapmak iki çekimin ölçekleri arasında boyut olarak yeterli fark olmadığı için sıçrama yaratır (Görsel 4.5). Aynı şekilde aralarında rahatsız edici boyutta ölçek farkı olan çekimler arasında da kesme yapılmamalıdır.

Görsel 4.5: Benzer çekim ölçekleri arasında geçiş

Birbirine yakın iki plan arasında geçiş yapmak dışında bir seçenek yoksa bu planların kamera konumlarının birbirlerine en az **30°** (**30 derece)** farklı olması gerekir. Örneğin iki yakın plan omuz çekim arasında geçiş yapmak zorunlu ise geçişteki sıçramanın daha az rahatsız edici olması için ikinci plandaki kameranın konumu 30 derece yandan olacak şekilde ayarlanmalıdır (Görsel 4.6).

Görsel 4.6: 30° kuralı

Hareket Anında Kesme: Oyuncuların hareket hâlinde olduğu iki planı birbirine bağlarken geçişin göze batmaması için uygun yöntem, hareket bittikten sonra değil hareket anında kesme yapmaktır (Görsel 4.7). Oyuncunun hareketi içindeki kesme planlar arasındaki geçişin fark edilmeyecek kadar yumuşak olmasını sağlar. Hareket anında kesmenin de doğru zamanda olması için planların hareketteki devamlılığı sağlanmalı ve birbirini tamamlaması gerekmelidir. Bunu sağlamak için çekim yapılırken aynı hareket iki planda da baştan sona kaydedilmelidir. Böylece kurgu sırasında planlar arasında geçiş yaparken en doğru yerden kesilerek ölçekler değiştirilebilir. Dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta iki plan arasındaki hareketin hızının da aynı olmasıdır.

Görsel 4.7: Hareket anında kesme

Ritim Yaratma: Kurguda önemli olan filmin dramatik yapısını ve ritmini ortaya çıkaracak bir sıralama yapmaktır. Ritim filmin tempo, hız ve hikâyeyi anlatma düzenini belirler. Çekimlerin sıralamasını senaryo belirler ancak kurgu masasında sahneler ve sahneleri oluşturan planlar dramatik yapıya uygun bir akış oluşturacak şekilde birleştirilir. Filmin genel ritmi planların birbiri ardına eklenme biçimiyle kurgu aşamasında oluşturulur. Her filmin türü ve konusuna göre kendine ait bir ritmi vardır. Dramatik hikâyeler ağır bir ritimle komedi ve aksiyonlar ise hızlı bir ritimle anlatıma daha uygundur. Çekimlerin süresi uzadıkça ritim yavaşlar, çekim süreleri kısaldıkça ritim hızlanır. Genel planlar daha yavaş bir ritimle birleştirilirken yakın planlar kısa ve hızlı geçişlere uygundur. Hikâyesini sınırlı süreleri nedeniyle hızlı ve etkili bir şekilde anlatması gereken kısa filmlerin doğru ritmi yakalamış olması çok önemlidir. Kısa ve keskin kesmeler filmin enerjisini artırırken uzun ve yavaş kesmeler duygusal bir atmosfer oluşturur.

Diyalogları Örtüştürme: Karşılıklı konuşmaları en doğal hâliyle filme taşımanın yöntemi görüntü ve sesleri birbirinin üstüne bindirmektir. Bunu yapabilmek için konuşan kişinin planlarıyla birlikte konuşan kişiyi dinleyen kişinin tepkilerini gösteren planların da çekilmiş olması gerekir. Bu ara görüntülere **tepki planları** denir. Kurgu sırasında tepki planlarının altına konuşmalar eklenir. Böylece tepki planları ile sözler, sözleri dinleyen kişinin tepkileri görülerek duyulmuş olur. Kaba kurgu sırasında sözleri içeren planlar önce olduğu gibi bağlanır. Ardından iki diyalog kanalı kullanılarak tepki planları ile birleştirilir. Diyalogları örtüştürme kurgunun ritmini yakalaması için önemli bir adımdır.

Işık ve Renk Devamlığını Koruma: Farklı zamanlarda ya da farklı çekim açılarında çekilen ancak kurguda birbirini izleyen planlar ışık değerleri bakımından uyumlu olmalıdır. Kadrajdaki kişinin genel planda yüzüne vuran ışık miktarı yakın plana geçildiğinde de devamlılığını korumalıdır. Genel planda gölgede kalan bir yüzün yakın planında aydınlık hâli birbiri ardına eklenemez. Günün farklı saatlerinde farklı ışık koşularında yapılan çekimlerde renklerin devamlılığını sağlamak zorlaşır. Çekimler ilerledikçe gün içinde ortamdaki ışık değişeceği için kurguda bu planlar arka arkaya eklendiğinde renk atlamalarına neden olur. Işık ve renk devamlılığını korumak için kurguda en yakın ışık değerlerine ve renk tonlamalarına sahip planlar seçilmelidir.

4. UYGULAMA: DİYALOGLARI ÖRTÜŞTÜRME

UYGULAMANIN AMACI: Diyalogları örtüştürme uygulaması yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden diyalogları örtüştürme işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Çekimleri gerçekleştirmek için kamera, fotoğraf makinesi ya da çekim yapabilecek bir cep telefonu temin ediniz.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Beşer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Sınıf ortamında geçen iki kişinin karşılıklı konuşmasını içeren kısa bir sinopsis yazınız.
3. Yazdığınız sinopsisin konuşan ve dinleyen kişinin birlikte ve ayrı ayrı olmak üzere çekimlerini içeren çekim senaryosu oluşturunuz.
4. Çekimleri gerçekleştirerek kurgu programına aktarınız.
5. Diyalog ve tepki planlarını iki farklı video kanalında art arda sıralayınız.
6. Videoların görüntü ve sesini birbirinden ayırınız.
7. Tepki planları ve diyalogları birleştiriniz.
8. Tamamlanan kurguyu sınıfta izleyerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Beşer kişilik gruplar oluşturdu.		
2. Sınıf ortamında geçen iki kişinin karşılıklı konuşmasını içeren kısa bir sinopsis yazdı.		
3. Konuşan ve dinleyen kişinin birlikte ve ayrı ayrı olmak üzere çekimlerini içerecek çekim senaryosu oluşturdu.		
4. Çekimleri gerçekleştirerek kurgu programına aktardı.		
5. Diyalog ve tepki planlarını iki farklı video kanalında art arda sıraladı.		
6. Videoların görüntü ve sesini birbirinden ayırdı.		
7. Tepki planları ve diyalogları birleştirdi.		
8. Tamamlanan kurguyu sınıfta izleyerek değerlendirdi.		

Ara Çekim Kullanma: Tepki planlarının konuşma sahnelerinde geçişleri bağlama işlevi taşıması gibi ayrıntı planlar da geçişler içinde ara plan olarak kullanılabilir. Çekimde yapılmış hatalardan dolayı birbirine bağlanamayan iki plan arasına yerleştirilen bir ayrıntı plan çekim hatasını gizler. Arka arkaya geldiğinde sıçrama yaratacak çekimlerin atlama olmadan birleşmesini sağlar (Görsel 4.8).

Görsel 4.8: Ara çekim kullanmak

Sahnenin ana planı çekildikten sonra kurguda kullanılmak üzere tepki planları kaydedilir. Bir sahnede önemli bir dramatik an için çekilmiş bir tepki planı yoksa bile uygun ayrıntı planlar da aynı amaca hizmet edebilir. Ayrıntı plan bu sahne dışında çekilmiş yani devamlılık dışı bile olsa aynı mekân ve ışık düzeninde çekilmiş olmak koşuluyla başka bir sahneden alınabilir. Herhangi bir sahnede ara plana ihtiyaç olması durumunda oyuncularının ifadesiz hâlleri, rahatlıkla tepki planı olarak kullanılabilir. Elde bu amaçla çekilmiş bir görüntü yoksa kaydedilen görüntüler arasında bu planların bulunabileceği en iyi bölümler, kameranın kayda girip oyunun başlamasına kadar olan kısa anlardır.

Ses ve Müzik Kullanma: Kurgu sırasında çekimde kaydedilen doğal ses kullanılacaksa farklı görüntüleri birleştirirken arka plandaki seslerin uyumlu olması gerekir. Eksik olduğu düşünülen bir söz ya da cümle filme sonradan eklenecekse arka plandaki ortam seslerinin aynı olması sağlanmalıdır. Bazı sahnelerin ritmini bulması ve etkisini artırabilmesi için görüntülerin altına dış seslerin eklenmesi gerekebilir. Bu sesler kaba kurguda olduğu hâliyle kullanılır daha sonra ses düzenlemesinde ince ayarlamaları yapılır.

Sahneleri birleştirirken müzik kullanmak filmin ritmi ve temposunu yakalamak için önemlidir. Sonradan değişecek dahi olsa farklı müzik türleri ve çeşitleri denemek filme uygun müzikleri bulmak için fayda sağlayacaktır.

5. UYGULAMA: TEMEL GEÇİŞ İLKELERİ

UYGULAMANIN AMACI: Kaba kurguda temel geçiş ilkelerini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin kaba kurgusunu temel geçiş ilkelerine göre düzenleme işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kısa filmin kaba kurgusunu kurgu programında açınız.
2. Planlar arasındaki geçişlerde sıçrama olup olmadığını kontrol ederek gerekli düzeltmeleri yapınız.
3. Planlar arasındaki geçişlerin aks çizgisine uygunluğunu kontrol ediniz.
4. Planlar arasındaki geçişlerin akıcılığını sağlamak için hareket anında kesme ve ayrıntı plan kullanımı ilkelerini uygulayınız.
5. Diyalog içeren planları tepki planları ile örtüştürerek birleştiriniz.
6. Planlar arasındaki geçişlerin filmin ritim ve bütünlüğüne katkısını kontrol ediniz.
7. Planların renk, ışık ve ses devamlılığını kontrol ediniz.
8. Kaba kurgusu biten kısa filminizi sınıf ortamında izlemek için hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmin kaba kurgusunu kurgu programında açtı.		
2. Planlar arasındaki geçişlerde sıçrama olup olmadığını kontrol ederek gerekli düzeltmeleri yaptı.		
3. Planlar arasındaki geçişlerin aks çizgisine uygunluğunu kontrol etti.		
4. Hareket anında kesme ve ayrıntı plan kullanımı ilkelerini uyguladı.		
5. Diyalog içeren planları tepki planları ile örtüştürerek birleştirdi.		
6. Planlar arasındaki geçişlerin filmin ritim ve bütünlüğüne katkısını kontrol etti.		
7. Planların renk, ışık ve ses devamlılığını kontrol etti.		
8. Kısa filmi sınıf ortamında izlemek için hazırladı.		

4.2. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Kaba kurgu bitip izlendiğinde film ilk kez bir bütün hâlinde ortaya çıkar. Bu izleme sırasında ayrıntılı bir değerlendirme yapılarak filme dair birçok şey keşfedilir ve buna göre yeni kararlar alınır. Ortaya çıkan film anlatılmak istenen hikâye ile örtüşüyorsa sorun yok demektir. Bundan sonra ince kurguya başlanarak filmi estetik olarak düzenlemeye geçilebilir. Ancak film anlatılmak istenen hikâye ile tam olarak örtüşmüyorsa kaba kurgunun yeniden düzenlenmesi gerekir.

Çekilen görüntülerin hikâyeyi anlatmaya uygun olup olmadığı ancak izleme sırasında öğrenilir. Kaba kurgu izlendikçe hikâyenin ilerleyişi boyunca bazı planların değiştirilmesi ya da filmden tamamen çıkarılması gerekebilir. Planlar filmden çıkarılırken görüntülere tarafsız bir gözle bakmak şarttır. Planlar birbirine bağlandıktan sonra hikâye ortaya çıkıyorsa ince ayar düzenlemeleri yapılabilir. Değişikliklerin ardından yenilenen kurgu çalışması tekrar izlenir ve gerekiyorsa tekrar düzenlenir. İzlenen filmin eldeki malzeme ile oluşturulabilecek en iyi film olduğundan emin olunana kadar bu işlemler tekrarlanır (Görsel 4.9).

Görsel 4.9: Kurgu düzenlemesi

Çekilmiş yüzlerce görüntü arasından doğru planları seçmek, kullanılacakları süreleri ayarlayarak onları yan yana sıralamak, üst üste bindirmek, yavaşlatmak, hızlandırmak ve daha birçok yöntemle uygun ritmi yaratmak filmi ortaya çıkarır. Bu nedenle çoğu sinemacıya göre filmin asıl ortaya çıktığı aşama kurgu aşamasıdır. Sadece iki çekimi bir araya getirmek bile başlı başına yeni bir anlam yaratmaktır. Çünkü iki çekim bir araya geldiğinde kendilerinden büyük bir bütünü ortaya çıkarır ve kendi anlamlarının dışında farklı bir anlam taşır.

Değerlendirme yapılırken ham görüntülere karşı tarafsız olmak uygulanması gereken kuralların başında gelir. Filme bir ritim kazandırabilmek için ham görüntüler şekillendirilerek ayıklanmalıdır. Çekim senaryosuna bağlı çalışılmış ve tüm görüntüler başarıyla çekilmiş olsa da kurgu aşamasında bazı bölümlerin filmden atılması gerekebilir. Yeri geldiğinde çok sevilerek çekilen ancak kurgu sırasında filmin ileriye doğru akışına katkısı olmadığı görülen planlar hatta tüm bir sahne bile filmden çıkarılabilir.

Kaba kurgusu bitmiş bir film izlenip filmin planları değerlendirildiğinde temel ölçüt her bir planın gerekli olup olmadığının belirlenmesidir. Bir planın kullanılmaması kurguda eksiklik yaratmıyorsa sadece güzel olduğu için kullanılmamalıdır. Aksi durumda film gereksiz cümlelerle uzatılmış sıkıcı bir konuşmaya benzer. En az malzemeyle en etkili sonuca ulaşmak hedeflenmelidir. Önemli olan planların bir araya geldiğinde bir ritim ve bütün oluşturmasını sağlamaktır. Filmin dramatik yapısı oluşturulurken hikâyenin ne şekilde, hangi sırayla, hızla ve ritimle anlatılacağını bulmak esastır. Görüntüler birçok değişik şekilde bir araya getirilerek farklı etkilere sahip bir bütün oluşturabilir. Görüntülerin birleştirilme şekli izleyicinin dikkatini yönlendirir ve duygularını ortaya çıkarır. Örneğin kısa planların hızlı bir tempoyla birleştirilmesi heyecan ve gerilim yaratır. İki plan arasında gidip gelen bir kurgulama merak duygusunu tetikler. Art arda gelen planların kısa ve hızlı kesmeler ile birleştirildiği bir kurguda beklenti giderek artar.

Psikolojik gerilim türünün ustası **Alfred Hitchcock**'un filmleri kurgunun gerilim yaratma etkisini en iyi yansıtan örnekleri içerir. 1958 yılı yapımı **Vertigo** (Görsel 4.10) adlı filminin açılış sahnesi giderek yakınlaşan ayrıntı planların birbirine eklenmesiyle başlayarak daha ilk sahnede merak ve beklenti duygusunu yükseltir. 1960 yılı yapımı **Sapık** adlı filmindeki iki dakikalık duş sahnesini kurgularken her biri iki ya da üç saniye süren yetmişten fazla planı hızlı kesmelerle birleştiren yönetmen, art arda gelen bu hızlı kesmelerle sahnenin gerilim duygusunu doruk noktasına taşır.

Görsel 4.10: Vertigo (1958)

6. UYGULAMA: KURGUDA PLANLARIN SIRALAMASI

UYGULAMANIN AMACI: Kurguda planların sıralamasının anlatıya etkisini analiz etmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesinin kurgusunun analizi işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Alfred Hitchock'un Vertigo filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahtayı ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesini izleyiniz.
2. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların sıralamasını analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
3. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların nasıl bir araya getirildiğini analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
4. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların sıralamasında yapılan tercihlerin yarattığı etkileri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
5. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların sıralamasında yapılacak değişikliklerin anlatıya etkisini analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
6. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Vertigo filminin açılış sahnesini izledi.		
2. Açılış sahnesindeki planların sıralamasını analiz etti.		
3. Açılış sahnesindeki planların nasıl bir araya getirildiğini analiz etti.		
4. Açılış sahnesindeki planların sıralamasında yapılan tercihlerin yarattığı etkileri analiz etti.		
5. Açılış sahnesindeki planların sıralamasında yapılacak değişikliklerin anlatıya etkisini analiz etti.		
6. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

7. UYGULAMA: KURGUDA PLANLARIN SIRALAMASI-2

UYGULAMANIN AMACI: Kurguda planların sıralamasının anlatıya etkisini uygulamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesinde planların sıralamasını değiştirme işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesini kurgu programında proje penceresinde açınız.
2. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların birleşme noktalarını belirleyiniz.
3. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planları birleşme yerlerinden keserek birbirlerinden ayırınız.
4. Alfred Hitchock'un Vertigo filminin açılış sahnesindeki planların sıralamasını değiştirerek yeniden kurgulayınız.
5. İki sahneyi karşılaştırarak planların sıralamasında yapılan değişikliklerin anlatıya etkisini not alınız.
6. Planların sıralamasında yapılan değişikliklerin anlatıya etkisini sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Açılış sahnesini kurgu programında proje penceresinde açtı.		
2. Açılış sahnesindeki planların birleşme noktalarını belirledi.		
3. Açılış sahnesindeki planları birleşme yerlerinden keserek birbirlerinden ayırdı.		
4. Açılış sahnesindeki planların sıralamasını değiştirerek yeniden kurguladı.		
5. İki sahneyi karşılaştırarak planların sıralamasında yapılan değişikliklerin anlatıya etkisini not aldı.		
6. Planların sıralamasında yapılan değişikliklerin anlatıya etkisini sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

Filmin son kopyası mümkünse büyük ekran projeksiyon cihazında izlenmelidir. Filmin büyük ekranda izlenmesi kurgu masasının küçük ekranında gözden kaçırılabilen detayların tespiti için önemlidir (Görsel 4.11). Filmi büyük perdede izlemek filmin ritmini ve akışını daha iyi değerlendirmeyi sağlar. Filmin seyirci karşısına çıkacağı boyut ve formatta izlenip değerlendirilmesi hata payını azaltır. Kaba kurgusu yapılmış bir filmi ekip dışından seyircilere izletmek ve onların yorumlarını almak kurgunun devamlılığı için faydalıdır. Hikâyenin seyirci tarafından doğru anlaşılıp anlaşılmadığı veya hikâyenin seyircide istenen etkiyi yaratıp yaratmadığı gibi veriler anlatının başarısı için önemlidir. Kaba kurgusu yapılmış bir film değerlendirilirken tarafsız seyircilerin bakış açıları yönetmen ve kurgucu için yol göstericidir.

Görsel 4. 11: İzleme ve değerlendirme

Kurgu sırasında her bir sahne için ayrı bir sekans açıp filmin montajını sekanslara bölerek yapmak daha sonra yapılabilecek düzeltmelerde kolaylık sağlar. Tamamlanmış sahnelerin oluşturduğu tüm bu sekanslar en sonunda tek bir sekansta toplanarak birleştirildiğinde filmin ilk versiyonu tamamlanmış olur. Filmin kaba kurgusu biten bu ilk versiyonu sonrasında bir takım değişiklikler yapmak gerekebilir. Bu değişikliklere film sektöründe **revizyon** adı verilir.

Sahneler üzerinde revizyon yaparken sahnenin bulunduğu sekansın kopyası alınır ve bu kopya "sahne 1" olarak adlandırılır. Gerekli değişiklik kopya sekans üzerinde yapıldığında sahnenin iki farklı versiyonu iki farklı sekansta izlenerek aralarında değerlendirme yapılabilir. Yapılan revizyonlara göre kopyalanarak çoğaltılan sekans sayısı artırılabilir. En son yapılan izlemelerde en iyi olduğu düşünülen sahnenin bulunduğu sekans filmin içinde yerini alırken diğer sekans alternatifleri elenerek silinir.

Filmin tüm revizyonlardan geçerek yaratıcı ekip tarafından son şekline getirilmesi **filmin bağlanması** olarak adlandırılır. Filmin bağlanmış olması plan ve sahne sıralamasının uzunluğunun artık değişmeyeceği anlamına gelir. Bu aşamada film ince kurguya geçmiştir. Dublaj, ses miksajı, renk düzenleme, görsel efektler ve kopyalama olmak üzere çekim sonrası çalışmalar devam edecektir.

8. UYGULAMA: İZLEME VE DEĞERLENDİRME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa film çalışmasının kurgusunu değerlendirmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kaba kurgusu biten kısa film çalışmanızı tüm ekiple birlikte izleme ve değerlendirme işlemlerini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Video kurgu programının yüklü olduğu bir bilgisayar, mikrofon, kulaklık ya da hoparlör temin ediniz.
2. Tüm ekibin filmi rahatça izleyebilmesi için akıllı tahtayı hazırlayınız.
3. Bilgisayarı ekrana bağlamak için aktarım kabloları temin ediniz.
4. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kurgu bilgisayarına aktarım kablolarını takınız.
2. Kaba kurgusu biten filminizi akıllı tahtaya aktarınız.
3. Filminizi tüm ekip arkadaşlarınızla birlikte akıllı tahtada izleyerek değerlendiriniz.
4. Kısa filmin kurgusu hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
5. Kısa film kurgusunda değiştirilecek yerler varsa not alınız.
6. Kısa filmde değiştirilecek yerleri düzeltiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kurgu bilgisayarına aktarım kablolarını taktı.		
2. Kaba kurgusu biten filmi akıllı tahtaya aktardı.		
3. Filmi akıllı tahtada izleyerek değerlendirdi.		
4. Kısa filmin kurgusu hakkındaki düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaştı.		
5. Kısa film kurgusunda değiştirilecek yerleri not aldı.		
6. Kısa filmde değiştirilecek yerleri düzeltti.		

4.3. SESLENDİRME

Çekim sonrası işlemlerde görüntü kurgusu kadar önemli bir diğer aşama da ses kurgusu ve miksajdır. Bu aşamada filmin ses dünyası oluşturulur. Ses, mekân ve zaman yaratma özelliği ile filmin gerçekliğine katkı sağlayarak görüntülerin anlatım gücünü artırır. Görüntülerle bütünleşerek filmin atmosferini ve kurgusal ritmini yaratır.

Bir filmde sesi oluşturan üç temel katman vardır. Bu katmanların birincisi **diyalog**, ikincisi **ses efektleri**, üçüncüsü **müzik**tir. Diyalog, müzik ve efektlerin filme katkıları; atmosfer ve gerçeklik duygusu oluşturmak, zaman ve mekân yaratmak, devamlılık sağlamak, görüntüyle gösterilemeyecek durumları anlatmak ve karakterlerin psikolojik durumlarını aktarmak olarak sıralanabilir.

Dramatik yapımlarda ses ögesi, bilgiden çok duygu aktarımı sağlar ve duygular üzerinde görüntülerden daha etkilidir. Görüntü %70 bilgi, %30 duygu aktarımı yaparken ses %70 duygu, %30 bilgi aktarımı sağlar. Bu nedenle ses ögesi görüntülerin anlamını ve dramatik etkiyi güçlendirir. Sahnede verilmek istenen duygunun etkisini artırarak seyirciyi yönlendirme amacıyla kullanılır. Filmin genelinde ya da belirli bir sahnede yaratılmak istenen hüzün, gerilim, sevinç ya da mutluluk gibi psikolojik etkiler ses ögelerinin desteğiyle seyirciye rahatlıkla aktarılır. Seyircinin karakterlerin iç dünyalarını anlaması ve bağ kurması desteklenir.

Filmi oluşturan sesler kaynağına göre diegetik olan ve diegetik olmayan ses olarak ikiye ayrılır. **Diegetik ses**, film dünyasında hikâyenin bir parçası olarak duyulan seslerdir. Sahnedeki karakterlerin duyduğu konuşmalar, televizyon sesi, araba kornaları, kuş cıvıltıları gibi mekândan gelen tüm seslerden oluşur. **Diegetik olmayan ses**, kaynağı film dünyasında olmayan dış ses, efekt, müzik gibi sahnenin dışından gelen seslerdir. Bu sesler filme çekim sonrası aşamada eklenir. **Dış ses**, hikâyeyi açıklamak ya da pekiştirmek için kullanılan anlatıcı sesidir. Stüdyo ortamında kaydedilir.

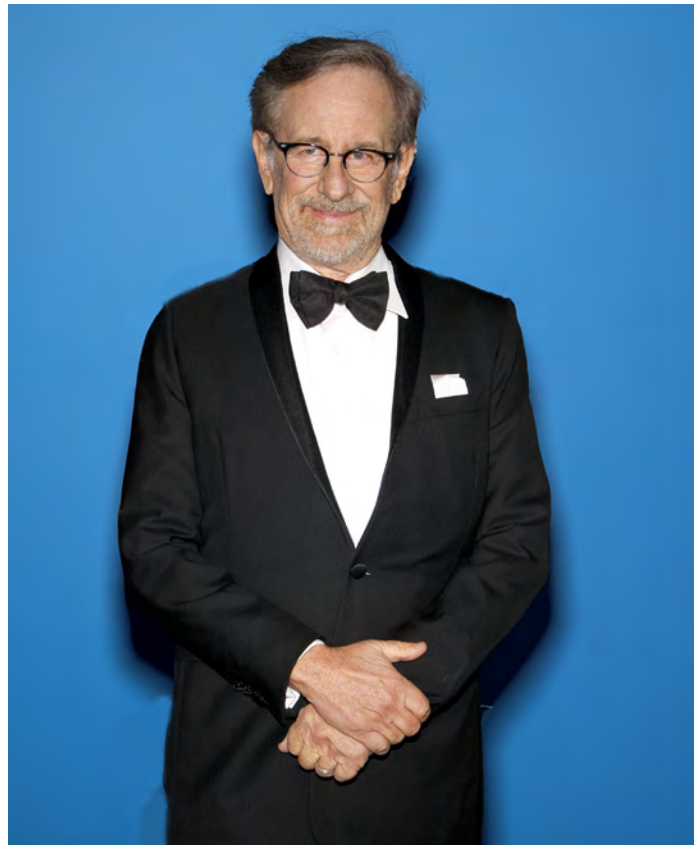
Bir filmin ses kuşağında asla boşluk olmamalıdır. Sessiz planların bile bir sesi vardır. Örneğin ıssız bir ormanda geçen bir sahnede ateşte tutuşan çıralar, rüzgârın uğultusu ya da uzaktan gelen hayvan ulumaları çekimleri daha gerçekçi kılar. Dikkat edildiğinde çok sessiz bir odada bile her zaman bazı sesler duyulur. Elektronik eşyalardan gelen cızırtılar, dışarıdan gelen belirsiz gürültüler, trafik ya da rüzgâr sesi vb. Bunların hepsi içinde bulunulan mekânın ses profilini oluşturur. **Atmosfer sesi**, filmin çekildiği mekânda kaydedilen arka fon sesidir (Görsel 4.12). Kurguda çekimleri birleştirme işlevi taşır. Çekim yapılan mekânlarda her çekimin sonunda en az 30 saniye atmosfer sesi kaydetmek önemlidir.

Görsel 4.12: Atmosfer sesi kaydı

Sesin görüntü yaratma özelliği vardır. Bu özelliği ile filmlerde görüntüyle gösterilemeyecek olayların anlatılması amacıyla kullanılabilir. Ekranın karanlık olduğu anlarda verilen sesler seyircinin zihninde görüntü oluşumunu sağlar. Örneğin çekimi zorlayıcı olan kaza vb. sahneler siyah ekranda sadece ses efektleri kullanılarak anlatılabilir. Ses görüntünün yerine geçebildiği gibi dramatik etkisiyle çekim sırasında oluşan hataların dikkat çekmesini de engeller.

Steven Spielberg, **Jaws** (1975) adlı gerilim filminin kurgusu sırasında köpek balığı maketiyle çekilen sahnelerde maket yeterince gerçekçi durmadığı için bu çekimleri kullanmaktan vazgeçer (Görsel 4.13). Bu sahnelerde köpek balığını göstermek yerine köpek balığının kahramana yaklaştığını vurgulayan bir tema müziği kullanmayı seçer. Film gösterime girdiğinde tüm zamanların en büyük gişe rekoruna sahip olur ve Jaws başarısının büyük kısmını **John Williams**'ın bestelediği iki notalı müzik ile harmanlanan kurgusuna borçludur. Jaws, 1976 yılı Akademi Ödülleri'nde En İyi Ses Miksajı ve En İyi Film Müziği Oscarı başta olmak üzere pek çok festivalde de en iyi ses ve müzik ödüllerini kazanır

Görsel 4.13: Steven Spielberg

Planlar arasındaki geçişlerde ses ve müzik kullanımı kurguda devamlılığa katkı sağlar. Kurgu yaparken sahneleri birbirine bağlama amacıyla sesi kullanma yöntemine **ses köprüsü** denir. Bu yöntemde ses köprü görevi görerek birbiriyle bağlantısız planlar arasındaki geçişlerde bütünlük sağlar. Üst üste binen sesler geçişleri yumuşatarak bir plandan diğerine geçişi kolaylaştırır. İlk sahnenin görüntüsü biter ikinci sahnenin görüntüsü başlar ancak ilk sahnedeki ses, müzik ve efektler bir süre daha duyulmaya devam ederek iki sahneyi birbirine bağlar. Bu yöntem kurguda devamlılığı sağlamak amacıyla kullanılan en yaygın yöntemlerden biridir.

9. UYGULAMA: SES KURGUSU ANALİZİ

UYGULAMANIN AMACI: Ses kurgusu analizi yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Steven Spielberg'in Jaws (1975) adlı filmini izleyerek filmde seslerin nasıl mikslendiğinin, ses efektlerinin ve müziğin hangi amaçla kullanıldığının analizi işlemlerini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Steven Spielberg'in Jaws filmini temin ediniz.
2. Filmi izleyebilmek için akıllı tahtayı ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Steven Spielberg'in Jaws filmini izleyiniz.
2. Jaws filminde yer alan sesleri atmosfer sesi, ses köprüsü, dış sesler şeklinde not alınız.
3. Jaws filminde kullanılan ses efektlerini tespit ederek not alınız.
4. Jaws filminde kullanılan müziğin kullanım yerlerine göre amacını not alınız.
5. Aldığınız notlara göre ses kurgusunun ve müziğin filme etkisini inceleyiniz.
6. Değerlendirmenizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Jaws filmini izledi.		
2. Jaws filminde yer alan sesleri atmosfer sesi, ses köprüsü, dış sesler şeklinde not aldı.		
3. Jaws filminde kullanılan ses efektlerini tespit ederek not aldı.		
4. Jaws filminde kullanılan müziğin kullanım yerlerine göre amacını not aldı.		
5. Ses kurgusunun ve müziğin filme etkisini değerlendirdi.		
6. Değerlendirmesini sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

4.3.1. Diyalog

Diyaloglar oyuncuların konuşmalarından oluşur ve filmin ses açısından en önemli unsurudur. Ses kurgusunun en önemli görevi tüm diyalogların seyirci tarafından duyulmasını sağlamaktır. İlk olarak çekimlerde kaydı alınan sesler incelenerek temiz ve kirli sesler olarak ayrılır. Diyalogların anlaşılmasını engelleyen kamera gürültüsü, çekim komutları gibi istenmeyen sesler uygun tekniklerle temizlenebilir. Ancak yapılan işlemlere rağmen yeterli ölçüde temizlenemeyen diyalogların bir kısmının ya da tamamının dublaj yapılması gerekir.

Filmlerde ses, çekim sırasında canlı olarak ya da çekim sonrasında seslendirme ve dublaj yapılarak kaydedilir. Farklı mikrofonlar mikrofonlar aracılığıyla kamera ya da ses kayıt cihazlarına kaydedilen sesler kurgu sırasında görüntülerle senkronize edilerek birleştirilir.

Seslendirme ve dublaj teknikleri ise çekim sonrasında stüdyo ortamında gerçekleştirilir. Belgesel, haber, eğitim, reklam ya da tanıtım filmlerinde kullanılacak metnin okunarak görüntü üzerine kaydedilmesine **seslendirme** denir. Metni seslendirecek kişinin iyi bir diksiyona ve uygun ses tonuna sahip olması ya da ses tonunu uygun şekilde kullanabilmesi önemlidir. **Dublaj** ise diyalogların filmin üzerine sonradan kaydedilmesidir. Yabancı dildeki filmlerin orijinal diyalog metinlerinin istenen dildeki çevirisi stüdyo ortamında dublaj sanatçıları tarafından seslendirilerek kaydedilir. Daha sonra filmin diğer sesleri ile birleştirilir. Dublaj tekniğinde oyuncular filmin görüntülerini izleyerek dublaj yönetmeni eşiliğinde diyalogları yeniden canlandırır (Görsel 4.14). Dublaj sanatçısı, sahnedeki duyguyu sesine yansıtmalı, seslendirdiği oyuncunun ruh hâline bürünmelidir. Kayıt sırasında ekrandaki oyuncunun dudak hareketleriyle senkronun sağlanması görüntü ve sesin uyumlu olması için çok önemlidir. Bu nedenle dublaj sanatçılarının iyi bir diksiyon ve ses kullanımının yanında oyunculuk yeteneği de olmalıdır.

Görsel 4.14: Dublaj çalışması

10. UYGULAMA: SESLENDİRME

UYGULAMANIN AMACI: Çekim sonrası işlemlerden seslendirme çalışması yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden seçtiğiniz bir videoya kendi hazırladığınız bir metnin seslendirme işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Ses kaydı için ses kayıt cihazı temin ediniz.
4. Seslendirme yapılacak video kaydı hazırlayınız.
5. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Seslendirme yapılacak videoyu hazırlayınız.
2. Seslendirme için videoya uygun bir metin yazınız.
3. Seslendirme metnini ses kaydına uygun ortamda kaydediniz.
4. Ses kayıtlarını kurgu programında video ile birleştirerek kurgulayınız.
5. Seslendirme çalışmanızı sınıf ortamında arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Seslendirme yapılacak videoyu hazırladı.		
2. Seslendirme metnini ses kaydına uygun ortamda kaydetti.		
3. Seslendirme için videoya uygun bir metin yazdı.		
4. Ses kayıtlarını kurgu programında video ile birleştirerek kurguladı.		
5. Seslendirme çalışmasını sınıf ortamında arkadaşlarıyla değerlendirdi.		

11. UYGULAMA: DUBLAJ ÇALIŞMASI

UYGULAMANIN AMACI: Çekim sonrası işlemlerden dublaj çalışması yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden istediğiniz bir çizgi filme dublaj çalışması yapma işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Ses kaydı için ses kayıt cihazı temin ediniz.
4. Dublaj yapılacak video kaydı hazırlayınız.
5. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Dublaj yapılacak çizgi film videosunu hazırlayınız.
2. Dublaj için videoya uygun bir metin yazınız.
3. Yazdığınız metni ses kaydına uygun ortamda kaydediniz.
4. Ses kayıtlarını kurgu programında video ile birleştirerek kurgulayınız.
5. Kurguda hazırlanan dublaj örneğini öğretmene teslim ediniz.
6. Dublaj çalışmanızı sınıf ortamında arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Dublaj yapılacak videoyu hazırladı.		
2. Dublaj için videoya uygun bir metin yazdı.		
3. Yazdığı metni ses kaydına uygun ortamda kaydetti.		
4. Ses kayıtlarını kurgu programına aktarıp video ile birleştirdi.		
5. Kurguda hazırlanan dublaj örneğini öğretmene teslim etti.		
6. Dublaj çalışmasını sınıf ortamında arkadaşlarıyla değerlendirdi.		

4.3.2. Ses Efektleri

Bir filmde diyalog ve müzik dışında kalan tüm sesleri kapsayan ses efektleri doğal seslerin kaydedilmesi ya da yapay düzenleme ile oluşturulur. Farklı duyguları vermek için ses bandında birçok ses efekti bir arada kullanılabilir. Mutluluk, üzüntü, gerilim ya da korku gibi tüm duygu durumları ses efektleriyle yönlendirilebilir. Efektler filmde verilmek istenen anlama direkt katkı sağlar. Kuş cıvıltılarının filme kattığı etki ile fırtınalı bir gecede baykuş seslerinin kattığı etki tamamen farklıdır. Efektlerle çekimler sırasında kayda alınan doğal ortam seslerini güçlendirmek ya da tamamen farklı bir ses atmosferi yaratmak mümkündür. Örneğin sağanak yağmur çekimlerine eklenen gök gürültüsü sesi korku filmlerindeki gerilim etkisini artırır.

Foley tekniği, ses efektlerinin çekim sonrasında farklı materyaller kullanılarak stüdyoda kaydedilmesidir. Yaratıcısı **Jack Foley**'in ismini almıştır. Çekim sırasında arka planda kalan kapı açma, su doldurma, kumaş hışırtıları, yürüme gibi tüm sesler stüdyo ortamında yeniden kaydedilir. İhtiyaç duyulan tüm sesler **foley stage** adı verilen tahta, taş, çakıl, kum, yaprak vb. çeşitli malzemelerle döşeli bir platform kullanılarak elde edilir. Foley aşamasında film ekranda akarken efektörlerin çeşitli malzemeler kullanarak yarattığı sesler görüntülerle eş zamanlı olacak şekilde kaydedilir. (Görsel 4.15).

Görsel 4.15: Foley çalışması

Günlük yaşamda doğal olarak oluşan seslerin dışında farklı ortamlarda meydana gelebilecek tüm sesler foley tekniği ile oluşturulabilir. Efektörler çekimler sırasında elde edilemeyen sesleri stüdyoda yaratarak filme ekler. Örneğin **Titanik** (1997) filminde geminin batarken çıkardığı ses için buz plakasının kırılış sesi başka seslerle birleştirilerek kullanılmıştır.

12. UYGULAMA: FOLEY ÇALIŞMASI

UYGULAMANIN AMACI: Foley çalışması ile ses efektleri hazırlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden foley çalışması ile beş adet ses efekti hazırlama işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. Ses kaydı için ses kayıt cihazı temin ediniz.
4. Ses efektlerini oluşturmak için gereken malzemeleri hazırlayınız.
5. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Foley hazırlama aşamasını araştırınız.
2. Ses kaydı için ses efekti örnekleri belirleyiniz.
3. Seçtiğiniz ses efektlerini oluşturmak için gerekli malzemeleri hazırlayınız.
4. Ses efektlerini ses kaydına uygun ortamlarda kaydediniz.
5. Ses efektlerini kurgu programına aktarıp kullanıma hazır olarak kaydediniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Foley hazırlama aşamasını araştırdı.		
2. Ses kaydı için ses efekti örneklerini belirledi.		
3. Seçtiği ses efektlerini oluşturmak için gerekli malzemeleri hazırladı.		
4. Ses efektlerini ses kaydına uygun ortamlarda kaydetti.		
5. Ses efektlerini kurgu programına aktarıp kullanıma hazır olarak kaydetti.		

4.3.3. Müzik

Müzik filmin en önemli temel katmanlarından biridir. Film için özgün bestelenebileceği gibi telif anlaşması yapılarak profesyonel şarkılardan ya da telifsiz müziklerden de seçilerek kullanılabilir. Filmle bütünleşen müzikler yaratılmak istenen anlamı güçlendirir, hikâyeye daha yüksek bir duygusal seviye katar. Sahnelerde yaratılmak istenen farklı duygu durumları için farklı müzik türleri seçilir. Duygusal, hüzünlü, enerjik, neşeli ya da kışkırtıcı müzikler algıyı yönlendirerek aktarılmak istenen duyguları seyirciye taşır. Müzik görüntülerle aktarılan duyguları değiştirme gücüne sahiptir.

Film müziği besteciliği yetenek ve uzmanlık isteyen profesyonel bir meslektir. Besteci, yönetmenle birlikte çalışarak her sahne için uygun müziği ayrı ayrı besteler. Sinema tarihinin unutulmaz film bestecileri arasında **Ennio Morricone** ve **John Williams** sayılabilir.

Popüler şarkıcıların var olan müzikleri filmde kullanılmak istenildiğinde izin alınarak telif hakkı ödenmelidir. Müzisyenin ve şarkının popülerliğine göre telif ücretleri farklılaşır. Telifsiz müzik kütüphaneleri farklı türde pek çok müzik içerdikleri için sınırlı bütçesi olan yönetmenler ya da öğrenciler için çok işlevseldir.

Nerede ve ne tür bir müzik kullanılacağı filmin türüne göre değişir. Bir romantik komedi ile bir gerilim filmi için kullanılacak müzik doğal olarak birbirinden çok farklıdır. Ancak temel olarak film müzikleri belirli işitsel motiflerle belirli duygu durumlarını yaratır. Film müzikleri sahnenin aksiyonuna ve kurgunun ritmine katkı sağlayacak şekilde kullanılır (Görsel 4.16). **Quentin Tarantino** 1992 yılında çektiği **Rezervuar Köpekleri** adlı filminde sahnenin aksiyonuyla çelişen müzikler kullanarak bu yaklaşımı tersine çevirir. Şiddet içeren sahnelerdeki neşeli pop şarkıları görüntüyle müzik arasında güçlü bir zıtlık yaratır. Neşeli müziklerin görüntülerle yarattığı olumsuzluk şiddet sahnelerinin seyircide yarattığı rahatsızlığın daha da çok hissedilmesini sağlar.

Görsel 4.16: Film müziği kullanımı

Bir müzik temasının bir insan, düşünce ya da durumla bağdaştırılacak şekilde film boyunca tekrarlanmasına **leitmotif** (yinelemeli motif) denir. En çok bilinen leitmotiflere örnek olarak Jaws filminde köpek balığı her yaklaştığında duyulan iki notalı müzik ile Yıldız Savaşları filminde kötü karakter Darth Vader'in her ortaya çıktığında duyulan heyecanlı müzik verilebilir.

13. UYGULAMA: LEITMOTİFLER

UYGULAMANIN AMACI: Filmde kullanılan leitmotiflerin hikâyeye katkısını analiz etmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin hikâyeye ve karakterlerin geliştirilmesine sağladıkları katkıyı saptama, her birinin taşıdığı özellikleri analiz etme işlemlerini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Yıldız Savaşları filmini temin ediniz.
2. Yıldız Savaşları filmini izleyebileceğiniz akıllı tahta ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Yıldız Savaşları filmini ses ve müziklerine dikkat ederek izleyiniz.
2. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotifleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
3. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin hikâyeye sağladıkları katkıyı analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
4. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin karakterlerin geliştirilmesine sağladıkları katkıyı analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
5. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin her birinin taşıdığı özellikleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
6. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Yıldız Savaşları filmini ses ve müziklerine dikkat ederek izledi.		
2. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotifleri analiz etti.		
3. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin hikâyeye sağladıkları katkıyı analiz etti.		
4. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin karakterlerin geliştirilmesine sağladıkları katkıyı analiz etti.		
5. Yıldız Savaşları filminde kullanılan leitmotiflerin her birinin taşıdığı özellikleri analiz etti.		
6. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

4.3.4. Ses Kurgusu

Kurgu masasında sıra ses kurgusuna geldiğinde bütün sesler bir araya getirilerek bu seslerin görüntülerle bir bütün oluşturmaları sağlanır. Sözler, efektler ve müzik farklı ses kanallarına döşenerek her biri ayrı ayrı teknik işlemlerden geçirilir. Her bir ses kanalına ve hepsinin birleştirildiği ortak kanala ayrı ayrı ses çıkışı hazırlanır. **Final mix** adı verilen son aşamada tüm kanallar birleştirilir ve filmin yayınlanacağı yayın sistemine uygun olarak ses yönlendirmeleri yapılır.

Görüntü kurgusu bitip ses kurgusuna başlandığında ilk olarak çekim sırasında kaydedilen diyaloglar gözden geçirilir. Filmdeki herhangi bir diyaloğun anlaşılmaması kabul edilemez. Öncelikle tüm diyalogların ses seviyeleri duyulabilecek şekilde ayarlanarak yeniden düzenlenir. Ana sesler ön plana çıkarılır ve arka plan sesleri uygun seviyelerde kalacak şekilde kısılır. Sorunlu kaydedilmiş diyaloglar varsa uygun efektlerle ya da başka çekimlerin sesleriyle yamanarak düzeltilir. Bu işlemlerle hataları düzeltilemeyen diyaloglar stüdyo ortamında yeniden kaydedilir. **ADR (Automatic Dialog Replacement)** adı verilen yöntem tüm filme dublaj yapmak yerine sadece ihtiyaç duyulan bölümlerin kaydını almayı sağlar. Bu yöntemde dublaj yapılacak bölüm arka arkaya oynatılarak oyunculara izletilir. Böylece oyuncu tekrar sahnedeki duygunun içine girerek dublajı gerçekleştirir.

Karakterlerin düşüncülerini aktaran ya da sahneler arasında bağlantı sağlayan dış ses (anlatıcı sesi) kayıtları da bu aşamada yapılır. Ses kaydı yalıtım şartları sağlanmış ses kabinlerinde uygun mikrofon ve teknik cihazlarla gerçekleştirilir (Görsel 4.17). Kayıt aşamasında filme uygun ses perspektifinin yaratılması önemlidir.

Görsel 4.17: Ses kabini

Tüm bu işlemler görüntü ve ses eş zamanlı olacak şekilde düzenlenir. Ses bandının görüntüleri tamamlaması çok önemlidir. Her ses kaynağı farklı bir kanala kaydedilerek her birinin ne zaman, nerede duyulacağı, hangi seslerin üst üste bineceği ayarlanır. Bu aşamada bir dublaj formu tutularak kanal dökümü yapılması kurgunun takibini kolaylaştırır.

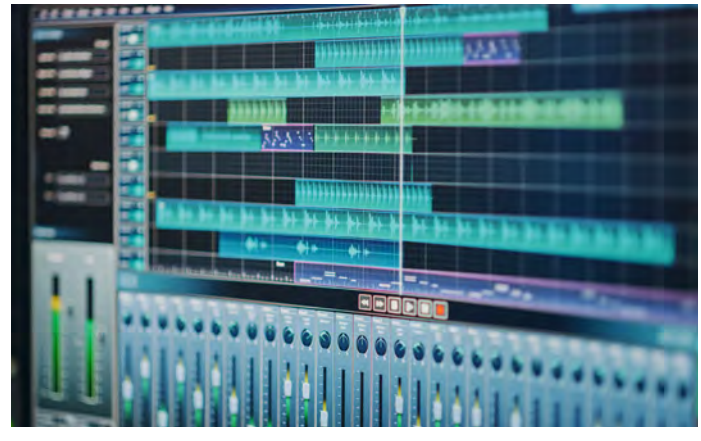
Kanalların düzenlenmesi yapılırken ilk iki kanal diyaloglara ayrılmalı ve **damalı kurgu** yapılmalıdır. Damalı kurguda bir konuşma birinci kanaldaysa onu izleyen konuşma ikinci kanala yerleştirilir ve sonraki konuşma tekrar birinci kanalda olacak şekilde devam edilir. Böylece konuşmalar birbirini üzerine düşürülebilir.

Görme ve işitme duyuları farklı algılama prensiplerine dayanır. Sinema perdesinde her zaman yalnızca tek bir plan görünür ve görüntü dikkati yönlendirerek istediği yöne çeker. Ancak kulak gözden farklı olarak aynı anda her yönden gelen tüm farklı seslere duyarlıdır. Pek çok farklı ses bir arada duyulur. Ortamdaki seslerin arasına yeni bir ses eklendiğinde diğerlerini yok etmez, bütünün bir parçası olur. Bu nedenle ses kurgusu mantığı görüntü kurgusu mantığından farklı prensiplere dayanır. Ses düz kesmeler yerine erime ve geçmelerle birleşir. Tüm sesler birbirine harmanlanır. Farklı ses kayıtlarının birleşme noktaları **geçiş efekti** ya da **anahtar kareler** ile yumuşatılır (Görsel 4.18). Aksi takdirde ses geçişleri fark edilir. Aynı şekilde müzikler de giriş ve çıkışları **kararma-açılma** efektleriyle yumuşatılarak kullanılır. Bu işlemler sırasında kanallar arasında hiçbir atlama ve boşluk kalmamasına çok dikkat edilmelidir.

Görsel 4.18: Ses dosyalarını birleştirme

Diyaloglar tamamlanıp temizlendikten sonra sıra miksaj yapmaya gelir. **Miksaj**, çekim sırasında ve sonrasında kaydedilmiş tüm seslerin bir araya getirilmesidir (Görsel 4.19). Diyalog kanallarına ilave olarak efektler ve müzik de farklı ses kanallarına eklenip birleştirilir. Miksaj sırasında her kanalın ses seviyesi tek tek ayarlanır, birbirine uyumu sağlanır. Miksaj ses seviyeleri vumetre göstergesinden takip edilir. Bu gösterge hiçbir zaman kırmızı olmamalıdır. Kırmızı renk seste bozulma var demektir. Ancak filmin genel ses seviyesinin izlenen her ortamda duyulur aralıkta olması için vumetre göstergesi çok düşük değerlerde de kalmamalıdır. Son olarak filmin yayınlanacağı dağıtım sistemine göre mono (tek kanal) ya da stereo (çift kanal) olarak yönü ve yayınlanacağı platforma göre frekans aralığı belirlenir. Böylece filmin ses kuşağı tamamlanır.

Görsel 4.19: Ses miksajı

14. UYGULAMA: SES KURGUSU

UYGULAMANIN AMACI: Ses kurgusu yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin ses kurgusu işlemini belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Ses kaydı almak için ses kayıt cihazı, mikrofon ve kulaklık hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kaba kurgusu biten kısa filminizi kurgu programında açınız.
2. Tüm planların seslerini kontrol ederek ses kaydında sorun olan planları tespit ediniz.
3. Ses seviyelerinde sorun olan planları uygun frekans seviyelerine getirerek olması gereken seviyeye ayarlayınız.
4. Kayıt sırasında meydana gelen teknik sorunları uygun ses efekt ve ayarlamaları ile düzeltiniz.
5. Teknik sorunları giderilemeyen diyalogları ADR tekniği ile yeniden kaydediniz.
6. Eksik olan ses materyallerini tamamlayınız.
7. Planlar arasındaki ses geçişlerini kontrol ederek gerekli geçiş efektlerini ekleyiniz.
8. Tüm ses kanallarını kontrol ederek final mix ile birleştiriniz.
9. Ses kurgusu biten filminizi sınıf arkadaşlarınızla birlikte izleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmi kurgu programında açtı.		
2. Ses kaydında sorun olan planları tespit etti.		
3. Ses seviyelerinde sorun olan planları uygun frekans seviyelerine getirerek olması gereken seviyeye ayarladı.		
4. Teknik sorunları uygun ses efekt ve ayarlamaları ile düzeltti.		
5. Teknik sorunları giderilemeyen diyalogları ADR tekniğini kullanarak yeniden kaydetti.		
6. Eksik olan ses materyallerini tamamladı.		
7. Planlar arasındaki ses geçişlerini kontrol ederek gerekli geçiş efektlerini ekledi.		
8. Tüm ses kanallarını kontrol ederek final mix ile birleştirdi.		
9. Ses kurgusu biten filmi sınıf ortamında izledi.		

4.4. RENK DÜZELTME

Renk Düzeltme (color correction) renk tonlarının eşitlenmesi, film atmosferinin yaratılması, duygu durum ifadelerinin açığa çıkarılması gibi pek çok amaca hizmet eder. Renk düzeltme, renk düzenleme ve renk derecelendirme terimleri film sektöründe bir arada kullanılır. Çünkü bu aşamada çoğunlukla yapılan iş hatalı bir renk yapısını düzeltmenin yanında genel olarak filmin renklerini amaca uygun olarak düzenlemektir. Renk düzeltme işini profesyonel bir meslek olarak yapan kişiler film sektöründe **colorist** olarak adlandırılır. Film ekibinde yönetmen, görüntü yönetmeni, sanat yönetmeni, ışıkçı ve colorist birlikte çalışır.

Renk düzeltme film kurgusu bittikten sonra yapılıyor olsa da ön yapım aşamasından itibaren dikkate alınan bir işlemdir. Film ekibi renkle ilgili kararların çoğunu ön yapım aşamalarında alır. Senaryonun yapısına göre kullanılacak dekor, kostüm ve ışıkla yaratılacak atmosfer belirlenir. Ancak çekim aşamasında doğal ışık koşullarının değişmesi, yapay ışık düzenlemesinin istenen sonucu vermemesi gibi nedenler çekim sonrasında renk düzeltmesini zorunlu kılar. Çekim aşamasında planların çekimi kurgu sıralamasına göre yapılmadığı için art arda gelen planlar renk olarak çoğunlukla birbirini tutmaz. Bu planların birbirine uydurulması renk düzeltmenin birinci aşamasıdır. Görsel 4.20'de aynı görselin renk düzeltme öncesindeki hâli ve düzeltme sonrasındaki sonucu verilmiştir.

Görsel 4.20: Renk düzeltme uygulaması örneği

Özel yazılım ve donanımlar kullanılarak yapılan renk düzeltme işlemi renk, video ve bilgisayar teknolojileri konusunda profesyonel bilgi gerektirir. Günümüzde kullanılan dijital kurgu yazılımlarının çoğu amatör kullanıcılar için benzer işlemleri mümkün kılsa da istenen sonuca ulaşmada yetersiz kalmaktadır. Profesyonel renk düzeltme yazılımlarının amatör kullanıcılar için düzenlediği sürümleri kullanmak çok daha iyi bir tercih olacaktır.

Renk düzeltme aşaması amacına ve uygulama şekline göre ikiye ayrılır. Birincil renk düzeltme aşamasında öncelikli olarak her bir görüntünün görsel olarak belirlenen teknik standartlara getirilmesi ve bir bütün oluşturması sağlandıktan sonra yaratıcılığı ön plana çıkaran renk uygulamaları yapılır. Filmin türüne ve istenen sinematografik etkiye göre faklı renk atmosferleri yaratılır. Birincil renk düzeltmedeki temel ayarlamalar yapıldıktan sonra ikincil renk düzeltmeye geçilir. İkincil renk düzeltme görüntünün belli bir bölümüne, bir kişi ya da objeye ayrıca renk düzelteme işlemi yapılmasıdır. 1899 yılında Paris'te yaşayan bir şairin hayatını anlatan

Kırmızı Değirmen'de (2001) olduğu gibi dönem filmlerinde renk düzeltme işlemleri ile günümüzden farklı bir görsel atmosfer yaratılarak geçmiş zaman duygusu vurgulanabilir (Görsel 4.21).

Görsel 4.21: Kırmızı Değirmen (2001)

4.4.1. Birincil Renk Düzeltme

Görüntünün siyah-beyaz ayarı, pozlama, kontrast, parlaklık, doygunluk, renk tonu gibi temel değerlerinin düzenlenmesidir. Renk sorunlarının giderilmesini, çekimlerin mümkün olduğunca doğal ve gerçek görünmesini sağlar. Önce renk uzayı ve profili belirlenerek doğru siyah-beyaz değerler elde edilir. Bu değerlere göre diğer renk tonları ve ışık yoğunlukları ayarlanır. Bu aşamada görüntülerin RAW formatında kaydedilmiş olması önemlidir. Ancak RAW formatında olan görüntülerin çekim ayarları tamamen değiştirilebilir. Kayıt RAW formatında değilse işlemler yine de yapılabilir ancak kameranın kaydettiği renk profiline göre şekillenir.

Renk Uzayı: Filmlerin renk atmosferi, türüne ve gösterileceği platforma göre değişir. Sinemada gösterilecek bir filmle internette yayınlanacak filmler farklı renk uzaylarına sahiptir. Standart renk uzayı parametrelerinden uygun olan seçilerek düzenleme yapılır. Çalışmaya RGB, ACES, YRGB, REC 709, DCI P3, REC 2020 vb. renk uzayı ve renk profilleri belirlenerek başlanır. Örneğin REC 709 HD yayınların dünya standartındaki renk uzayının adıdır.

Siyah ve Beyaz Ayarı: Siyah ve beyaz seviyeleri doğru değerlere getirildiğinde diğer tüm renkler de gerçek tonlarında elde edilir. Tercih edilen renk profiline göre gerçek siyah ve beyazı bulmak için **vektörskop** (televizyon yayıncılığında renk ayarında kullanılan ölçü aleti) kullanılarak ayarlama sayısal olarak yapılır. Eğer doğru seviyeler ayarlanmazsa siyah ve beyaz olduğundan daha koyu ya da açık görünür. Aynı zamanda her bir rengin içindeki ışık değerleri etkileneceği için tüm renk tonları değişir.

Kontrast: Siyah ve beyaz arasındaki dengedir. Yüksek kontrastlı bir görüntünün **waveform** monitöründeki grafiği geniş bir aralığa yayılmıştır. Yani görüntüde siyah ve beyaz arasındaki ara tonlar dengelidir. Düşük kontrastlı görüntülerde ise siyah ve beyaz arasındaki ara tonlar yetersizdir. Kontrast artırılabilir veya bir miktar azaltılabilir. Ancak bu işlemin yapıldığı çekimlerin ışık koşuları kötüyse yapay olarak kontrast elde edilmesi mümkün değildir. Aşırı kontrast verildiğinde beyazlar patlar ve renkler aşırı doygunlaşır.

Waveform monitör videonun ışık değerlerini grafik olarak gösterir. Video üzerinde renk düzeltme yapılırken insan gözü yanılabilir veya bilgisayar ekranı farklı görüntü verebilir. Waveform monitör böyle bir durumun yaşanmaması için doğru referans değerlerinin saptanmasını sağlar (Görsel 4.22). Standart bir grafikte her pikselin değerinin 0 ile 1 arasında olması gerekir.

Görsel 4.22: Wavefrom monitörü

Doygunluk (Saturation): Rengin doygunluğu (saturation) içindeki beyazın yoğunluğuna bağlıdır. Rengin içinde ne kadar beyaz varsa doygunluğu o kadar düşüktür. Görüntünün genel renk doygunluğu saturation panelinden ayarlanır. Yüksek değerlerde renkler daha yoğun görünür. Doygunluk artırılırken rengin içindeki beyaz alınır. Aşırı doygunluk rengi yapaylaştırdığı için dikkatli ayarlanmalıdır. Videoyla çekilen görüntüleri sinema filmi görselliğinde sunmak için doygunluğun azaltılması ve renklerin doğal renklere çekilmesi daha iyi sonuç verir. Doygunluk azaltıldıkça renkler yok olarak grinin tonlarına dönüşür.

Lift / Gamma / Gain: Temel ayarlar yapıldıktan sonra sıra renk düzeltme işlemine gelir. Renk düzenleme doğru ışık şartlarına sahip bir ortamda ve doğru monitörlerde yapılması gereken çok hassas bir işlemdir. Görüntülerin doğru değerlere ulaşması ve filmin estetik olarak renklerle ifade edilebilmesi için dikkatle yapılmalıdır. Renk tonlarını düzenleme sekmesindeki lift ayarı koyu tonları, gamma ayarı orta tonları, gain ayarı ise parlak tonları düzenler (Görsel 4.23). Renk çarklarıyla istenen tüm renk ayarlamaları yapılabilir. Görüntünün içerdiği tonlar, gölgeler ve ışık yoğunlukları değiştirilebilir. Çarkların altındaki düğme ise sağa sola çevrilerek parlaklık (luminans) değerlerini kontrol eder. Bu işlemler çok küçük hareketlerle yapılmalıdır. Büyük oynamalar görüntüde sert değişiklikler yaratır ve başka değerleri bozabilir.

Görsel 4.23: Lift, gamma, gain ayarı

Curve: Görüntüdeki piksellerin belli kısımlarında parlaklık, renk ve kontrast ayarlarını çok daha ince ayrıntılarla değiştirmeye imkân tanıyan ayarlamadır. Grafik paneldeki eğriler kullanılarak belli bir bölge aydınlatılabilir, ya da sadece belli tonların doygunluğu azaltılabilir (Görsel 4. 24). RGB kanallarından biri seçilerek her bir renk için ayrı ayarlama yapılabilir.

Görsel 4.24: Curve ayarı

15. UYGULAMA: RENK DÜZELTME

UYGULAMANIN AMACI: Renk düzeltme uygulaması yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden seçtiğiniz örnek videolar üzerinde renk düzeltme uygulamasını belirtilen adımlar doğrultusunda yapmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için, kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Renk düzeltme uygulamasında kullanılmak üzere örnek videolar temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
4. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Birincil renk düzeltme işlemleri için kurgu programının renk düzeltme panelini açınız.
2. Seçtiğiniz videonun renk uzayını belirleyiniz.
3. Seçtiğiniz videonun siyah / beyaz ve kontrast ayarını kontrol ediniz.
4. Seçtiğiniz videonun doygunluk ve curve ayarını kontrol ederek doğru değerleri ayarlayınız.
5. Seçtiğiniz videonun lift / gamma / gain ve parlaklık değerlerini ayarlayınız.
6. Birincil renk düzeltme işlemlerini yaptığınız örnek videoyu sınıfta izleyerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kurgu programının renk düzeltme panelini açtı.		
2. Videonun renk uzayını belirledi.		
3. Videonun siyah / beyaz ve kontrast ayarını kontrol etti.		
4. Videonun doygunluk ve curve ayarını kontrol ederek doğru değerleri ayarladı.		
5. Videonun lift /gamma / gain ve parlaklık değerlerini ayarladı.		
6. Örnek videoyu sınıfta izleyerek değerlendirdi.		

16. UYGULAMA: BİRİNCİL RENK DÜZELTME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa filmin birincil renk düzeltme uygulamasını yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin renk düzeltme aşamasının birincil renk düzeltme uygulamasını belirtilen adımlar doğrultusunda hazırlamanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için, kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kaba kurgusu biten kısa filminizi renk düzeltme işlemi için kurgu programında açınız.
2. Birincil renk düzeltme işlemleri için kurgu programının renk düzeltme panelini açınız.
3. Kısa filminizin renk uzayını belirleyiniz.
4. Kısa filminizin siyah beyaz ve kontrast ayarını kontrol ederek her bir plan için doğru değerleri ayarlayınız.
5. Kısa filminizin doygunluk ve curve ayarını kontrol ederek her bir plan için doğru değerleri ayarlayınız.
6. Kısa filminizin her bir planı için olması gereken lift / gamma /gain ve parlaklık değerlerini ayarlayınız.
7. Birincil renk düzeltme işlemlerini yaptığınız filminizi sınıfta izleyerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmi renk düzeltme işlemi için kurgu programında açtı.		
2. Kurgu programının renk düzeltme panelini açtı.		
3. Kısa filmin renk uzayını belirledi.		
4. Kısa filmin siyah beyaz ve kontrast ayarını kontrol ederek her bir plan için doğru değerleri ayarladı.		
5. Kısa filmin doygunluk ve curve ayarını kontrol ederek her bir plan için doğru değerleri ayarladı.		
6. Kısa filmin her bir planı için olması gereken lift / gamma / gain ve parlaklık değerlerini ayarladı.		
7. Kısa filmi sınıfta izleyerek değerlendirdi.		

4.4.2. İkincil Renk Düzeltme

Birincil renk düzeltmedeki temel ayarlamalar yapıldıktan sonra ikincil renk düzeltmeye geçilir. İkincil renk düzeltme görüntünün belli bir bölümüne, bir kişi ya da objeye ayrıca renk düzenleme işlemi yapılmasıdır.

Bu aşamada gökyüzü gibi ihtiyaç duyulan bazı bölgelerin renk ve ışık değerleri için tekrar çalışılır. Kamera kayıtlarında gökyüzüyle konu arasındaki ışık farkı genellikle sorun yaratır. Gökyüzündeki patlamaları düzeltmek için görüntünün içinde sadece o bölgeye yönelik ayrı bir pencere açılır. Pencerenin kenarlarının keskinliği (feather) yumuşatılarak geçiş gözden saklanır. Mask özelliği kullanılarak görüntüdeki herhangi bir renk, kişi ya da objeye özel olarak da çalışılabilir.

İkincil renk düzenlemede yaratıcı çalışmalar yapılarak duygu durum değişiklikleri gibi amaçlara yönelik düzenlemeler yapılır. Birinci aşamada düzeltilen renk ayarları bu aşamada estetik amaçlarla yaratıcı olarak yeniden düzenlenir. Örneğin uygun hava koşullarında yapılamayan çekimler ikincil renk düzenleme ile istenen ayarlara getirilebilir (Görsel 4.25). Parlak gün ışığında çekilen bir ayrılık sahnesinde gökyüzü kızıllaştırılarak daha dramatik bir etki elde edilebilir. Oyuncunun yüzüne açılan ayrı bir pencereyle ten rengi değiştirilerek oyuncu hasta gibi gösterilebilir.

Görsel 4.25: İkincil renk düzeltme

Mask: Üzerinde çalışılmak istenen bir alanı belirlemek için kullanılan paneldir. Mask işlemi ile genellikle geometrik şekiller veya elle çizilmiş alanlar içinde ya da dışında bulunan alan kullanılarak sadece bu alan için parlaklık, renk ve doygunluk değerleri değiştirilir. Mask ile yapılan düzenlemeyi seçilen hareketli alanın tümüne uygulamak için ise tracking özelliği kullanılır. Tracking özelliği seçilen alandaki hareketli objenin takibini yapmayı sağlar.

Qualifier: Qualifier (görüntünün bir bölümünü seçme) aracı piksel seçerek düzenleme yapmaya olanak sağlar. Mask özelliği belirli bir alan seçerek bu alana düzenleme yapmayı sağlarken seçilen piksellerin tümü yapılan düzenlemeden etkilenir. Düzenleme yazılımındaki qualifier aracı ile değişiklik yapılmak istenen örnek piksel üzerine tıklanarak seçilmek istenen değerler belirlenir. Seçimin renk türü, parlaklık ve doygunluk değerleri belirlenir ve bu referans değerlere sahip tüm piksellere düzenleme yapılabilir.

17. UYGULAMA: İKİNCİL RENK DÜZELTME

UYGULAMANIN AMACI: Kısa filmin ikincil renk düzeltme uygulamasını yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa filmin renk düzeltme aşamasının ikincil renk düzeltme uygulamasını belirtilen adımlar doğrultusunda hazırlamanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için, kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Birincil renk düzeltme işlemleri biten filminizi kurgu programında açınız.
2. Filminizin ikincil renk düzeltme adımına ihtiyaç duyulan sahne ve planlarını belirleyiniz.
3. İkincil renk düzeltme adımında hangi panelleri kullanacağınızı belirleyiniz.
4. Kısa filminizin ihtiyaç duyulan sahne ve planlarına seçtiğiniz ikincil renk düzeltme işlemlerini uygulayınız.
5. İkincil renk düzeltme işlemlerini yaptığınız filminizi sınıfta izleyerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmi ikincil renk düzeltme işlemi için kurgu programında açtı.		
2. Filmin ikincil renk düzeltme adımına ihtiyaç duyulan sahne ve planlarını belirledi.		
3. İkincil renk düzeltme adımında hangi panelleri kullanacağını belirledi.		
4. Kısa filmin ihtiyaç duyulan sahne ve planlarına ikincil renk düzeltme işlemlerini uyguladı.		
5. Kısa filmi sınıfta izleyerek değerlendirdi.		

4.5. GÖRSEL EFEKTLER

Günümüzde dijital teknolojilerin gelişimiyle birlikte giderek daha fazla önem kazanan özel efektler film yapımının vazgeçilmez bir unsurudur. Efektler, çekilmesi zor ya da olanaksız sahnelerin filmlerde yer almasını mümkün kılar. George Melies'ten günümüze kadar sinemada bir anlatım aracı olarak kullanılan özel efektler dijital teknolojilerin gelişimiyle bilgisayar ortamında üretilmeye başlanmıştır. Melies'in optik hileler ve fiziksel yöntemlerle kamera önünde yaptığı özel efektler (Görsel 4.26), günümüzde tamamen dijital olarak bilgisayar ortamında yaratılmaktadır.

Görsel 4.26: George Melies özel efektleri

Film yapımında kullanılan efektler üretilme şekillerine göre özel efekt ve görsel efekt olarak ikiye ayrılır. Çekim esnasında fiziksel olarak yapılan optik ve fotokimyasal hileler **özel efektler**, çekim sonrası aşamasında yapılan dijital tabanlı uygulamalar ise **görsel efektler** (visual effects) olarak adlandırılır. **VFX** olarak kısaltılan görsel efektler, teknolojik gelişmelerle birlikte özel efektlerin içinden doğar ancak dijital bir uygulama alanı olarak özel efektlerden ayrılır. Optik hilelerle ve fiziksel yollarla kamera önünde üretilemeyen film sahnelerini yapım sonrası aşamasında bilgisayar ortamında yaratmayı mümkün kılan dijital uygulamadır.

İzleyici üzerinde büyülü bir etkisi olan efektler çok çeşitli amaçlarla kullanılır. İnandırıcılığı sağlamak, gerçeklik hissini yaratmak, etkileyiciliği artırmak gibi önemli işlevlere sahiptir. Görsel estetik ve sinematografi yaratımında en önemli araçlardandır. Sahnelerin görsel olarak etkileyici olmasını ve anlatımın görsel gücünün zenginleştirilmesini sağlar. Film yapımının zorlu aşamalarını kolaylaştırarak pratik çözümler üreten teknik olanaklar sunar. Aynı zamanda çekim sırasında fark edilmeyen veya düzeltilemeyen hataların dijital olarak düzeltilmesini mümkün kılar. Günümüzde film görselliğinin yaratılması ve görsel sorunların çözümü görsel efektlere bağlıdır.

1977 yılında Akademi Ödülleri, "En Başarılı Görsel Efekt" kategorisinde ödül vermeye başlar ve bu alandaki ilk ödülü **Yıldız Savaşları** filmi kazanır. Filmin yönetmeni George Lucas, dönemin ilk görsel efekt şirketini kurarak bilgisayar ortamında yapılan görsel efekt kullanımının öncülüğünü gerçekleştirir. Uzay sahnelerinde kullanılan üç boyutlu efektler ile Yıldız Savaşları filmi bu alanda çığır açar.

Günümüzde ise bilgisayar teknolojilerinin gelişimiyle birlikte görsel efektlerin uygulanabilirliği artar. Çeşitli yazılımlar ile gerçeklik kopyalanabildiği gibi üç boyutlu tasarım programları, kurgu ve compositing (birleştirme) programlar bir arada kullanılarak sıfırdan gerçeklik üretimi de yapılabilmektedir.

18. UYGULAMA: GÖRSEL EFEKTLER

UYGULAMANIN AMACI: Çekim sonrası işlemlerden olan görsel efektleri analiz etmek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği (2001) filminde kullanılan görsel efektleri saptama, her birinin yapılış yöntemlerini ve hikâyeye sağladıkları katkıyı analiz etme işlemlerini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Yüzüklerin Efendisi filmini temin ediniz.
2. Yüzüklerin Efendisi filmini izleyebileceğiniz akıllı tahta ya da projeksiyon cihazını hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Yüzüklerin Efendisi filmini görsel efektlerine dikkat ederek izleyiniz.
2. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
3. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin her birinin taşıdığı özellikleri analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
4. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin yapılış yöntemlerini analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
5. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin hikâyeye sağladıkları katkıyı analiz ederek tespitlerinizi not ediniz.
6. Notlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Yüzüklerin Efendisi filmini görsel efektlerine dikkat ederek izledi.		
2. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektleri analiz etti.		
3. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin her birinin taşıdığı özellikleri analiz etti.		
4. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin yapılış yöntemlerini analiz etti.		
5. Yüzüklerin Efendisi filminde kullanılan görsel efektlerin hikâyeye sağladıkları katkıyı analiz etti.		
6. Notlarını sınıf arkadaşlarıyla paylaştı.		

4.5.1. Görsel Efekt Uygulamaları

Görsel efekt uygulamaları altı başlık altında toplanabilir:

- Mat Boyama
- Yeşil Perde (Chroma Key)
- Rotoskop
- Hareket Yakalama
- Animasyon - 3D
- Dijital Birleştirme

Mat Boyama: Film yapımında sık kullanılan tekniklerden biri olan mat boyama tekniği gerçekte var olmayan bir yerin veya ortamın gerçekmiş gibi gösterilmesidir. Buradaki temel amaç büyük dekorlara gerek duymadan ve uğraşmadan sadece çizgilerle film için gerekli ortamı yaratmaktır. Eskiden fiziksel ve optik yöntemlerle çekim aşamasında yapılan mat boyama günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte çekim sonrasında dijital olarak yapılmaktadır. Teknolojinin gelişmediği dönemlerde ressamlar tarafından plastik ya da cam üzerine yağlı boyayla çizilen resimler çekim setinde gerçek dekorlarla birleştirilirken günümüzde tüm işlemler bilgisayar ortamında yapılmaktadır. İlk dijital mat boyama örneği 1990 yılında **Zor Ölüm 2** (Görsel 4.27) filminde kullanılmış ve bilgisayar teknolojilerinin gelişimiyle kusursuzlaşarak film yapımının vazgeçilmez bir tekniği hâline gelmiştir.

Görsel 4.27: Zor Ölüm 2 filminde mat boyama örneği

Yeşil Perde (Chroma Key): Yeşil veya mavi ekran önünde yapılan çekimlere farklı bir arka plan ekleme işlemidir. Ön plandaki nesnenin yeşil ya da mavi olan arka plandan ayrılmasını ve sanal bir arka plana taşınmasını sağlar. Oyuncuları arka plandan ayırarak arka plana istenen görselin konulabilmesini sağlayan bu tekniğin keşfi **Bağdat Hırsızı** (1940) filminde olmuştur. Önce filmin negatifinde mavi bir maske katmanı oluşturulur, çekimlerin ardından mavi katman silinerek elde edilen görüntü istenen arka fona taşınır. Mavi rengin tercih edilmesinin nedeni oyuncuların ten renginde mavi olmaması ve bu sayede efekt uyguladığında oyuncuların

bundan etkilenmemesidir. İlerleyen yıllarda arka planda yeşil rengin daha iyi sonuç verdiği görülür ve çekimler stüdyo ortamında yeşil perde önünde gerçekleştirilir (Görsel 4.28). Çekim sonrasında ise dijital ortamda arka fondaki renk silinerek yerine istenen mekânın görüntüsü yerleştirilir.

Görsel 4.28: Yeşil perde

Rotoskop: Hareketli bir cismin maskelenerek başka bir arka plana taşınması işlemidir. Dijital olmayan animasyon filmlerde animatörler daha gerçekçi görüntü elde etmek için fotoğraflanan canlı çekim görüntülerini cam panele yansıtarak bu görüntülerin üzerine çizim yapar. Animasyonlar kare kare bu görüntüler üzerinden elle boyanarak çizilir. Bu yansıtma işlemini yapmayı sağlayan cihaza **rotoskop** denir. Günümüzde dijitalleşerek bilgisayar ortamında yapılan bu teknik **rotoskoplama** olarak adlandırılır. Arka planın tek renk olmadığı çekimlerde detaylı bir çalışma yapılarak rotoskoplama ile hareketli nesne farklı bir arka plana taşınabilir. Baş rollerinde Keanu Reeves, Robert Dawney Jr. ve Winona Ryder'ın yer aldığı 2006 yapımı **Karanlığı Taramak** adlı filmin tamamında gerçek oyuncular rotoskop tekniği kullanılarak animasyon ile birleştiririlir (Görsel 4.29).

Görsel 4.29: Karanlığı Taramak (2006)

19. UYGULAMA: YEŞİL PERDE (CHROMA KEY)

UYGULAMANIN AMACI: Yeşil perde uygulaması yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden yeşil perde uygulama çalışmasının işlemlerini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Çekimleri gerçekleştirmek için yeşil perde, ışık ve kamera temin ediniz.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Yeşil perde efektini araştırınız.
2. Yeşil perde efektine uygun çekim örnekleri planlayınız.
3. Çekimleri yeşil perde önünde ışık düzenlemesi yaparak kamera ile kaydediniz.
4. Çekimleri kurgu programına aktararak yeşil perdeyi siliniz.
5. Yeşil perdeden ayırdığınız çekimleri uygun fon görselinin üzerine yerleştiriniz.
6. Kurgunuzu tamamlayıp öğretmene teslim ediniz.
7. Sınıf arkadaşlarınızla çalışmaları izleyip değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Yeşil perde efektini araştırdı.		
2. Yeşil perde efektine uygun çekim örnekleri planladı.		
3. Çekimleri kaydetti.		
4. Kurgu programında yeşil perdeyi sildi.		
5. Yeşil perdeden ayırdığı çekimleri uygun arka fon görselinin üzerine yerleştirdi.		
6. Kurguyu tamamlayıp öğretmene teslim etti.		
7. Sınıf arkadaşlarıyla çalışmaları izleyip değerlendirdi.		

Hareket Yakalama: Hareket yakalama anlamına gelen **motion capture** kavramı kısaca mocap olarak kullanılır. Herhangi bir nesnenin üzerine yerleştirilen harekete duyarlı sensörlerin bu hareketleri bilgisayar ortamına aktarması ile gerçekleşen efekttir (Görsel 4.30).

Görsel 4.30: Hareket yakalama

Sensörler ile insanların veya nesnelerin hareketleri bilgisayar ortamına kaydedilerek referans değer olarak kullanılır. Hareket yakalama tekniği ile iki ya da üç boyutlu bilgisayar animasyonlarında yaratılan dijital karakter modellerinin fiziksel kurallara uygun olarak canlandırılması sağlanır. Sensör kullanımına bağlı olarak yüz ve minimal mimik hareketleri de yakalanarak dijital karakterlere aktarılabilir. **Motion tracking** olarak adlandırılan hareket izleme tekniği ise hareketleri gerçek zamanlı olarak aktarma ve takip etme amacıyla kullanılır.

CGI / Computer Generated Imagery: Geleneksel animasyon filmlerinde resimler elle çizilip boyanarak arka arkaya birleştirilir. Birbirinden en az düzeyde farklı olan sıralı resimlerin hızlı bir şekilde kurguda birleşmesiyle hareket izlenimi yaratılır. Ardışık görüntülerin hızlı görüntülenmesine dayanan analog animasyon ile canlandırma yapılarak figürlerin hareketli görünmesi sağlanır.

Günümüzde animasyonların çoğu bilgisayar ortamında dijital olarak yaratılır. CGI (computer generated imagery) bilgisayar tabanlı imaj üretimi teknolojisi, iki ya da üç boyutlu görsellerin bilgisayar ortamında yaratılmasıdır.

CGI tabanlı teknikler içinde yer alan **atmospherics** kar, yağmur, su, ateş gibi simülasyonların dijital olarak tasarlanmasıdır. Daha önce fiziksel yöntemlerle çekim aşamasında uygulanan bu efektler günümüzde dijital olarak çekim sonrasında filme eklenmektedir.

3D Modelleme: Bilgisayar ortamında üç boyutlu sanal bir ortamda canlı veya cansız varlıkların en, boy ve derinlik içerecek şekilde yaratılması işlemine **üç boyutlu modelleme (3D) denir**. 3D modeller örneğin **Transformers** filmlerindeki "Autobotlar" özel yazılımlar kullanılarak tamamen dijital olarak yaratılır. **James Cameron**'ın 2009 yılında çektiği **Avatar** adlı filminde 3D modelleme ile yaratılan "Pandora" isimli olağanüstü gezegen seyircileri büyülemiştir (Görsel 4.31). Filmin tümünde 3D kullanılan Avatar'ın başarısı bu endüstrinin gelişiminde önemli rol oynar. Günümüzde 3D modelleme her filmle gelişerek benzersiz dünyalar yaratmaya devam etmektedir.

Görsel 4.31: Avatar (2009)

Compositing / Görüntü birleştirme: Bilgisayar ortamında tasarlanan tüm görüntülerin birbiriyle ve gerçek çekimlerle birleştirilmesi işlemidir. Görüntü birleştirme yazılımları ile iki ya da üç boyutlu görsel tasarımlar, mat boyama, yeşil perde ve daha birçok efekt bir araya getirilerek bir bütün oluşturulur. Bu yöntem ayrı kaynaklardan farklı yöntemlerle elde edilen tüm görsel ögelerin aynı sahnenin parçası olduğu yanılsamasını yaratarak görsellerin tek görüntüde birleştirilmesini sağlar.

20. UYGULAMA: ÇEKİM SONRASI İŞLEMLER

UYGULAMANIN AMACI: Çekim sonrası işlemleri tamamlamak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kısa filminize yeşil perde efekti ekleme uygulama çalışmasının işlemlerini verilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Kurgu için, kurgu programı kurulu ve genel ağa bağlı bir bilgisayar temin ediniz.
2. Çekimleri gerçekleştirmek için yeşil perde, ışık ve kamera temin ediniz.
3. İş sağlığı ve güvenliği için gerekli önlemleri alınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Renk düzeltme işlemleri biten kısa filminizi kurgu programında açınız.
2. Filmin jeneriğinde kullanmak üzere yeşil perde efektine uygun bir çekim planlayınız.
3. Çekimleri yeşil perde önünde ışık düzenlemesi yaparak kamera ile kaydediniz.
4. Çekimleri kurgu programına aktararak yeşil perdeyi siliniz.
5. Yeşil perdeden ayırdığınız çekimleri uygun fon görselinin üzerine yerleştiriniz.
6. Efekt çalışmasını filmin jeneriğinde kullanmak için düzenleyerek filme ekleyiniz.
7. Çekim sonrası işlemleri tamamlanan kısa filminizi sınıf arkadaşlarınızla izleyerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Renk düzeltme işlemleri biten kısa filmi kurgu programında açtı.		
2. Filmin jeneriğinde kullanmak üzere yeşil perde efekti planladı.		
3. Çekimleri kaydetti.		
4. Kurgu programında yeşil perdeyi sildi.		
5. Yeşil perdeden ayırdığı çekimleri uygun arka fon görselinin üzerine yerleştirdi.		
6. Efekt çalışmasını filmin jeneriğinde kullanmak için düzenleyerek filme ekledi.		
7. Çekim sonrası işlemleri tamamlanan kısa filmi sınıf arkadaşlarıyla izleyerek değerlendirdi.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. Çekim aşamasında kaydedilmiş malzemenin anlamlı bir bütün oluşturduğu sürece ne ad verilir?

A) Çekim B) Çekim senaryosu C) Kurgu
D) Miksaj E) Yapım

2. Aşağıdakilerden hangisi çekim sonrası çalışmalarından biri değildir?

A) İzleme ve değerlendirme
B) Kaba kurgu
C) Renk düzeltme
D) Seslendirme
E) Teknik dekupaj

3. Aşağıdakilerden hangisinin amacı görsel ve işitsel malzemeyi senaryoya göre sıralamaktır?

A) Görsel efektler
B) Kaba kurgu
C) Planlama
D) Renk düzeltme
E) Ses miksajı

4. ''Filmin kaba kurgunun ardından gerekli tüm revizyonlardan geçerek son şekline getirilmesi ..... olarak adlandırılır.''

Verilen ifadede boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

A) Devamlılık B) Düzenleme C) Filmin bağlanması
D) Final mix E) Revizyon

5. "Film ekranda akarken efektörlerin çeşitli malzemeler kullanarak yarattığı sesler görüntülerle eş zamanlı olacak şekilde kaydedilir."

Sözü edilen bu teknik çekim sonrası işlemlerin hangi aşamasında yer alır?

A) ADR
B) Dublaj
C) Foley aşaması
D) Seslendirme
E) Ses kurgusu

6. **Bir müzik temasının bir insan, düşünce ya da durumla bağdaştırılacak şekilde film boyunca tekrarlanmasına ne ad verilir?**

A) ADR
B) Atmosfer sesi
C) Diegetik ses
D) Leitmotif
E) Ses köprüsü

7. **Renk çarklarıyla görüntünün içerdiği tonları, gölgeleri ve ışık yoğunluklarını değiştirmeyi sağlayan ayarlamaya ne ad verilir?**

A) Beyaz ayarı
B) Curve
C) Lift/ Gamma / Gain
D) Renk uzayı
E) Qualifier

8. **Çekim sonrası aşamasında filmin görsel atmosferinin bütünlüğünü sağlamak için aşağıdaki işlemlerden hangisi tercih edilmelidir?**

A) Maskeleme
B) Mat boyama
C) Pozlama
D) Renk düzeltme
E) Vektörskop

9. **Aktörlerin vücuduna bağlanan elektrotlar sayesinde hareketlerinin bilgisayar ortamına aktarıldığı işleme ne ad verilir?**

A) Compositing
B) Hareket yakalama
C) Netlik takibi
D) Piksilasyon
E) Rotoskop

10. **Aşağıdakilerden hangisi görsel efekt uygulamalarından biri değildir?**

A) Animasyon B) Mat Boyama C) Revizyon
D) Rotoskop E) Yeşil perde

5. ÖĞRENME BİRİMİ

YAPIM SONRASI İŞLEMLER

KONULAR

5. YAPIM SONRASI İŞLEMLER
5.1. FORMAT VE FİLMİN BASIMI
5.2. DAĞITIM
5.3. FİLM GÖSTERİMİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ

- Format belirleme ve filmin basımını gerçekleştirme
- Dağıtım işlemlerini yapma
- Film gösterimini sağlama

ANAHTAR KAVRAMLAR

dağıtım, festival, format, geniş ekran, tam ekran

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kısa metraj türünde çekilen bir filmin yapım sonrası aşamaları neler olabilir? Düşüncelerinizi sözlü olarak ifade ediniz.
2. Sizce kısa metraj bir filmin gösterimi nasıl planlanabilir? Sınıf ortamında tartışınız.
3. Yapım sonrası çalışmalardan biri olan dağıtım aşaması, filmin ticari başarısını nasıl etkileyebilir? Fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. YAPIM SONRASI İŞLEMLER

Film çekimleri tamamlandıktan sonra film editörü tarafından çekilen sahnelerin birleştirilmesiyle montaj aşaması tamamlanır. Bu aşamadan sonra; format belirleme, basım, dağıtım ve yayın işlemleri başlar. Film baskı merkezlerinde filmin seçilen formatına uygun kopyaları üretilir. Bu aşamada filmin, sinema salonları için DCP (Digital Cinema Package) kopyaları, televizyon yayını uydu veya internet üzerinden gönderilen dijital kopyaları, DVD (Digital Versatile Disc) veya Blu-ray (Disc recordable) diskleri gibi farklı materyalleri basılır. Basılan kopyalar, filmin gösterim yapacağı sinema salonlarına veya televizyon kanallarına gönderilir. Bu aşamada, filmin reklam ve tanıtım kampanyaları da yapılarak izleyicilerin dikkatini çekmek amaçlanır. Filmin gösterim tarihi geldiğinde film sinema salonlarında televizyon kanallarında veya diğer yayın platformlarında izleyicilerle buluşur. Bu aşamada, filmin gişe başarısı, eleştirileri ve izleyicilerin geri bildirimleri de takip edilir.

5.1. FORMAT VE FİLMİN BASIMI

Dijital ortamda yapılan kurgu tamamlandıktan sonra kısa filmin çıktısı alınır. Çıktı alma işleminde karar verilmesi gereken en önemli konu filmin hangi formatta çıktısının alınması gerektiğidir. Formatı belirlemede filmin nihai hedefi ve filmin hedef kitlesi, dağıtım kanalları, hedef izleyicileri, filmin nerede ve nasıl gösterime gireceği dikkate alınır. Örneğin sinema filmleri için genellikle DCP (Digital Cinema Package) formatı kullanılırken televizyon yayınları için HD (High Definition) veya 4K formatları tercih edilir. DVD veya Blu-ray diskleri de ev tipi kullanım için popüler formatlardır.

Piyasada kullanılan bazı film formatları şunlardır:

DCP: Sinema filmlerinin dijital olarak dağıtımı için kullanılır. Yüksek kalitede görüntü ve ses özellikleri sunar.

Blu-ray: Yüksek çözünürlüklü video ve ses kalitesi sunar. Ev kullanımı için popüler bir seçenektir.

DVD: Düşük maliyetli ve kolayca çoğaltılabildiği için ev kullanımda yaygın bir seçenektir.

HD: Yüksek çözünürlüklü video ve ses kalitesi sunar. Televizyon yayınları için sıkça kullanılır.

4K: Ultra yüksek çözünürlüklü video ve ses kalitesi sunar. Sinema filmleri ve televizyon yayınları için kullanılır.

Streaming: İnternet üzerinden film izlemeyi sağlayan platformlar tarafından kullanılan formattır.

Film format sistemleri de teknolojinin gelişmesi ve artan beklentiler doğrultusunda gelişmekte ve yeni özellikler kazanmaktadır. Bu özelliklerin iyi bilinmesi ve buna göre karar verilmesi gerekmektedir.

Piyasada filmlerin yayınlandığı dağıtım ve izleme platformlarına göre formatlar şunlardır:

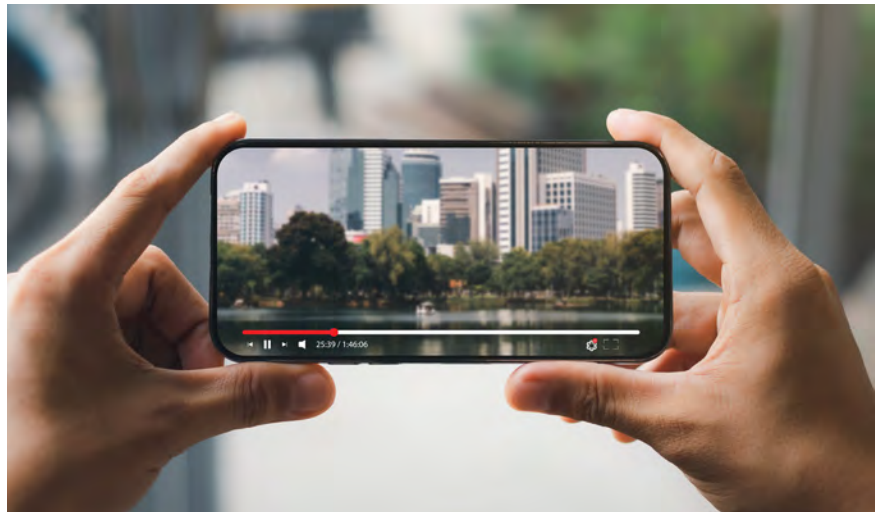
Online Video Platformlarında Gösterim Formatları: MP4, FLV, WMV online video platformları için uygun formatlardan birkaçıdır. MP4 en yaygın kullanılan video formatıdır ve tüm platformlar tarafından desteklenir FLV, düşük bant genişliği kullanarak yüksek kaliteli video içeriği sunmaya yardımcı olur. AVI geniş bir kullanıcı kitlesi tarafından tercih edilen bir formattır. MOV yüksek kaliteli videolar için tercih edilen bir formattır. Bu video formatları online video platformlarında videoyu iyi bir görüntü kalitesinde oynatmayı sağlar.

Televizyon ve Bilgisayarda HD Kalitesinde Gösterim Formatları: MOV, AVI, MKV gibi dosya formatları kullanılır. Fakat boyutu oldukça büyük olan bu dosya formatları kullanılırken varsa depolama sorununa dikkat edilmelidir. Görüntü kalitesinde HD formatı en iyi görüntü kalitesi veren formattır (Görsel 5.1).

Görsel 5.1: HD yayın

DVD'ye Basım ve Dağıtımda Kullanılan Formatlar: DVD'ye basım için bilgisayarda birçok DVD yazım programı mevcuttur. MPEG-2 veya VOB genel olarak bu iki video formatları yaygın olarak kullanılır. Film içeriğinde menü, alt yazı, dublaj gibi seçenekler varsa MPEG-2 daha çok tercih edilir. Günümüzde DVD kullanımı oldukça azalmıştır. Bunun nedeni artık filmlerin televizyondan, bilgisayardan, tabletten ve cep telefonlarından izlenmesidir (Görsel 5.2).

Görsel 5.2: Video izleme

İnternet Siteleri İçin Tanıtım Video Gösterim Formatları: Web-m veya HTML5 formatları kullanılır. Bu formatlar tarayıcılar tarafından en çok desteklenen ve en küçük dosya boyutunu veren formatlardır.

1. UYGULAMA: FİLMİN FORMATINI BELİRLEME-1

UYGULAMANIN AMACI: Yapım sonrası aşamalardan olan filmin çıktı formatına karar vermek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kurgusunu tamamladığınız kısa film çalışmasının çıktı alma işlemini online (çevrim içi) video platformlarında gösterim yapılacak formatta belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kısa film çekim grupları oluşturunuz.
2. Bir kısa film konusu belirleyiniz.
3. Kısa filmin çekimini gerçekleştiriniz.
4. Kısa filmin kurgusunu yapınız.
5. Kısa filminizin yer alacağı online platformun istediği formata karar veriniz.
6. Kısa filmin istenen formatta çıktısını alınız.
7. Kısa filmi online platforma yükleyiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Çekim grupları oluşturdu.		
2. Filmin konusunu belirledi.		
3. Filmin çekimini gerçekleştirdi.		
4. Filmin kurgusunu yaptı.		
5. Filmin gösterileceği online platforma karar verdi.		
6. Filmin çıktısını aldı.		
7. Filmi online platforma yükledi.		

2. UYGULAMA: FİLMİN FORMATINI BELİRLEME-2

UYGULAMANIN AMACI: Yapım sonrası aşamalardan olan filmin çıktı formatına karar vermek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kurgusunu tamamladığınız kısa film çalışmasının çıktı alma işlemini web siteleri için tanıtım videosu gösterimi yapılacak formatta ve belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Daha önce sınıfta çektiğiniz kısa film örneği temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Sınıfta gruplar oluşturunuz.
2. Kısa filminizin gösteriminin yapılacağı televizyon veya bilgisayarda HD kalitesinde gösterim yapılacak formatta karar veriniz.
3. Kısa filmin HD formatta çıktısını alınız.
4. Kısa filminizin bilgisayarda veya televizyonda gösterimini yapınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Sınıfta gruplar oluşturdu.		
2. Filmin gösteriminin yapılacağı formatta karar verdi.		
3. Filmin HD formata çıktısını aldı.		
4. Filmin gösterimini yaptı.		

3. UYGULAMA: FİLMİN FORMATINI BELİRLEME-3

UYGULAMANIN AMACI: Yapım sonrası aşamalardan olan filmin çıktı formatına karar vermek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden çektiğiniz kısa film çalışmasının çıktı alma işlemini DVD'ye basım yapılacak formatta ve belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Daha önce sınıfta çektiğiniz kısa film örneği temin ediniz.
3. DVD yazıcı program ve DVD temin ediniz.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Sınıfta gruplar oluşturunuz.
2. Kısa filminizin kaydının yapılacağı DVD formatına karar veriniz.
3. Kısa filmin DVD'ye yazılımına uygun formatta çıktısını alınız.
4. Kısa filminizi DVD'ye yazdırıp öğretmene teslim ediniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Sınıfta gruplar oluşturdu.		
2. Filmin çıktı formatına karar verdi.		
3. DVD'ye uygun formatta filmin çıktısını aldı.		
4. Filmi DVD'ye yazdırıp öğretmene teslim etti.		

4. UYGULAMA: FİLMİN FORMATINI BELİRLEME-4

UYGULAMANIN AMACI: Yapım sonrası aşamalardan olan filmin çıktı formatına karar vermek.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kurgusunu tamamladığınız kısa film çalışmasının çıktı alma işlemini televizyon ve bilgisayarda HD kalitesinde gösterim yapılacak formatta ve belirtilen adımlar doğrultusunda gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Daha önce sınıfta çektiğiniz kısa film örneği temin ediniz.
3. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Sınıfta gruplar oluşturunuz.
2. Kısa filminize kısa bir tanıtım filmi hazırlayınız.
3. Kısa filmin tanıtım videosunun yayınlanacağı web sitesine karar veriniz.
4. Kısa filmin tanıtım videosunun yayınlanacağı web sitesine uygun formatta film çıktısını alınız.
5. Kısa filmin tanıtım videosunu web siteye yükleyerek filmin tanıtım ve gösterimini yapınız.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Sınıfta gruplar oluşturdu.		
2. Filmin tanıtım videosunu hazırladı.		
3. Tanıtım videosunun oynatılacağı web sitesine karar verdi.		
4. Web siteye uygun formatta film çıktısı aldı.		
5. Filmin tanıtım videosunu siteye yükledi.		

5.2. DAĞITIM

Film dağıtımcılığı, filmin bütün haklarına sahip film yapımcısından veya firmadan filmin sadece dağıtım haklarının alınmasını ve filmin seyirciye ulaştırılması için sinema salonları ve gösteriminin yapılacağı yerlere dağıtılmasını ifade eder. Film dağıtımcılığını bir kişi veya şirket yapar. Film hakları dağıtım firmasına verilirken farklı haklar da devredilebilir.

Filmlerin dağıtım pazarını geliştiren en önemli etkenlerden biri teknolojidir. Teknolojik gelişmeler filmlerin dijital ortamlarda dağıtılmasını güvenlik, kalite ve maliyet yönünden destekler. Geçmiş dönemlerde sinema gösterimlerinde sinema salonlarına gönderilen filmler ağır kutularla taşınırdı ve iyi korunmazsa filmlerin görüntü kalitesi bozulurdu. Filmler günümüzde şifreli dosyalarla sinema salonlarına aktarılmakta ve sinema salonlarının belirlediği şifrelerle açılmaktadır. Filmlerin gönderilen kopyası filmin orijinaliyle aynı kalitededir. Filmin çeşitli şehirlere veya salonlara taşınması için sadece film dosyalarının aktarımının yeterli olması film dağıtım maliyetlerini düşürmekte ve filmler bu aktarım teknolojisi sayesinde depolananırken ve aktarılırken zarar görmemektedir.

Teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği yeniliklerden biri de filmlerin uydu ve internet üzerinden izleme imkânı veren online video izleme platformlarıdır. Sinema salonlarına ya da televizyona yapılan dağıtım işlerine, internet üzerinden servis veren online video izleme platformları da katıldı. Dağıtımcılar bu servislere filmleri satmayıp lisansını belli süreler için kiralayarak dağıtım kanallarına yeni bir kanal kattı. Artık dağıtıma çıkarılan filmler sinema salonları harîcinde dijital platformlarda da yayınlanmaya başladı. Bazı sinema filmleri vizyona girdiği tarihle eş zamanlı olarak online video izleme platformlarında da yer almaya başladı. Bu durum yeni dağıtım ve gösterim sistemleri oluşturdu.

Uzun ve kısa metraj filmlerin dağıtımı için pazarlama alanları mevcuttur. Bu pazarlama alanları; ticari pazar, gayri ticari pazar, festivaller, televizyon, DVD ve internettir.

5.2.1. Ticari Pazar

Uzun metraj filmlerin en büyük ticari pazarı sinema salonlarıdır fakat kısa filmlerin sinema salonlarında ticari gösterimi yok denecek kadar azdır. Sinema salonlarında uzun metraj film gösterimi öncesinde kısa film gösterimi yapılırdı fakat bu gösterimler zamanla ortadan kalktı. Bu gösterimlerin yerini reklam ve tanıtım videoları aldı. Kısa metraj filmler bir araya toplanarak uzun bir gösterim programı yapılmaya çalışıldı fakat başarılı olamadı.

5.2.2. Gayri Ticari Pazar

Bu pazarda alıcılar eğitim kurumlarıdır. Eğitim ve geliştirme programlarında video içeriklerinden yararlanan bu kurumlar için özel hazırlanmış hazırlanmış belgesel canlandırma veya deneysel kısa filmler çekilir. Filmin başarısı çekilen konuyu eğitici ve öğretici olarak işleme becerisidir. Filmin konusu manevi ve ahlaki olarak toplum kurallarına ters düşemez.

Kütüphaneler, şirketler, sağlık tanıtım kuruluşları gibi pek çok kurum eğitim ve geliştirme için bu tarz videolardan yararlanmaktadır.

5.2.3. Festivaller

Film festivali sinema ve televizyon terimleri sözlüğünde çeşitli filmlerin topluca oynatılması, değerlendirilmesi, ödüllendirilmesi biçiminde düzenlenen ulusal ya da uluslararası film gösterisi şeklinde tanımlanır. Kısa film gibi video üreticilerinin ürünlerini seyirciyle buluşturdukları birçok platformu içeren festivaller, ulusal festivaller ve uluslararası festivaller olarak ikiye ayrılır.

Ulusal Festivaller

Türkiye'de düzenlenen film festivalleri ulusal festivaller kapsamına girer. Bu film festivallerinden ülke genelinde en çok tanınanları; Adana Altın Koza Film Festivali, Antalya Altın Portakal Film Festivali, Uluslararası İstanbul Film Festivali, Ankara Film Festivali ve Uluslararası Eskişehir Film Festivali'dir. Her yıl yeni festivallerin eklendiği film festivalleri saymakla bitmez. Türkiye 'de pek çok farklı ilde çok farklı temalar ile organize edilen film festivalleri düzenlenir. İllere göre film festivalleri sıralaması; İstanbul AFM Uluslararası Bağımsız Film Festivali, Uluslararası Sinema ve Tarih Buluşması Film Festivali, İstanbul Animasyon Festivali ve 1001 Belgesel Festivali, Ankara'da Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali, Karabük'te Altın Safran Film Festivali, Mardin'de Sinemardin Film Festivali, İzmir'de İzmir Kısa Film Festivali, Bodrum'da Bodrum Deniz Filmleri Festivali, Erciyes'te Erciyes Film Festivali, Antakya Film Festivali, Malatya'da Malatya Film Festivali şeklindedir. Farklı konu ve temalarla düzenlenen film festivalleri; Kar Film Festivali, Dadaş Film Festivali, Amed Belgesel Film Festivali, Altın Pars Kısa Film Festivali, İşçi Filmleri Festivali, Filmmor Kadın Filmleri Festivali, İstanbul Japon Filmleri Festival Haftası, Randevu İstanbul Film Festivali, Komedi Filmleri Festivali, Çocuk Filmleri Festivali, Dağ Filmleri Festivali, Bisiklet Filmleri Festivali'dir. Bunlar sadece Türkiye'deki film festivallerinden bazılarıdır ve her yıl yeni festivaller eklenmektedir.

Antalya Altın Portakal Film Festivali: Türkiye'nin en eski ve uzun soluklu film festivali Antalya Altın Portakal Film Festivali her yıl ekim ayında düzenlenir. Festival ismini yörenin simgesi olan portakaldan almıştır. Festivalin amacı Türk sinema sektörüne maddi ve manevi destek olmaktır. Bu amaçla Ulusal Kısa Film Yarışması'nın, Altın Portakal içerisinde yer alması sağlanmıştır. Festival Türk sinemasının nitelikli kısa filmlerini ödüllendirerek Türk sinemasının uluslararası alanda tanınmasına yardımcı olmaktadır. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi İlk Film Ödülü" kategorisi yer almaktadır ve bu ödülle festival genç yönetmenleri de desteklemektedir (Görsel 5.3).

Görsel 5.3: 57. Antalya Film Festivali En İyi İlk Film Ödüllü Kumbara filminden bir sahne

Adana Altın Koza Film Festivali: Adana Belediyesi ve Adana Sinema Kulübüyle Film Şenliği adıyla düzenlenen festival daha sonra Adana Çukurova'da yetiştirilen pamuğu simge edinen Altın Koza Film Festivaline dönüşmüştür. Festivalin amacı Türk sinemasının geleceğine sahip çıkmaktır.

Bu amaçla 1992'de ulusal uzun film yarışması ve film öyküsü yarışmalarının yanına öğrenci filmleri yarışması da eklenmiştir. Türkiye'de öğrenci filmleri alanında yarışma düzenleyen ilk festivaldir ve festivalde ulusal öğrenci filmleri kategorisinde ödüller verilmektedir (Görsel 5.4). Festival her yıl eylül ayında düzenlenmektedir.

Görsel 5.4: 27. Adana Altın Koza Film Festivali Ulusal Öğrenci Filmleri Yarışması En İyi Belgesel Film Ödüllü Seval filminden bir sahne

Ankara Uluslararası Film Festivali: Türkiye'nin başkenti olan Ankara her yıl sinema sanatının çeşitli dallarında ödüller veren bir film festivaline ev sahipliği yapmaktadır. Ankara Uluslararası Film Festivali ''Canlandırma Filmleri Yarışması'' dünya genelinde düzenlenen canlandırma filmleri kapsamında yarışma düzenleyen sayılı festivaller arasındadır. Festivali diğer festivallerden ayıran bir diğer özelliği de film gösterilerinin yanı sıra festival kapsamında, sinema konulu karikatür yarışmaları, sinema ile ilgili diğer sanat dallarının da bulunduğu açık oturumlar, paneller ve sergiler düzenlenmesidir. Genç yönetmenleri desteklemek için "En İyi Umut Veren Yönetmen Ödülü" kategorisi de bulunmaktadır (Görsel 5.5). Her yıl mart ayında düzenlenen bu etkinliğe dünyanın farklı ülkelerinden birçok yönetmen, oyuncu, yazar ve eleştirmen yapımcı katılmaktadır.

Görsel 5.5: 25. Ankara Film Festivali En İyi Umut Veren Yönetmen Ödüllü Üç Yol filminden bir sahne

İstanbul Uluslararası Film Festivali: İstanbul Film Festivali ilk olarak "Sanatlar ve Sinema" temalı altı filmin gösterildiği bir Film Haftası olarak yapıldı. Daha sonra nisan aylarında düzenlenen "Sinema Günleri" adıyla ayrı bir etkinlik olarak düzenlendi. Şakir Eczacıbaşı'nın desteğiyle 1985 yılında programa biri uluslararası diğeri ulusal olmak üzere iki yarışmalı bölüm eklendi.

Dünyanın önde gelen festivalleri arasına 1989 yılı başında, FIAPF (Uluslararası Film Yapımcıları Dernekleri Federasyonu) tarafından "özel konulu ve yarışmalı festival" kategorisinde tanınarak giren Sinema Günleri, adını "İstanbul Film Festivali" olarak değiştirdi. Festivalde ödül olarak İstanbul'un simgelerinden biri olan altın lale verilmektedir.

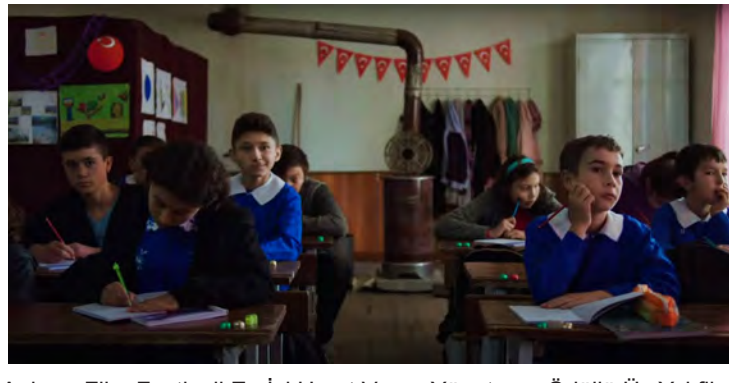
Altın Lale Uluslararası Yarışma Ödülü'nün verildiği festivalde kategoriler; Jüri Özel Ödülü, En İyi Türk Filmi, En İyi Türk Yönetmen, En İyi Kadın Oyuncu, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni ve En İyi Müzik Ödülü'dür. 1996 yılında eklenen "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" ve "Sinema Onur Ödülü'' de kategoriler arasındadır. Bu ödüllerin yani sıra en iyi kısa film ödülü kısa film yönetmenleri için çok önemlidir (Görsel 5.6).

Görsel 5.6: 38. İstanbul Film Festivali En İyi Kısa Film Ödüllü Avarya filminden bir sahne

Eskişehir Uluslararası Film Festivali: Eskişehir Uluslararası Film Festivali, her yıl Eskişehir'de düzenlenen bir film festivalidir. İlk olarak "Sinema Günleri" adıyla düzenlenmiş daha sonra "Uluslararası Eskişehir Film Festivali" adını almıştır.

Bağımsız ve alternatif sinemaya verdiği önemle bilinen festival, kültürel çeşitliliği teşvik etmeyi ve bağımsız film yapımcılarının çalışmalarını sergilemeleri için bir platform oluşturmayı amaçlıyor. Bu nedenle festivalde film endüstrisi ile ilgili atölye çalışmaları, paneller ve diğer etkinlikler de yer alıyor. Festivalde uzun metrajlı filmler, kısa filmler ve dünyanın dört bir yanından belgeseller dahil olmak üzere geniş bir film yelpazesi yer alıyor. Festivalde filmlere verilen ödüllerin yanında çekilmeyen filmlerin çekilebilmesi için kısa film yapım destek ödül kategorisi de bulunmaktadır (Görsel 5.7).

Görsel 5.7: 25. Ankara Film Festivali En İyi Umut Veren Yönetmen Ödüllü Üç Yol filminden bir sahne

5. UYGULAMA: FİLM FESTİVALLERİ

UYGULAMANIN AMACI: Film gösterim platformlarından olan bir festivale katılmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kurgusunu tamamladığınız kısa film çalışmasını göndereceğiniz festivalleri araştırıp seçtiğiniz bir festivale katılmanız istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Kısa filminizi hazırlayınız.
2. Kısa filminizin katılacağı film festivallerini araştırınız.
3. Kısa filminizin katılacağı festivale karar veriniz.
4. Kısa filminizi festivale gönderiniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Kısa filmi çekti.		
2. Film festivallerini araştırdı.		
3. Katılacağı film festivalini seçti.		
4. Festivale filmi gönderdi.		

Uluslararası Festivaller

Uluslararası birçok film festivali düzenlenmektedir. Dünyanın farklı ülkelerinde düzenlenen "Uluslararası Film Festivalleri" sayesinde başarılı filmlerin tanıtımı ve seyircisiyle buluşması sağlanır. Dünyaca ünlü film yapım şirketleri uluslararası film festivalleri sayesinde filmlerini pazarlayacak yeni marketler oluştururlar. Bu marketler aracılığıyla beğenilen filmleri, filmin yapıldığı ülkenin dışında da pazarlama imkânı elde ederler. Ayrıca bu film festivalleri sinemaseverler tarafından beğenilen filmlerin izlendiği, tartışıldığı, hatta bilimsel anket çalışmalarıyla verilerin toplandığı bir yerdir. Bu nedenle film festivali mekânları yalnızca bir gösterim yeri şeklinde düşünülemez.

Uluslararası film festivalleri için kısa filmler özel bir yere sahiptir. Sadece kısa filmlerin katıldığı özel festivaller de düzenlenmektedir. Bu festivaller aracılığıyla genç yönetmenler desteklenmekte ve yeni yetenekler keşfedilmektedir.

Sinema dünyası için çok önemli olan dünya genelinde tanınınmış festivallerden bazıları bazıları; Cannes Film Festivali, Toronto Uluslararası Film Festivali, Venedik Film Festivali, Sundance Film Festivali, Berlin Uluslararası Film Festivali ve New York Uluslararası Film Festivali'dir.

Cannes Film Festivali: Fransa'nın güneyinde bulunan Cannes kentinde düzenlenen uluslararası film festivalidir. Her yıl mayıs ayında organize edilir (Görsel 5.8). Cannes Film Festivali'ne katılan filmler; Altın Palmiye, Büyük Jüri Ödülü, En İyi Yönetmen, En İyi Kadın Oyuncu, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Senaryo, En İyi Kısa Film ve Altın Kamera" kategorilerinde yarışarak ödül almaktadır. Altın Palmiye ödülü Cannes Film Festivali'ne katılan filmler arasında birinci olan filme verilmektedir.

Görsel 5.8: Cannes Film Festivali

Toronto Uluslararası Film Festivali: 1976 yılında kurulan Toronto Uluslararası Film Festivali'nde bağımsız filmlerin yanında Hollywood filmlerinin gösterimi de yer alır (Görsel 5.9). Bu nedenle festivalin kendisi ve film seçimleri festivalli seçkin bir yere taşımıştır. Sinemaseverler tarafından büyük ilgi gören Toronto Uluslararası Film Festivali ulusal, özel gösterimler, ülke sinemaları; Afrika, Kuzey Amerika, Asya filmleri gibi gösteri kategorilerde film gösterimleri yapar.

Görsel 5.9: Toronto Film Festivali

Venedik Film Festivali: Avrupa'nın üçüncü büyük film festivalidir. Her yıl ağustos ayının son haftası ile eylül ayının ilk haftası düzenlenen Venedik Bienali'nin bir parçasıdır (Görsel 5.10). En eski film festivallerinden biri olan Venedik Film Festivali'nde verilen ödüller en prestijli sinema ödülleri arasındadır. En iyi film ödülü olarak "Altın Aslan", en iyi erkek ve en iyi kadın oyuncu için "Volpi Kupası" verilmektedir.

Görsel 5.10: Venedik Film Festivali

Sundance Film Festivali: 1978 yılında düzenlenmeye başlayan "Sundance Film Festivali" bağımsız film kategorisinde organize edilen en büyük festivaldir (Görsel 5.11). Amerika'nın Utah Eyaleti'nin kayak merkezi Park City'de her yıl ocak ayında düzenlenir. Festivalde filmler drama ve belgesel yarışması, dünya sineması yarışması, kısa film yarışması gibi kategorilerde yarışmaktadır. Bu festival sayesinde, birçok amatör yönetmen Hollywood'da tanınma imkânı bulmuştur.

Görsel 5.11: Sundance Film Festivali

Berlin Uluslararası Film Festivali: Almanya'nın Berlin kentinde organize edilen Berlinale ismiyle de anılan film festivali yalnızca Avrupa'da değil dünya çapında ilgi görmektedir (Görsel 5.12). Her yıl şubat ayında düzenlenen festivalin açılışı Berlinale Palas'ta yapılmaktadır. Berlin Uluslararası Film Festivali'ne katılan filmler ''Altın Ayı" ödülü için "En iyi Film, Yaşam Boyu Başarı, En İyi Yönetmen, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Kadın Oyuncu, En İyi Müzik, Olağanüstü Performans ve kısa filmler için Jüri Büyük Ödülü gibi kategorilerde yarışmaktadır. Berlin Film Festivali'ni, Cannes ve Venedik Uluslararası Film Festivali'nden ayıran özellikler vardır. Berlin Film Festivali, izleyici sayısının çok olması nedeniyle izleyici festivali olarak diğer festivallerden ayrılmaktadır. Alman Hükûmeti festival için özel bir bütçe ayırmıştır ve festivalin tüm giderleri Federal Kültür Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Görsel 5.12: Berlin Film Festivali

New York Uluslararası Film Festivali: 1963 yılında düzenlenen New York Film Festivali her sene ekim ayında iki hafta sürecek şekilde gerçekleştirilir (Görsel 5.13). Festivalde uluslararası sanatçıların yanında film prodüksiyoncularının yapımlarına da yer verilir.

Görsel 5.13: New York Film Festivali

5.2.4. Televizyon

Televizyon platformunda geçmiş yıllarda kısa filmlerin gösterildiği programlar düzenlenmekteydi. Günümüzde internet kullanımının artması nedeniyle bu tarz gösterimlerin yerini farklı programlar aldı.

5.2.5. DVD

DVD, dijital video, ses ve verileri depolamak için kullanılan optik bir disk formatıdır (Görsel 5.14). DVD'ler, 4,7 GB veya 8,5 GB gibi farklı kapasitelerde üretilir. DVD'ler, CD'lerden daha fazla veri depolayabilir ve daha yüksek kaliteli video ve ses sağlayabilir. DVD'lerin depolama kapasitesi genellikle çift katmanlı veya çift taraflı disk kullanılarak artırılabilir. DVD'ler yüksek çözünürlüklü görüntüye, dayanıklı malzemeye ve yüksek kaliteye sahiptir. DVD'ler, film ve televizyon şovlarının ev video pazarında dağıtılması için en yaygın kullanım alanlarından biridir. DVD teknolojisi filmler kopyalanırken ekstra menü seçenekleri içeren dosyalar; dil seçimi, yönetmenin sunumu gibi tanıtıcı videoların eklenmesini sağlar. DVD'ler, özel DVD oynatıcıları veya bilgisayarlarla oynatılabilir. Bu olanakların yanında kopyalamaya karşı güvenlikli olması da birkaç yıl içinde DVD satışlarını artırmıştır. DVD teknolojisi ise 2000'li yıllarda Blu-ray kalitesi ile devam etmiştir. Günümüzde DVD kullanımı giderek azalmaktadır.

Görsel 5.14: DVD

5.2.6. İnternet

Kısa veya uzun metraj filmler için internet ortamı önemli gösterim alanlarından biridir. İnternet platformları şu şekildedir:

Video Paylaşım Sitesi: Video paylaşım sitelerine kısa filmler kolayca yüklenerek herkes tarafından izlenir hâle getirilir. Bu sitelerde filmin tanıtımını yapmak için özel açıklama ve etiketler de eklenerek film hakkında ön tanıtım yapılır.

Online Film Festivali: Birçok online film festivali düzenlenmektedir. Bu festivallerde kısa filmler gösterilerek izleyicilere ulaştırılır. Online film festivallerine başvuru yapılarak film festival kapsamında gösterime sunulur.

Online Film Dağıtım Platformu: Online film dağıtım platformları da internet aracılığıyla kısa filmleri yayınlamaktadır. Bu platformlarla anlaşılarak kısa film izleyicilere ulaştırılır.

Kişisel İnternet Sitesi: Kişisel web sitesi sayesinde kısa film yayınlanabilir. Kişisel web siteleri kişisel platformlar olduğu için kişiyi takip eden kitleye daha hızlı ulaşılır.

Sosyal Medya: Kişisel bir diğer internet ortamı ise sosyal medyadır. Sosyal medya platformlarında kısa film paylaşımı yapılarak birçok kişiye ulaşılabilir.

5.3. FİLM GÖSTERİMİ

Film gösterimi; bir filmin belirli bir ortamda, genellikle bir sinema salonunda, seyircilere gösterilme sürecidir. İzleyicilere sinema deneyimi sunarak bir hikâyenin veya mesajın anlatılmasına yardımcı olur ve genellikle insanların ortak bir deneyim paylaşmasını sağlar. Film gösterimi, bir sinema salonunda gerçekleştirildiğinde, genellikle bir projeksiyon cihazı kullanılarak bir perdeye yansıtılan film izleyicilere sunulur (Görsel 5.15). Film gösterimi, tek bir film gösterimi olabileceği gibi bir film festivali veya sinema etkinliği gibi daha büyük bir programın parçası olabilir.

Film gösterimi için yapılması gereken birçok iş ve işlem vardır. Film gösterimi için yapılması gerekenler bir liste hâline getirilir. Bu listede bulunan işler paylaştırılır ve herkes sorumlu olduğu işi yerine getirir.

Görsel 5.15: Film gösterimi

5.3.1. Gösterime Girecek Film Seçimi

Gösterime girecek filmi belirlemek için öncelikle hangi filmin seçileceğine karar vermek gerekir. Bir film gösterimi için film seçimi yaparken izleyicilerin beklentilerine, amaçlanan mesaja, etkinliğin amacına, seyirci yaş grubuna, etkinliğin mekânına ve benzeri faktörlere dikkat edilir (Görsel 5.16). Seçilen film, hedef kitleye ve etkinlik amacına uygun olmalıdır. Bir film gösterimi için film seçiminde dikkate alınması gereken bazı faktörler; izleyici profili, etkinlik amacı, filmin konusu ve türü, izleyicilerin beklentileri, filmin kalitesi ve etkinlik mekânıdır.

Görsel 5.16: İzleyici

İzleyici Profili: Film gösterimi yapılacak izleyici grubunun yaşı, kültürel ve sosyal geçmişi, ilgi alanları, dil, eğitim seviyesi ve benzeri faktörler dikkate alınarak film seçimi yapılır.

Etkinlik Amacı: Film gösteriminin amacı, etkinlik temelinde bir mesaj iletmektir. Film seçimi de buna göre belirlenir.

Konu ve Tür: Film gösterimi yapılacak etkinlik konusu, film türünün seçiminde etkili olur. Örneğin bir müzik festivalinde müzikal türünde bir film gösterimi yapmak daha uygundur.

İzleyicinin Beklentileri: Film gösterimi yapılacak izleyicinin beklentilerini bilmek doğru bir film seçimi yapmaya yardımcı olur. Örneğin belirli bir ülkeden izleyiciler için o ülkenin sinemasından bir film seçimi yapmak daha etkili olur.

Film Kalitesi: Film gösterimi için daha kaliteli filmleri seçmek izleyicilerin etkinliğin kalitesini daha fazla takdir etmesini sağlar.

Etkinlik Mekânı: Etkinlik mekânı film seçiminde önemli rol oynar. Örneğin açık hava etkinlikleri için daha hareketli, renkli ve eğlenceli filmler seçmek daha uygundur.

5.3.2. Film Gösterimi İçin Mekân Seçimi

Film gösterimi için uygun bir mekân seçmek çok önemlidir (Görsel 5.17). Film izlenecek mekânın seyircilerin rahat ve keyifli bir şekilde film izleyebilmesine olanak sağlaması gerekir. Ses ve görüntü sistemleri de mekân için yeterli olmalıdır. Bir film gösterimi için mekân seçimi, birçok faktöre bağlıdır. Konum, kapasite, ekipman, hava koşulları, bütçe ve mekânın uygunluğu bu faktörlerden bir kaçıdır.

Görsel 5.17: Açık hava sineması

Kapasite: Film gösterim mekânı seçilirken etkinliğe katılacak insan sayısı mekânı belirler. Seçilen mekân, etkinliğe katılacak tüm insanları rahat alabilecek kapasitede olmalıdır.

Ekipman: Film gösterimi için iyi bir mekân seçimi, doğru ekipmanların varlığına bağlıdır. İyi bir projektör, yeterli hoparlörler, iyi bir ekran ve benzeri şeyler film gösteriminin kalitesini etkileyen unsurlardır. Var olan ekipmana uygun mekân seçilir. Örneğin çok fazla ses sistemi yoksa daha küçük mekânlar tercih edilir.

Hava Koşulları: Film gösterimi için uygun bir mekân seçimi yapmak için dikkate alınması gereken bir diğer faktör etkinliğin yapılacağı tarih ve mevsimdir. Örneğin açık hava etkinlikleri için havanın yağışsız ve ılık olması gerekir.

Bütçe: Film gösterimi için uygun bir mekân seçilirken bütçenin de göz önünde bulundurulması gerekir. Kiralama maliyetleri, ekipman giderleri ve diğer harcamalar bütçeye uygun bir seçim yapmayı gerektirir.

Mekânın Uygunluğu: Film gösterimi yapılacak mekânın konforlu olması, katılımcıların keyifli bir deneyim yaşamalarını sağlar. Konukların rahat edebilecekleri sandalyeler, aydınlatma, ses yalıtımı ve diğer konfor faktörleri gibi unsurlar etkinliğin başarısı için önemlidir.

5.3.3. Film Gösteriminde Kullanılan Ekipman

Bir film gösterimi için gerekli ekipman, etkinliğin mekânı ve amaçlarına göre değişir. Ancak temel olarak gerekli olan ekipman; projeksiyon, hoparlör, DVD veya Blu-ray oynatıcı, kablolar, ekran, yedek batarya ve uzaktan kumandadır.

Projeksiyon Cihazı: Bilgisayar, DVD oynatıcı veya diğer görüntü kaynaklarından gelen görüntüleri büyük bir ekrana veya duvara yansıtmak için projeksiyon cihazı kullanılır (Görsel 5.18). Film gösterimindeki en önemli ekipmandan biridir. Projeksiyon cihazı, yüksek çözünürlükte ve yeterli parlaklıkta olmalıdır.

Görsel 5.18: Projeksiyon cihazı

Hoparlör: Ses sinyalini elektromanyetik dalgalara dönüştürerek sesi çevreleyen ve ortama yayan cihazdır (Görsel 5.19). Farklı boyutlarda ve şekillerde üretilen hoparlörler genellikle müzik sistemleri, televizyonlar, bilgisayarlar ve taşınabilir cihazlar gibi ses kaynaklarına bağlanarak sesi yaymak için kullanılır. Film gösteriminde sesin duyulabilmesi için kesinlikle olması gereken bir ekipmandır. Hoparlörler, film gösterimi sırasında etkili ve kaliteli bir ses deneyimi sunmak için yeterli güçte ve kalitede olmalıdır.

Görsel 5.19: Hoparlör

DVD veya Blu-ray Oynatıcı: DVD veya Blu-ray oynatıcı, optik diskleri (DVD veya Blu-ray diskleri) okumak ve bu disklerdeki video, ses veya fotoğraf içeriğini ekrana veya monitöre yansıtmak için kullanılan bir cihazdır (Görsel 5.20). Filmin yansıtılması için DVD veya Blu-ray oynatıcıya ihtiyaç vardır. Bu oynatıcılar, filmin yansıtılacağı projeksiyon cihazı ile kullanılır.

Görsel 5.20: DVD oynatıcı

Kablo: Elektrik enerjisi, veri veya sinyal gibi çeşitli iletim amaçları için kullanılır (Görsel 5.21). Piyasada farklı uygulamalar için farklı uzunluklarda, kalınlıklarda ve kapasitelerde üretilen çeşitli kablolar mevcuttur. Kablo seçimi için özelliklerine, güç kapasitesine, sinyal hızına, dayanıklılığına ve malzeme kalitesine dikkat edilmelidir. Film gösteriminde projeksiyon cihazı, hoparlörler, DVD veya Blu-ray oynatıcı arasında bağlantı sağlayacak çeşitli kablolara ihtiyaç vardır.

Görsel 5.21: Kablo

Ekran: Filmin izleyicilere sunulması için yansıtıldığı büyük ekrandır (Görsel 5.22). Film gösterim ekranları yüksek kaliteli bir görüntü ve ses deneyimi sunmak için tasarlanır, büyük boyutlarda ve yüksek çözünürlüklüdür. Bu ekranlar projeksiyon cihazları ve ses sistemleri gibi teknolojik ekipman birlikte kullanılır. Film ekranları; sinema salonları, film festivalleri, açık hava sinemaları, müzeler, sanat galerileri gibi birçok yerde kullanılır.

Görsel 5.22: Ekran

Batarya: Yedek batarya, kullanılan cihazların orijinal bataryaları tükendiğinde, cihazın çalışmasını sürdürmek için kullanılır. Yedek bataryalar, önceden şarj edilebilen veya tek kullanımlık olabilir. Şarj edilen yedek bataryalar, kablosuz bir şarj cihazı veya bir adaptör ile şarj edilir (Görsel 5.23). Tek kullanımlık yedek bataryalar ise kullanıldıktan sonra atılır. Yedek bataryalar, özellikle film gösterimi açık havada gerçekleşecekse çok gereklidir. Kapalı mekân gösterimleri için de elektrik kesintilerine karşı yedek bataryalar bulundurulmalıdır

Görsel 5.23: Batarya ve şarj cihazı

Uzaktan Kumanda: Bir cihazın uzaktan kontrol edilmesine olanak tanıyan elektronik cihazdır (Görsel 5.24). Kablosuz teknoloji kullanarak cihazlarla iletişim kurar. Çoğu uzaktan kumanda, düğmeleri basıldığında bir sinyal üretir ve bu sinyal cihaza gönderilir. Cihaz, alınan sinyale göre istenen işlemi gerçekleştirir. Uzaktan kumandalar, televizyonlar, uydu alıcıları, DVD ve Blu-ray oynatıcılar, ses sistemleri, projektörler, oyun konsolları diğer elektronik cihazlar gibi birçok cihazın kontrolünde yaygın olarak kullanılır. Uzaktan kumandalar, film gösterimi sırasında filmi başlatma, duraklatma veya ileri sarma gibi işlemleri uzaktan kontrol etmeyi sağlar.

Görsel 5.24: Uzaktan kumanda

5.3.4. Film Gösterim Programının İçeriğini Hazırlama

Bir film gösterimi için gösterim programı hazırlanarak program gösterim öncesinde seyircilere duyurulur. Programda, filmlerin gösterim saatleri, sıralaması, film araları gibi bilgiler yer alır. Program hazırlığı, etkinliğin türüne ve süresine bağlı olarak değişebilir. Program hazırlarken içerikte olması gerekenler şunlardır:

Hoş Geldiniz Konuşması: İzleyicilere hoş geldiniz demek için film gösterimi öncesi bir açılış konuşması yapılır. Bu giriş konuşmasında, izleyicilerin film hakkında bilgi sahibi olması, etkinlik hakkında duyurular yapılması, teşekkür edilmesi gibi konular ele alınır.

Filmin Tanıtımı: Film gösterimi başlamadan önce filmin kısa bir tanıtımı yapılır ve filmin fragmanı gösterilir. Bu tanıtım ve fragman gösterimi izleyicilerin filmin konusu, oyuncuları, yönetmeni ve diğer özellikleri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar.

Ana Film Gösterimi: Programın en önemli parçasıdır. Filmin gösterimi projeksiyon cihazı, hoparlörler, DVD veya Blu-ray oynatıcı, ekran veya duvar gibi ekipmanlar kullanılarak gerçekleştirilir.

Ara: Ana film gösterimi sırasında film süresine göre molalar verilir. Bu molalarda izleyiciler kişisel ihtiyaçlarını karşılar.

Film Sonrası Konuşma: Filmin gösterimi sonrasında izleyicilerle film hakkında konuşmak için ekstra bir süre ayrılır. Bu sürede; filmin konusu, mesajları, sahneleri ve oyuncuları hakkında seyircilerle fikir alışverişinde bulunulur.

Kapanış Konuşması: Film gösterimi sonrasında izleyicilere teşekkür eden ve etkinlik hakkında bilgi veren bir kapanış konuşması yapılır.

5.3.5. Filmin Tanıtım Planını Hazırlama

Bir filmin gösterim öncesi tanıtımı, izleyicilere film hakkında ön bilgi vermek ve onları film hakkında heyecanlandırmak için yapılan kısa bir sunumdur. Film gösterimini duyurmak için afiş, el ilanı, sosyal medya gibi tanıtım materyalleri kullanılabilir (Görsel 5.25). Tanıtımın uzunluğu, filmin uzunluğuna ve izleyicilerin taleplerine bağlı olarak değişebilir, bu nedenle tanıtım birkaç dakikadan uzun olmamalıdır. Filmin gösterim öncesi tanıtımı yapılırken hedef kitleye uygun bir strateji belirlemek önemlidir. Film endüstrisi, reklamcılık ve pazarlama uzmanları, film için etkili bir reklam stratejisi oluşturur.

Görsel 5.25: Film afiş panosu

Filmin Konusu: Filmin ana konusunu ve ne tür bir film olduğunu izleyicilere anlatan kısa bir özet filmin tanıtımı için gereklidir.

Yönetmen ve Oyuncular Hakkında Bilgi: Filmde yer alan yönetmen ve oyuncular hakkında bilgi tanıtımda yer almalıdır. Bu, izleyicilerin filmin hangi yönleriyle ilgilendiklerini ve hangi oyuncuları tanıdıklarını anlamalarına yardımcı olur.

Fragman Gösterimi: Filmin fragmanı film hakkında daha fazla bilgi vermek ve izleyicileri heyecanlandırmak için yayınlanır.

Filmin Yapım Süreci ve Filmle İlgili İlginç Bilgiler: Filmin yapım süreci hakkında bilgi vermek, filmin arkasındaki hikâyeyi izleyicilere anlatmak, filmin tanıtımını daha etkili hâle getirir. Filmin yapımında ilginç detaylar varsa bunlar izleyicilere tanıtımda anlatılır. Örneğin filmin çekimleri sırasında yaşanan zorluklar veya filmin farklı bir senaryoya sahip olması gibi bilgiler, izleyicilerin filmin arkasındaki hikâyeyi daha iyi anlamalarına yardımcı olur.

Sosyal Medya: Filmin gösterim öncesi reklamını sosyal medya platformlarında yayınlayarak potansiyel izleyicilere ulaşılır. Sosyal medya ve video oynatım platformları, film tanıtımı yapmak için idealdir (Görsel 5.26).

Görsel 5.26: Sosyal medya

Online Reklam: Film tanıtımı yapmak için online reklam önemlidir. İnternet platformlarında bulunan reklamcılık platformlarını kullanarak filmin tanıtımını yapmak hedef kitleye ulaşmayı kolaylaştırır.

Basın Bülteni: Filmin basın bülteni hazırlanarak çıkış tarihi ve ana özellikleri basına açıklanır. Basın bülteni öncelikle medya kuruluşlarına ve film endüstrisi bloglarına gönderilir.

Gazete ve Dergilerde Reklam: Film için gazete ve dergilerde reklam vermek hedef kitleye ulaşmanın bir diğer yoludur. Film endüstrisi odaklı dergiler, film festivali programları ve yerel gazeteler film için ideal reklam platformlarıdır.

5.3.6. Film Gösterim Gününü Belirleme

Gösterim tarihi ve günü belirlemede dikkate alınması gereken faktörlerin sayısı oldukça fazladır. Bu nedenle filmin yapımcıları, dağıtımcıları, pazarlama ekibi ve sinema salonları bir araya gelip bu faktörleri değerlendirerek en uygun gösterim tarihini ve gününü belirler (Görsel 5.27).

Görsel 5.27: Takvim

Film Festivali Tarihleri: Film festivalinde gösterim yapılacaksa festival tarihine uygun bir gösterim tarihi seçmek gerekir.

Rakip Filmler: Benzer tarzdaki filmlerin aynı dönemlerde gösterime girmesi izleyici kitlesi ve film açısından sıkıntı yaratır. Bu nedenle rakip filmlerin çıkış tarihlerine ve gösterim günlerine dikkat edilerek film gösterim tarihi ve günü belirlenir.

Mevsim ve Tatil Dönemleri: Filmin gösterim tarihi belirlenirken mevsimler ve tatil dönemlerine dikkat edilir. Örneğin yaz ayları, okul tatilleri ve yılbaşı dönemi film için potansiyel olarak iyi bir gösterim dönemidir.

Sinema Salonu ve Gösterim Saatleri: Film gösterim tarihi ve günü belirlenirken seçilen sinema salonunun uygunluğu ve gösterim saatleri de göz önünde bulundurulur.

Pazarlama Stratejisi: Filmin gösterim tarihi, film için yapılan pazarlama stratejisi ile de ilişkilidir. Pazarlama stratejisi, film için en uygun gösterim tarihi ve günü belirlemeye yardımcı olur.

Prodüksiyon Takvimi: Filmin yapım aşaması takvimi de göz önünde bulundurmalıdır. Eğer filmin prodüksiyon süreci tamamlanmamış veya filmin çıkış tarihinde aksamalar varsa gösterim tarihi yeniden belirlenir.

5.3.7. Film Gösterim Aşaması

Yapım sonrası işlemlerin son aşaması film gösterimidir (Görsel 5.28). Film gösterimi sırasında herhangi bir rahatsızlık ya da gürültü oluşmasını engellemek için uygun kurallar belirlenir ve seyirciler bu konuda önceden bilgilendirilir.

Görsel 5.28: Film gösterimi

Film gösterimi esnasında dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar şunlardır:

Ses ve Görüntü Kalitesi: Film gösterimi sırasında ses ve görüntü kalitesinin yüksek olması izleyicilerin filmi tam olarak deneyimlemesini sağlar. Bu nedenle sinema salonunun ses ve görüntü sistemleri gösterim esnasında düzenli olarak kontrol edilmelidir.

Konforlu Koltuklar: Konforlu koltuklar, uzun saatler boyunca oturmak zorunda kalan izleyiciler için önemlidir. Gösterim yapılan alandaki koltuklar, izleyicileri rahat ettirmelidir.

Gösterim Saatleri: Film gösterimi için belirlenen saatler ulaşım için önemlidir. Özellikle akşam saatlerinde gerçekleştirilen gösterimlerde izleyicilerin rahat bir şekilde eve dönmeleri için toplu taşıma saatlerine de dikkat edilmelidir.

Rahatsız Edici Davranışlardan Kaçınmak: Sinema salonunda rahatsız edici davranışlar; cep telefonlarının sessize alınmaması, yüksek sesle konuşulması, film sırasında ayağa kalkıp yürünmesi gibi davranışlardır. Bu davranışlar diğer izleyicilerin film izlerken rahatsız olmasına neden olur. Bu nedenle film süresince uyulması gereken kurallar seyirciye önceden bildirilir. Uyarı panoları seyircinin görebileceği yerlere asılır (Görsel 5.29). Filim başlamadan önce uyarı anonsu yapılır.

Görsel 5.29: Uyarı işaretleri

Acil Durum Prosedürleri: Herhangi bir acil durumda izleyicilerin güvenliğini sağlamak için acil durum prosedürleri hazırlanır. Acil durumda, izleyicilerin nereye yönlendirilecekleri ve ne yapmaları gerektiği konusunda önceden bilgilendirilme anonsları ile bu prosedürler izleyicilere aktarılır.

İzleyici Deneyimini Geliştirmek: İzleyici deneyimini geliştirmeyi ve gösterim salonunda daha keyifli bir ortam oluşmasını sağlamak için film öncesinde ve sonrasında tanıtım yapmak, reklam filmlerinin gösterimi, interaktif etkinlikler veya yarışmalar düzenlemek gerekir.

6. UYGULAMA: FİLM GÖSTERİMİ

UYGULAMANIN AMACI: Yapım sonrası aşamalardan olan filmin gösterimini yapmak.

UYGULAMA GÖREVİ: Bu çalışmada sizden kurgusunu tamamladığınız kısa film çalışmasının gösterimini planlamanız ve gösterimi gerçekleştirmeniz istenmektedir.

HAZIRLIK

1. Araştırma için genel ağa bağlı bir bilgisayar, tablet ya da cep telefonu temin ediniz.
2. Not almak için kalem ve kâğıt hazırlayınız.

UYGULAMA ADIMLARI

1. Gösterimi yapılacak filmleri seçiniz.
2. Gösterim yapılacak mekânı seciniz.
3. Gösterimde kullanılacak ekipmanı hazırlayınız.
4. Gösterim programını hazırlayınız.
5. Gösterim gününü belirleyiniz.
6. Film gösterim programının tanıtımını yapınız.
7. Film gösterimini gerçekleştiriniz.

DEĞERLENDİRME

Yapacağınız çalışmanın değerlendirilmesinde aşağıdaki kontrol listesi kullanılacaktır. Çalışmanızı yaparken değerlendirme ölçütlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	HAYIR
1. Filmleri seçti		
2. Mekânı seçti.		
3. Ekipmanı hazırladı.		
4. Filmin gösterim programını hazırladı.		
5. Günü belirledi.		
6. Programının tanıtımını yaptı.		
7. Gösterimi gerçekleştirdi.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. Sinema filmlerinin dijital dağıtımı için kullanılan yüksek kalitede görüntü ve ses özellikleri sunan format aşağıdakilerden hangisidir?

A) Blu-ray B) DCP C) DVD
D) HD E) MP4

2. Aşağıdakilerden hangisi internet üzerinden film izlemeyi sağlayan platformlar tarafından kullanılan bir formattır?

A) AVI
B) DVD
C) 4K
D) ENG
E) Streaming

3. Film içeriğinde menü, alt yazı, dublaj gibi seçenekler varsa aşağıdaki formatlardan hangisi tercih edilmelidir?

A) AVI
B) MKV
C) MOV
D) MPEG-2
E) VCD

4. Aşağıdakilerden hangisi çeşitli filmlerin topluca oynatılması, değerlendirilmesi ve ödüllendirilmesi biçiminde düzenlenen ulusal ya da uluslararası film gösterisidir?

A) Acık hava sineması
B) Bienal
C) Gösterim
D) Festival
E) Sergi

5. Aşağıdaki film festivallerinden hangisinde ödül kazanan filmlere "Altın Lale" ödülü verilmektedir?

A) Adana Altın Koza Film Festivali
B) Ankara Uluslararası Film Festivali
C) Antalya Altın Portakal Film Festivali
D) İstanbul Uluslararası Film Festivali
E) Sundance Film Festivali

6. Aşağıdaki film festivalilerinden hangisinde ödül kazanan filmlere "Altın Aslan" ödülü verilmektedir?

A) Antalya Altın Portakal Film Festivali
B) Cannes Film Festivali
C) Eskişehir Uluslararası Film Festivali
D) Toronto Film Festivali
E) Venedik Film Festivali

7. Aşağıdaki festivallerden hangisinde ödül kazanan filmlere "Altın Ayı" ödülü verilmektedir?

A) Antalya Altın Portakal Film Festivali
B) Cannes Film Festivali
C) Berlin Film Festivali
D) Toronto Film Festivali
E) Venedik Film Festivali

8. Aşağıdaki festivallerden hangisinde ödül kazanan filmlere "Altın Palmiye" ödülü verilmektedir?

A) Berlin Uluslararası Film Festivali
B) Cannes Film Festivali
C) New York Film Festivali
D) Sundance Film Festivali
E) Venedik Film Festivali

9. Aşağıdakilerden hangisi bir film gösterimi için film seçimi yaparken dikkat edilecek faktörlerden değildir?

A) Etkinlik amacı
B) Etkinlik mekânı
C) Hava koşulları
D) Filmin konusu ve türü
E) İzleyicilerin beklentileri

10. Aşağıdakilerden hangisi kısa veya uzun metraj filmlerin internet ortamındaki gösterim alanlarından biri değildir?

A) Kurumsal internet siteleri
B) Online film festivalleri
C) Online film platformları
D) Sosyal medya platformları
E) Video paylaşım siteleri

CEVAP ANAHTARI

1. ÖĞRENME BİRİMİ	
1-C	6-A
2-C	7-B
3-C	8-C
4-E	9-D
5-A	10-D

2. ÖĞRENME BİRİMİ	
1-B	6-E
2-E	7-E
3-C	8-D
4-A	9-A
5-B	10-E

3. ÖĞRENME BİRİMİ	
1-C	6-B
2-D	7-A
3-C	8-E
4-D	9-A
5-D	10-D

4. ÖĞRENME BİRİMİ	
1-C	6-D
2-E	7-C
3-B	8-D
4-C	9-B
5-C	10-C

5. ÖĞRENME BİRİMİ	
1-B	6-E
2-E	7-C
3-D	8-B
4-D	9-C
5-D	10-A

KAYNAKÇA

SÜRESİZ YAYINLAR

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Senaryo Yazarlığı 1 Ders Notları, Ankara, 2000.

ARSLANTEPE, Mehmet, **Bir Film Çekmek ve Masaüstü Filmciliğe Giriş**, Beta Basımevi ,İstanbul, 2007.

ASİLTÜRK, Cengiz, **Sosyal Bilimler Dergisi / Journal of Social Sciences 1 (2)**, Film Yönetme, 2007.

ASİLTÜRK, Cengiz, **Sinemada Diyalektik Kurgu (Filmin Dili)**, Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2014.

BARNWELL, Jane, **Film Yapımının Temelleri**, (Çev. G. Altıntaş), Literatür Kitabevi, İstanbul, 2011.

BAZİN, André, **Sinema Nedir?**, İzdüşüm Yayınları, İstanbul, 2000.

BERK, M. E., **Sinemada Görsel Efektler**, Atlas Akademi Yayınları, Konya, 2019.

CAN, Aytekin – ESEN, Halim, **Kısa Filmde Ritm**, 2008.

CANİKLİGİL, İlker, **Dijital Video ile Sinema**, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2020.

CHION, Michel, **Bir Senaryo Yazmak**, AFA Yayıncılık, İstanbul, 1992.

ÇETİNER, N., **Storyboard'un Film Yapım Sürecine Katkısı**, Görsel Algı, Master's Thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.

DMYTRYK, Edward, **Sinemada Kurgu**, (Çev. İ. Şener), İzdüşüm Yayınları, İstanbul, 2003.

ER, Eda, **Reklam Filmciliğinde Yapım Sonrası Aşamada Kurgu ve Ses/Müzik Tasarımı**, (C. 7, S. 2), Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017.

FOSS, Bob, **Sinema ve Televizyonda Anlatım Teknikleri ve Dramaturji**, (Çev. K. Gerçeker), Hayalperest Yayınevi, İstanbul, 2016.

FOSS, Bob, **Film ve Televizyonda Anlatım Teknikleri ve Dramaturji**, (Çev. Mustafa K. Gerçeker), TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1992.

IRWİNG, David – REA, W. Peter, **Sinema ve Videoda Kısa Film III. Cilt**, (Çev. S. Taylaner), ES Yayınları, İstanbul, 2004.

KAFALI, N., **Televizyon Yapımlarında Teknik ve Kuramsal Temeller**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 1993.

MAMET, David, **Film Yönetmek Üzerine**, (Çev. G. Güven), Doruk Yayımcılık, Ankara, 1997.

Millî Eğitim Bakanlığı, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Kısa Film Dersi (11 ve 12. Sınıf) Öğretim Programı, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2020.

MUTLU, Erol, **İletişim Sözlüğü**, ARK Yayınevi, Ankara, 1995.

NİŞANCI, İlkay, **Teoride ve Pratikte Sinemada Kurgu**, Doruk Yayımcılık, Ankara, 2018.

ÖKMEN, Y. E. - ÇOKLUK, N., **Ben de Artık Bir Hikâye Anlatıcısıyım: Hikâye Anlatımında Dijital Olanaklar Açısından YouTuber "Fly With Haifa" Üzerine Bir İnceleme**, Etkileşim, 2021.

ÖZEN, Ö., **Sinema Televizyonda Işığın Kullanımı ve Etkisi, Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi**, 3(6), 87-98. 2021.

PEARLMAN, Karen, **Sinemada Ritimlerin Kurgusu**, (Çev. P. Ercan), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2020.

SAĞIROĞLU, B. - YİVLİ, O., **1960'lı Yıllar Türk Öykücülüğünde Sinema Dili ve Anlatım Teknikleri**, Master's Thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, 2015.

SALMAN, Semih, **Sinemada Kurgu ve Anlatı İlişkisi**, Kriter Yayınevi, İstanbul, 2020.

SARIOĞLU, G., **Televizyon: Program Yapımı ve Yönetim**, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976.

SOKOLOV, Aleksey G., **Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu**, (Çev. S. Aslanyürek), Agora Kitaplığı, İstanbul, 2012.

SÖZEN, M. - Dayı, H., **Sinemada Işık Kullanımı ve Örnek Bir Çözümleme**, Erciyes İletişim Dergisi Akademia, 3(1), 32-49, 2013.

Türkçe Sözlük, **Türk Dil Kurumu Yayınları**, Ankara, 2011.

UÇANSU, Hülya, **Bir Uzun Mesafe Festivalcisinin Anıları: Sinema Günleri'nden İstanbul Film Festivali'ne**, Doğan Kitap, 2012.

ZİNDEREN, İ. Ethem, **Dijital Film Teknikleri**, Akademisyen Kitabevi, Ankara, 2020.

ZOR, Lokman, **Sinemada Oyuncu Yönetimi**, Akademisyen Kitapevi, Ankara, 2019.

Kaynakça atıf sistemi, TDK yazım kuralları ve kaynakça gösterme biçimine göre düzenlenmiştir.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI VE GÖRSEL KAYNAKÇASI

Bu karekodu taratarak ya da aşağıdaki linki kullanarak materyalin genel ağ kaynakçasına ve Görsel Kaynakçasına ulaşabilirsiniz.

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2342

NOTLARIM

NOTLARIM

NOTLARIM

NOTLARIM